

รายงานประจำปี 2557

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

คำนำ

ปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตรายเป็นปัญหาที่สำคัญที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไข เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จนเกิดปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมถูกต้องด้านจากประชาชนในพื้นที่ ปัญหาการจัดการของเสียอันตรายชุมชน ของเสียอุตสาหกรรม รวมทั้งมูลฝอยติดเชื้อจนเกิดปัญหาการลักลอบทิ้งในพื้นที่หลายจังหวัด ก่อให้เกิดความเดือดร้อนของประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง และส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการเพื่อจัดการปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย โดยเน้นดำเนินการเชิงรุก ป้องกัน และลดปัญหามลพิษ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ได้จัดทำมาตรการ แนวทาง หลักเกณฑ์ทางวิชาการ และข้อกำหนดต่างๆ เพื่อเป็นกลไกอันหนึ่งในการจัดการปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย ตลอดจนการประสานการดำเนินงานให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และปัญหากรณีเหตุฉุกเฉินสารเคมีและลักลอบทิ้งกากของเสีย อีกทั้ง การสื่อสารให้ประชาชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ได้รับทราบถึงข้อมูลและการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษดังกล่าว ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ เห็นความสำคัญของปัญหา และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย หวังว่ารายงานประจำปี 2557 สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย จะเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคคลทั่วไป ประชาชน หน่วยงานรัฐ เอกชน และผู้สนใจทั่วไป ได้รับทราบผลการดำเนินงานของสำนักฯ และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการจัดการมลพิษ และร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมต่อไป

(นายอนุพันธ์ อภิรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 การบริหารจัดการภายในสำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย

➤ โครงสร้างสำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	2
➤ อัตรากำลังสำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	2
➤ อำนาจหน้าที่สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	3
➤ งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย	6
➤ แผนที่ยุทธศาสตร์สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556	9
➤ กิจกรรม 5 ส สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	10

บทที่ 2 การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

➤ เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)	16
➤ การสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศไทย	20
➤ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย	23
➤ รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ	26
➤ โครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน	30
➤ โครงการลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟมภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ	32
➤ สถิติอุบัติเหตุจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสีย	35
➤ การตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรณีเพลิงไหม้บ่อขยะแพรกษา อ.เมือง จ.สมุทรปราการ	37
➤ รายงานการติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่ตาและแม่กุ จังหวัดตาก ประจำปี 2557	39
➤ โครงการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง	41
➤ การปฏิบัติการพิเศษสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ประจำปี 2557	43

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 อนุสัญญาและโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ

- การดำเนินงานเกี่ยวกับอนุสัญญาบาเซล : โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า - ส่งออกของเสียอันตราย 47
- การเสนอขอควบคุมสารเคมีที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน 49
- การดำเนินงานตามอนุสัญญา Rotterdam ว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ 52
- การเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอทจะให้ผลดีหรือผลเสีย อย่างไรกับประเทศไทย 54
- ศูนย์ประสานงานยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี (SAICM) 56
- โครงการเผยแพร่ข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ ณ จังหวัดระยอง 59
- โครงการการพัฒนากระบวนแบบจัดการมลพิษชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็ก 62
- การประชุมวิชาการ 3R ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก 66
- การดำเนินงานพหุภาคีสิ่งแวดล้อมอาเซียน 68

บทที่ 4 มาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์การปฏิบัติ ในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- โครงการยกร่างกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และของเสียอันตรายจากชุมชน 71
- หลักเกณฑ์พื้นฐานในการคัดแยกและเก็บกักมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน 74
- การประเมินสมรรถนะการดำเนินงานฝังกลบมูลฝอยชุมชน 76
- การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล 78
- การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย 80
- การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา 82
- โครงการจัดทำหลักเกณฑ์ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จากภาคครัวเรือนสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก 84
- แนวปฏิบัติในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 มาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์การปฏิบัติ ในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย (ต่อ)	
➤ การพิจารณาคุณสมบัติผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน	88
➤ แนวปฏิบัติเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวเรนจากเตาเผาขยะมูลฝอย	90
➤ ค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลัน และแนวปฏิบัติเพื่อปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ	92
บทที่ 5 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตรายปี 2557	
➤ รายงานประจำปี สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปี 2556	96
➤ วารสารข่าวสารอันตรายและของเสีย ฉบับที่ 1/2557, 2/2557 และ 3/2557	97
➤ เทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทเตาเผาขยะ	98
➤ เทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทอุตสาหกรรมเหล็ก	99
➤ แนวทางการนำกลับและส่งกลับของเสียอันตรายที่เคลื่อนย้ายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย	100
➤ การจำแนกและตรวจสอบการควบคุมการนำเข้า – ส่งออกของเสียอันตรายและสินค้าหรือของที่ใช้แล้วบางประเภท	101
➤ การเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย	102
➤ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด	103
➤ เอกสารการฝึกอบรมหลักสูตร “เทคโนโลยีและการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	104
➤ สถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556	105
➤ รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ”	106

บทที่ 1

การบริหารจัดการและโครงสร้างภายใน สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- (1) โครงสร้างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (2) อัตรากำลังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (3) อำนาจหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (4) งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตรายปี พ.ศ. 2557
- (5) แผนยุทธศาสตร์ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557
- (6) กิจกรรม 5 ส สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โครงสร้างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

อัตรากำลังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

ส่วนงาน	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างเหมาบริการ	รวม
1. ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	1	-	-	-	1
2. นักวิชาการสิ่งแวดล้อมเชี่ยวชาญ	-	-	-	-	-
3. ฝ่ายบริหารทั่วไป	3	2	2	2	8
4. ส่วนแผนงาน	6	-	4	1	11
5. ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	8	-	2	1	11
6. ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย	6	-	4	-	10
7. ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู	7	-	1	1	9
8. ส่วนของเสียอันตราย	5	-	2	1	8
9. ส่วนสารอันตราย	7	-	2	2	11
รวม	43	2	17	8	70

ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2557

*หมายเหตุ ข้าราชการที่มีคำสั่งย้ายกลับมายังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย แต่ยังไม่ได้สังกัดส่วนงาน จำนวน 2 คน (รวมเป็น 72 คน)

อำนาจหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

ตามเอกสารแนบท้ายคำสั่งกรมควบคุมมลพิษ ที่ 207/2556 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2556

1. เสนอความเห็นเพื่อจัดทำนโยบายและแผนหลักการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
2. จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย
3. จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ประสานการปฏิบัติการ ควบคุม แก้ไข ระวังหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่มีการปนเปื้อนหรือการแพร่กระจายจากกากของเสียและสารอันตราย
4. เสนอแนะ มาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
5. ติดตาม ตรวจสอบ และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
6. พัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์ปฏิบัติ และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ในการลดมลพิษหรือการใช้ประโยชน์จากกากของเสียและสารอันตราย
7. เสนอแนะ ร่วมมือ และดำเนินมาตรการระหว่างประเทศด้านกากของเสียและสารอันตราย
8. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ปฏิบัติงานสารบรรณ
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และบริหารงานพัสดุ
- (3) ปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลและช่วยอำนวยความสะดวกผู้บริหาร
- (4) ควบคุม ดูแล อาคารสถานที่ และการรักษาความปลอดภัยของสำนัก
- (5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ส่วนแผนงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ประสานและจัดทำนโยบายและแผนการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (2) ประสานเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (3) ติดตาม วิเคราะห์ ประมวลผล และรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (4) บริหารจัดการระบบฐานข้อมูล และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย
- (5) ประสานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภายในกรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารราชการของสำนักบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- (6) กำกับ เร่งรัด ติดตาม รายงานผลการปฏิบัติงานการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำตัวชี้วัด การปฏิบัติราชการระดับหน่วยงาน และประสานงานการจัดทำงบประมาณประจำปีของสำนัก
- (7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะความเห็นเพื่อจัดทำนโยบายและแผนด้านการจัดการขยะมูลฝอย ชุมชน
- (2) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการ เพื่อควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (3) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (4) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (5) ให้คำแนะนำ ปรัชญา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (6) ดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะความเห็นในการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (2) จัดทำแนวทางการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อควบคุมการดำเนินงานด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (4) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (5) ศึกษา ประยุกต์ใช้รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่ ให้สอดคล้องกับขีดความสามารถและสภาพปัญหาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (6) ให้คำแนะนำ ปรัชญา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (7) ดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ประสานและสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และการลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (2) ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการในการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และการลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และการลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (4) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษกรณีเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และการลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (5) พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และการลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. ส่วนของเสียอันตราย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะความเห็นในการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านการจัดการของเสียอันตราย
- (2) จัดทำแนวทางการจัดการของเสียอันตราย
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษอันเนื่องมาจากของเสียอันตราย
- (4) พัฒนาระบบ รูปแบบ แนวปฏิบัติ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการของเสียอันตราย
- (5) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษด้านของเสียอันตราย
- (6) ให้คำแนะนำ ปรึกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการของเสียอันตราย
- (7) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตราย
- (8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. ส่วนสารอันตราย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านการจัดการสารอันตราย
- (2) จัดทำแนวทางการจัดการสารอันตราย
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษอันเนื่องมาจากสารอันตราย
- (4) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษจากสารอันตราย รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการ สารอันตราย
- (5) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการ ลดมพิษจากสารอันตราย
- (6) ให้คำแนะนำ ปรึกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการสารอันตราย
- (7) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารอันตราย
- (8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตรายปี 2557

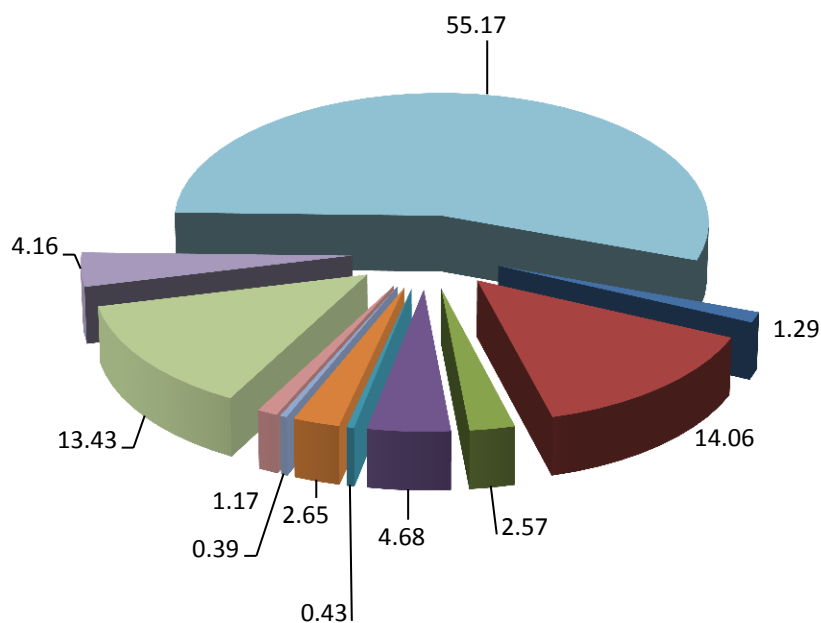
นางสาวสินีนาง ขาวนา นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
ส่วนแผนงาน

ปี 2557 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 58,312,700 บาท โดยนำมาใช้ในการดำเนินงานตามแผนงานและภารกิจต่างๆ ประกอบด้วย

1. การจัดการของเสียและลดก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิด 751,000 บาท
2. การเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายจากชุมชน 8,198,500 บาท
3. การสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 1,500,000 บาท
4. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษจากสารอันตรายและอุบัติเหตุฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย 2,730,000 บาท
5. การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ 250,000 บาท
6. การจัดทำมาตรฐาน มาตรการ และการปรับปรุงกฎหมายด้านขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย 1,545,100 บาท
7. การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากกากของเสียและสารอันตราย 230,000 บาท
8. การสำรวจและการพัฒนาเพื่อปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านกากของเสียและสารอันตราย 680,000 บาท
9. การพัฒนาและประสานความร่วมมือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านการจัดการสารอันตราย และของเสียอันตราย 7,832,700 บาท
10. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร การสนับสนุนอำนวยการด้านการบริหารจัดการ 2,425,400 บาท
11. การจัดตั้งศูนย์ควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง 32,170,000 บาท

*หมายเหตุ โอนงบประมาณให้กับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการกากของเสีย และสารอันตราย จำนวน 7,300,000 บาท

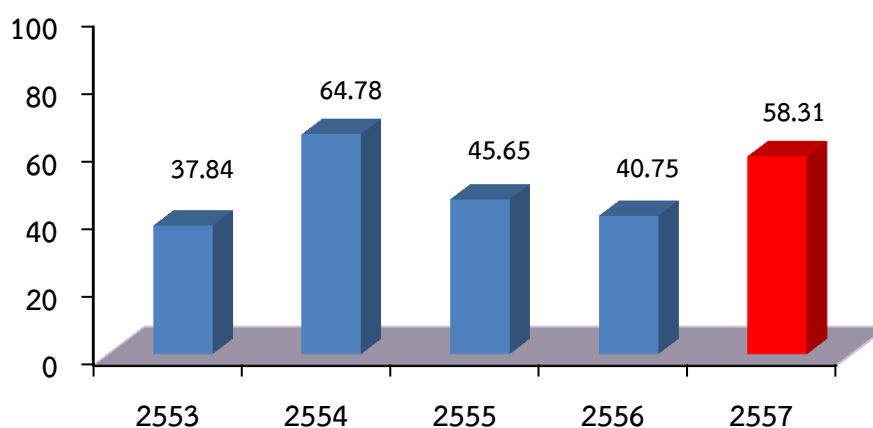
- การจัดการของเสียและลดก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิด
- การเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจาก
- การสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาพิษจากสารอันตรายและอุบัติเหตุฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย
- การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ
- การจัดทำมาตรฐาน มาตรการ และการปรับปรุงกฎหมายด้านขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
- การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากกากของเสียและสารอันตราย
- การสำรวจและการพัฒนาเพื่อปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านกากของเสียและสารอันตราย
- การพัฒนาและประสานความร่วมมือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านการจัดการสารอันตรายและของเสียอันตราย
- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร การสนับสนุนอำนาจการด้านการบริหารจัดการ
- การจัดตั้งศูนย์ควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง

ภาพที่ 1.1 แผนภูมิวงกลมแสดงงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผนและภารกิจต่างๆ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

ตารางที่ 1.1 สรุปงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
โครงการที่ 1 การพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3,357,650
ประสานความร่วมมือและพัฒนาศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	
กิจกรรมหลักที่ 1 เร่งรัดการควบคุมมลพิษ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	15,264,900
โครงการลดมลพิษ ลดคาร์บอน (Low Waste Low Carbon) (จัดการของเสียและลดก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิด)	
กิจกรรมหลักที่ 2 ป้องกันเผชิญเหตุฉุกเฉินมลพิษจากอุบัติเหตุในพื้นที่เขตอุตสาหกรรม	32,170,000
จัดตั้งศูนย์ควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง	
กิจกรรมหลักที่ 3 กำกับ ดูแล การบังคับใช้และสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมาย	-
-ไม่มี-	
กิจกรรมหลักที่ 4 การติดตาม ประเมินผล และรายงานคุณภาพสิ่งแวดล้อม	4,475,000
การพัฒนาและประสานความร่วมมือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านการจัดการสารอันตรายและของเสียอันตราย	
กิจกรรมหลักที่ 5 พัฒนากฎหมาย กำกับ ดูแลการบังคับใช้และสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมาย	3,045,100
การจัดทำมาตรฐาน มาตรการ และการปรับปรุงกฎหมายด้านขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย	
รวมทั้งสิ้น	58,312,100

ภาพที่ 1.2 แผนภูมิแสดงงบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตรายประจำปี พ.ศ. 2553 – 2557

แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

วิสัยทัศน์

เป็นหน่วยงานที่สังคมเชื่อมั่นด้านวิชาการและ
การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

ความหมายวิสัยทัศน์สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย เป็นหน่วยงานสมรรถนะสูงที่มุ่งพัฒนาการบริหารจัดการ
กากของเสียและสารอันตราย อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง องค์กรความรู้ที่ทันสมัย และการมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับสถานะแวดล้อมที่ดีให้ประชาชน

ประเด็น ยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

ป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษจาก
กากของเสียและสารอันตรายในระดับพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

พัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ
และเกณฑ์การปฏิบัติด้านการควบคุมมลพิษจาก
กากของเสียและสารอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

เสริมสร้างความร่วมมือและเครือข่าย
ในการจัดการกากของเสีย/สารอันตราย
ทั้งในและต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

การพัฒนาและ
บริหารจัดการองค์กร

ประสิทธิผล ตามพันธกิจ

1. พื้นที่เป้าหมายมีการจัดการ
กากของเสียและสารอันตรายที่เหมาะสม

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการกากของเสียสารอันตรายไปใช้ในการบริหารจัดการ

คุณภาพ การให้บริการ

4. กลุ่มเป้าหมายมีความเข้มแข็ง
ในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย

5. พัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้
ด้านกากของเสียและสารอันตราย

ประสิทธิภาพของ การปฏิบัติงาน

2. กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์วิชาการ และวิธีการจัดการกากของเสียและสารอันตรายมีประสิทธิภาพ

เสนอแนะ
นโยบาย แผน
มาตรการ และ
แนวทาง

กำหนดกฎระเบียบ
หลักเกณฑ์วิชาการ
ที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐาน
สิ่งแวดล้อม

ประสานการ
ดำเนินการเผชิญเหตุ
ภาวะฉุกเฉิน

ถ่ายทอด
องค์ความรู้

การติดตาม
ประเมินผล

การสร้างเครือข่าย
และหุ้นส่วน
ความร่วมมือ

นโยบายผู้บริหาร
- การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ
- การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและ
อิเล็กทรอนิกส์
- การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
- การลักลอบทิ้งกากของเสียที่เป็นอันตราย

พัฒนาองค์กร

6. พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล

7. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

8. พัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้

9. บริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

กิจกรรม 5 ส สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

นายชัยรัตน์ จันทรกุล เจ้าพนักงานธุรการ
ฝ่ายบริหารทั่วไป

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการจัดกิจกรรม 5 ส เป็นประจำทุกปี และในปี 2557 สำนักฯ ได้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในที่ทำงานให้เกิดบรรยากาศที่นำทำงาน เกิดความสะอาดเรียบร้อยในสำนักงาน ถูกสุขลักษณะ ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ กิจกรรม 5 ส ประกอบด้วย

สะสาง คือ การแยกแยะของที่จำเป็นต้องใช้กับของที่ไม่จำเป็นต้องใช้จัดของที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทิ้งไป
สะดวก คือ การจัดวางของที่จำเป็นต้องใช้ให้เป็นระเบียบสามารถหยิบใช้งานได้ทันที
สะอาด คือ การปิดกวาดเช็ดถูสถานที่สิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ให้สะอาดอยู่เสมอ
สุขลักษณะ คือ การรักษาและปฏิบัติ 3 ส ได้แก่ สะสาง สะดวก และสะอาดให้ตลอดไป
สร้างนิสัย คือ การรักษาและปฏิบัติ 5 ส หรือสิ่งที่ กำหนดไว้แล้วอย่างถูกต้องจนติดเป็นนิสัย

ในปี 2557 คณะทำงานดำเนินการกิจกรรม 5 ส สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้พิจารณาแบ่งระดับการประเมินออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วยระดับ 4 = ดีมาก ระดับ 3 = ดี ระดับ 2 = พอใช้ ระดับ 1 = ควรปรับปรุง และแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 6 เกณฑ์ ดังรายละเอียดดังนี้

1. บริเวณโต๊ะทำงาน

- 1.1 โต๊ะอยู่สภาพพร้อมใช้ (ไม่ชำรุด)
- 1.2 เอกสารบนโต๊ะมีการจัดระเบียบ
- 1.3 วางสิ่งของไม่เกี่ยวกับงานไว้บนโต๊ะไม่เกิน 5 ชิ้น
- 1.4 อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน (ปากกา ดินสอ ยางลบ) ตามความเหมาะสม
- 1.5 มีการจัดเก็บเอกสารระหว่าง (รอ) ดำเนินการไว้อย่างเป็นระเบียบ
- 1.6 ไม่มีคราบสกปรก/ฝุ่นบนโต๊ะทำงาน/อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (ถ้ามี)/โทรศัพท์
- 1.7 มีวางของไว้ใต้โต๊ะได้ แต่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น เก็บใส่กล่อง
- 1.8 โต๊ะทำงานติดป้ายชื่อ

2. เก้าอี้ทำงาน

- 2.1 ไม่พาดเสื้อไว้ที่พนักเก้าอี้เกิน 1 ตัว
- 2.2 มีเบาะรองนั่งได้ไม่เกิน 1 ชิ้น และเบาะพนักพิงไม่เกิน 1 ชิ้น
- 2.3 ควรจัดเก็บเก้าอี้ให้เรียบร้อย

3. เครื่องใช้สำนักงาน (โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้น เครื่องโทรสาร ฯลฯ)

3.1 กระดาษบันทึกบนเครื่องใช้สำนักงาน (ติดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย)

3.2 รักษาเครื่องใช้สำนักงานให้สะอาด

4. ตู้เอกสาร/ชั้นวางเอกสาร และตู้เก็บของ

4.1 มีการจัดเก็บเอกสารให้เป็นระเบียบ เพื่อง่ายต่อการค้นหา

4.2 จัดแบ่งพื้นที่ในตู้และชั้นวางอย่างเหมาะสม

4.3 ไม่ควรวางสิ่งของใดๆ บนหลังตู้โดยไม่จำเป็น แต่หากต้องวางของบนหลังตู้ควรจัดให้เป็นระเบียบ

5. ผนัง พื้นอาคาร เพดาน

5.1 มีการจัดวางสายไฟ หรือเดินสายโทรศัพท์ สายคอมพิวเตอร์ อย่างเป็นระเบียบเพื่อความปลอดภัย และสะดวกในการทำงาน

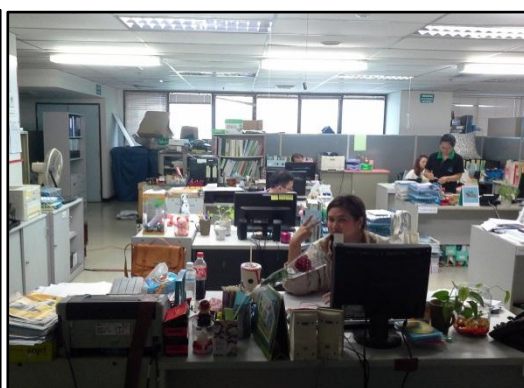
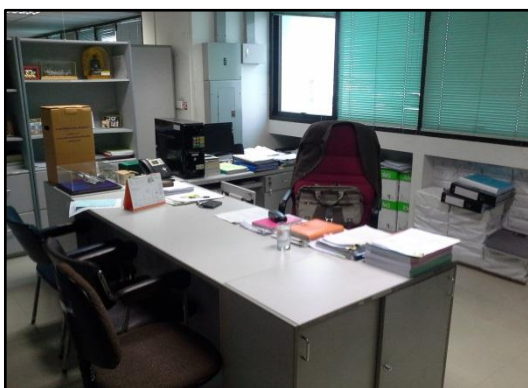
5.2 ไม่มีสิ่งกีดขวางอยู่ช่องเดินทาง พร้อมทางหนีไฟ

5.3 ไม่วางของบริเวณหน้าต่างและช่องแสงสว่าง

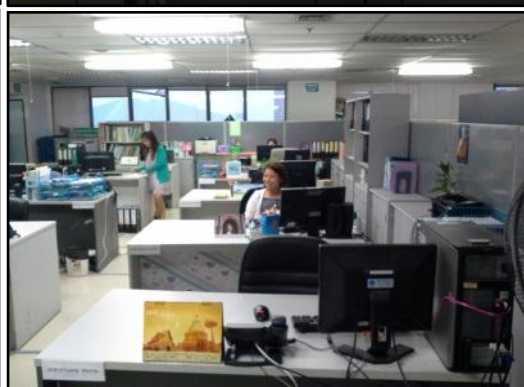
6. ภาพรวมทั่วไป

เมื่อวันศุกร์ที่ 22 สิงหาคม 2557 ที่ผ่านมา สำนักฯ ได้ดำเนินการตรวจประเมินผลการดำเนินกิจกรรม 5 ส ตามเกณฑ์การประเมินดังข้างต้น ซึ่งผลการประเมิน ปรากฏดังนี้ ลำดับที่ 1 ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย ลำดับที่ 2 ฝ่ายบริหารทั่วไป และลำดับที่ 3 ส่วนแผนงาน

ก่อนทำ
กิจกรรม
5 ส

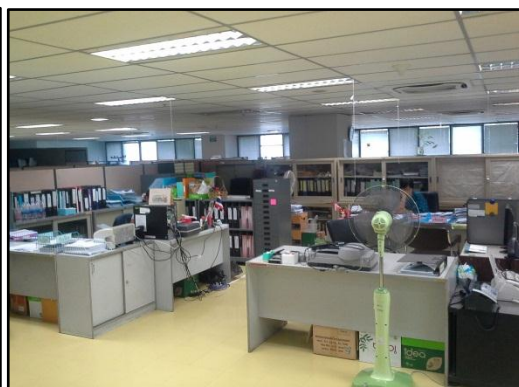
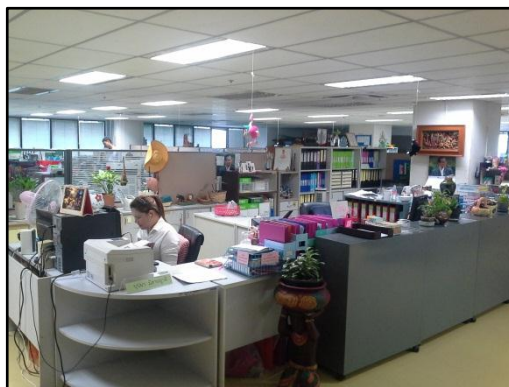
หลังทำ
กิจกรรม
5 ส

ภาพที่ 1.3 ส่วนลดและใช้ประโยชน์ (ลำดับที่ 1)

ก่อนทำ
กิจกรรม
5 ส

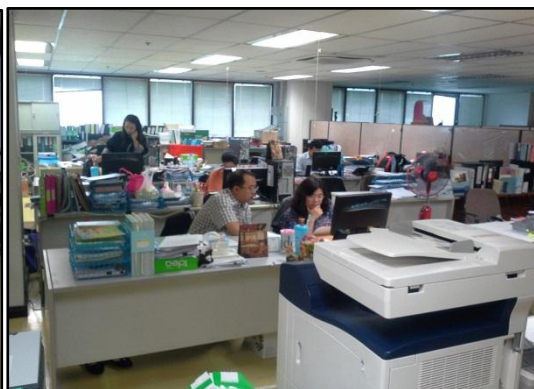

หลังทำ
กิจกรรม
5 ส

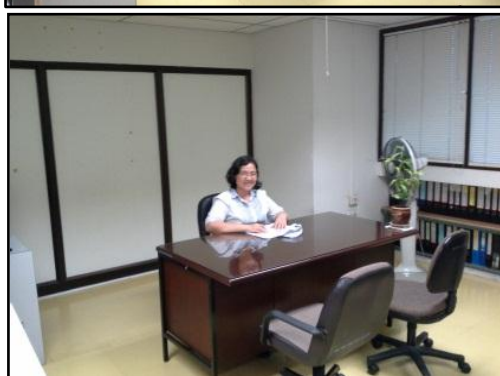

ภาพที่ 1.4 ฝ่ายบริหารทั่วไป (ลำดับที่ 2)

ก่อนทำ
กิจกรรม
5 ส

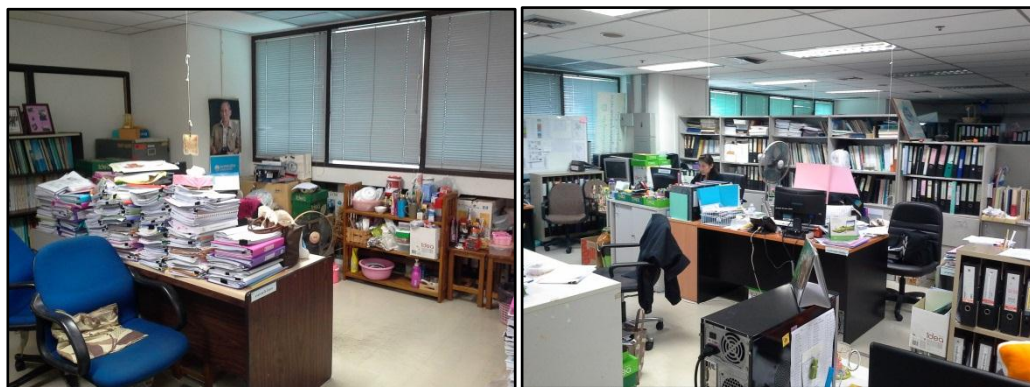
หลังทำ
กิจกรรม
5 ส

ภาพที่ 1.5 ส่วนแผนงาน (ลำดับที่ 3)

ก่อนทำ
กิจกรรม
5 ส

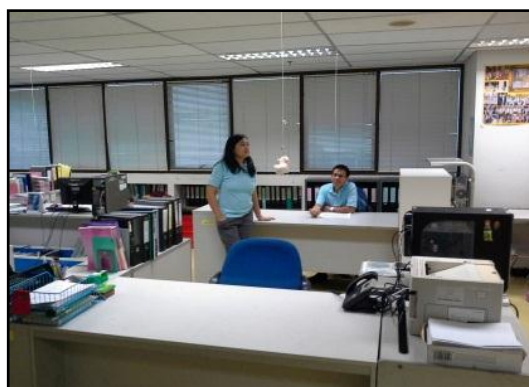

หลังทำ
กิจกรรม
5 ส

ภาพที่ 1.6 ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ก่อนทำ
กิจกรรม
5 ส

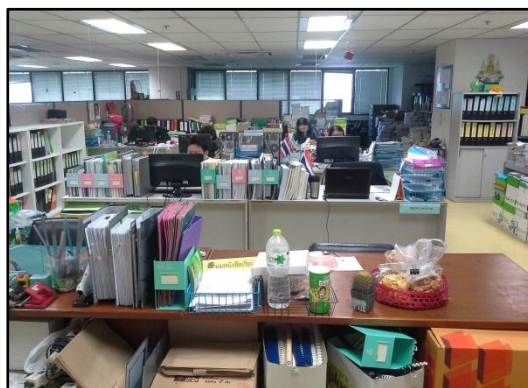
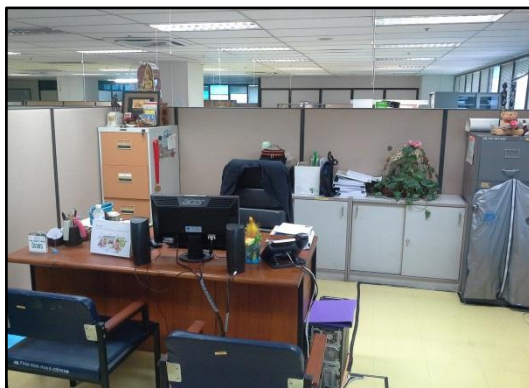
หลังทำ
กิจกรรม
5 ส

ภาพที่ 1.7 ส่วนของเสียอันตราย

ก่อนทำ
กิจกรรม
5 ส

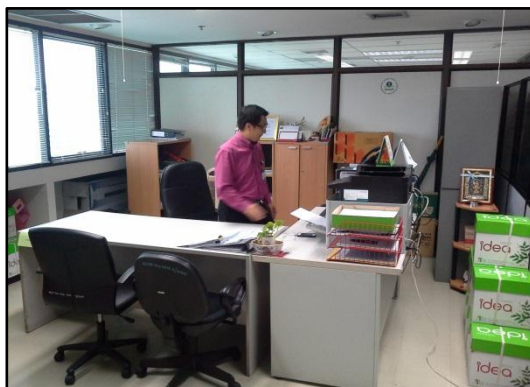

หลังทำ
กิจกรรม
5 ส

ภาพที่ 1.8 ส่วนสารอันตราย

ก่อนทำ
กิจกรรม
5 ส

หลังทำ
กิจกรรม
5 ส

ภาพที่ 1.9 ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

บทที่ 2

การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

-
- (1) เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)
 - (2) การสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศไทย
 - (3) Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
 - (4) รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
 - (5) โครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน
 - (6) โครงการลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและกล่องโฟมภายในอาคาร
กรมควบคุมมลพิษ
 - (7) สถิติอุบัติเหตุจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสีย
 - (8) รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรณีเพลิงไหม้บ่อขยะ
ตำบลแพรกษาอำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
 - (9) รายงานการติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่ม
แม่น้ำแม่ตาและแม่คู จังหวัดตาก ประจำปี 2557
 - (10) โครงการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง
 - (11) การปฏิบัติการพิเศษสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ประจำปี 2557

เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)

นางสาวภัทรร ศรีขำนิ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย (สจก.) และ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 (สสภ.) ได้บูรณาการการทำงานร่วมกันในการผลักดันและขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ ภายใต้การดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)” โดยมีจุดประสงค์ เพื่อผลักดันและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ ในพื้นที่ของตนเอง ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งจะขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และ เทศบาลตำบล จำนวน 432 แห่ง ในพื้นที่ 16 จังหวัดนำร่อง ได้แก่ ลำพูน ลำปาง พิชณุโลก กำแพงเพชร นครปฐม นนทบุรี นครนายก สมุทรสงคราม บึงกาฬ ขอนแก่น ศรีสะเกษ ยโสธร สระแก้ว สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และ สงขลา

สำหรับแนวทางการดำเนินงาน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557” ผ่านการประชุมพิจารณาแนวทางการดำเนินงานฯ มาแล้ว จำนวน 3 ครั้ง โดย สจก. และ สสภ. ได้หารือถึงปัญหา/อุปสรรคการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการดำเนินงานฯ ที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด

- 1) การประชุมพิจารณาแนวทางการดำเนินงาน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557” เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2556 ณ ห้องประชุม 202 อาคารกรมควบคุมมลพิษ
- 2) การประชุมหารือ เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2556 ณ ห้องประชุม 302 อาคารกรมควบคุมมลพิษ
- 3) การประชุมหารือการกิจร่วม สจก. และ สสภ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 ณ ห้องประชุม 202 อาคารกรมควบคุมมลพิษ

หลังจากได้แนวทางการดำเนินงานฯ แล้ว เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานและขับเคลื่อนกระบวนการต่างๆ สู่ผลสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ สจก. ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตร “เทคโนโลยีและการบริหารจัดการขยะมูลฝอย” (Solid Waste Technology and Management) ให้กับเจ้าหน้าที่ของ สจก. และ สสภ. 1 - 16 เมื่อระหว่างวันที่ 25 - 27 พฤศจิกายน 2556 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กทม. เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ฯ ผ่านกระบวนการฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากคณาจารย์และนักวิชาการ ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย มาถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคนิควิชาการ แนวทางและประสบการณ์ ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยมี นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ (รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ) เป็นประธานในพิธีเปิดการฝึกอบรมฯ

ภาพที่ 2.1 บรรยากาศการฝึกอบรมหลักสูตร “เทคโนโลยีและการบริหารจัดการขยะมูลฝอย” ให้กับเจ้าหน้าที่ สจก. และ สสภ. 1 - 16 เมื่อระหว่างวันที่ 25 - 27 พฤศจิกายน 2556

สำหรับการติดตามผลการดำเนินงานฯ สจก. ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ” เมื่อระหว่างวันที่ 6 - 8 พฤษภาคม 2557 ณ โรงแรมอิมพีเรียล หัวหิน บีช รีสอร์ท จ.ประจวบคีรีขันธ์ เพื่อติดตามการดำเนินงานของ สสภ. 1 - 16 ซึ่งในการประชุมดังกล่าว ได้รับเกียรติจากนายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ และนายสุวิทย์ ชัตติยวงศ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ด้วย โดยอธิบดีกรมควบคุมมลพิษได้มีการมอบนโยบาย ให้กับผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ทราบถึงแนวทาง/นโยบายที่จะร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินต่อไป ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาค รวมทั้งระดับภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม และการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถจัดการและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้มีการหารือกลุ่มย่อยร่วมกันในการขับเคลื่อนการดำเนินงานระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในเรื่องมาตรฐานห้องปฏิบัติการ ระบบสารสนเทศ และการใช้มาตรการทางกฎหมายในส่วนของการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อนำนโยบายของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษไปขับเคลื่อนในพื้นที่ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ต้องเกิดจากการทำงานร่วมกัน

ระหว่างส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยในการทำงานจะต้องมีการบริหารงานและบริหารเวลาให้ดี ซึ่ง
จะมุ่งเน้น 4 เรื่องหลักที่ต้องเร่งดำเนินการ คือ

- 1) ประเด็นเชิงคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ขยะมูลฝอย น้ำ อากาศ ฯลฯ) มุ่งเน้นด้านขยะมูลฝอย
- 2) การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Area Approach)
- 3) การบังคับใช้กฎหมาย (ม.80 และ ม.82)
- 4) พื้นที่ควบคุมมลพิษ/พื้นที่เสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 2.2 บรรยากาศการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส
ไร้มลพิษ” เมื่อระหว่างวันที่ 6 - 8 พฤษภาคม 2557

สำหรับการดำเนินงานในเชิงพื้นที่ สสจ. 1 – 16 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัด (ทสจ.) ได้มีการถ่ายทอดให้คำแนะนำ ความรู้ คำปรึกษา ผ่านกิจกรรมการฝึกอบรมฯ ให้กับเจ้าหน้าที่
และประชาชนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิผล
ของโครงการฯ สูงสุด ซึ่งภายหลังจากการดำเนินงาน พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินกิจกรรม
ต่างๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทั้ง 3 ประเภท คือ ขยะมูลฝอยชุมชน ของเสีย
อันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ของตนเอง ได้แก่

- 1) มีระบบฐานข้อมูล
- 2) มีแผนการจัดการ/ปฏิบัติการ
- 3) มีการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์
- 4) มีการเก็บรวบรวมและขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) มีการกำจัดที่ถูกต้อง

จากการดำเนินงานฯ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการในพื้นที่ของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ ที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายผ่านเกณฑ์การประเมินผลในระดับพื้นฐาน อย่างน้อย 3 ใน 5 เรื่อง จำนวน 348 แห่ง จาก 432 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81

สสจ.	จังหวัดนำร่อง	จำนวน อปท. (แห่ง)	ระดับพื้นฐาน	
			จำนวน อปท. ที่ผ่าน (แห่ง)	จำนวน อปท. ไม่ผ่าน (แห่ง)
1	ลำพูน	37	29	8
2	ลำปาง	42	16	26
3	พิษณุโลก	24	18	6
4	กำแพงเพชร	24	24	0
5	นครปฐม	20	7	13
6	นนทบุรี	14	14	0
7	นครนายก	6	5	1
8	สมุทรสงคราม	9	9	0
9	บึงกาฬ	18	13	5
10	ขอนแก่น	75	64	11
11	ศรีสะเกษ	29	25	4
12	ยโสธร	23	23	0
13	สระแก้ว	16	14	2
14	สุราษฎร์ธานี	36	30	6
15	ภูเก็ต	12	12	0
16	สงขลา	47	45	2
รวม (16 จังหวัด)		432	348	84
ร้อยละ		100 %	81 %	19 %

การสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศไทย

นายสุพจิต สุขกันตะ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ถือเป็นหนึ่งในข้อมูลสำคัญด้านการจัดการมลพิษของประเทศไทยที่ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการขยะมูลฝอยจะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ได้ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จึงได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ดำเนินโครงการสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศไทย ในการสำรวจปริมาณขยะมูลฝอย และสำรวจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการอย่างถูกต้องและไม่ถูกต้อง เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ รวมทั้งปัญหาความรุนแรงของขยะมูลฝอยในประเทศ เพื่อให้ทุกภาคส่วน ได้รับรู้ข้อมูลดังกล่าว และกระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญและดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างเร่งด่วน โดยในปี 2557 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายได้มีการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

1. ทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย
 - ทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ
 - วิเคราะห์ประเภทและชนิดของข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่จำเป็นต้องเก็บ
 - ยกร่างแนวทางการดำเนินงาน แบบสำรวจ และรูปแบบการนำเสนอข้อมูลขยะมูลฝอยทั่วประเทศ
2. จัดการประชุมหารือเพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน วิธีการจัดเก็บข้อมูล และคำนิยามในการสำรวจ และกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มต่าง ๆ จำนวน 2 ครั้ง
 - การประชุมหารือ เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2556 ณ อาคารกรมควบคุมมลพิษ โดยมีอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง) เป็นประธานการประชุมฯ
 - การประชุมหารือภารกิจร่วม สจก. และ สสภ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 ณ อาคารกรมควบคุมมลพิษ โดยมีรองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์) เป็นประธานการประชุมฯ
3. สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายร่วมกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา 5 แห่ง ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดการประชุมหารือ “เกณฑ์และวิธีการจัดลำดับจังหวัดสกปรก” เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2557 ณ อาคารกรมควบคุมมลพิษ โดยมีรองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์) เป็นประธานการประชุมฯ จากการประชุมดังกล่าวทำให้ได้ข้อสรุปเรื่องเกณฑ์และวิธีการจัดลำดับจังหวัดสกปรกที่มีปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย

และปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างสะสม ที่จะนำมาใช้ในการจัดลำดับจังหวัดวิกฤตๆ สำหรับการแถลงข่าวสถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2556 โดยพิจารณาจาก 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ได้รับการบริการเก็บขน (2) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบไม่ถูกต้อง (3) ปริมาณขยะมูลฝอยสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง และพิจารณาทางเลือกในการจัดลำดับจากผลกระทบ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสิ่งแวดล้อม (2) ด้านสังคม (3) ด้านเศรษฐกิจ

4. การจัดทำรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 นำมาวิเคราะห์ ประเมินผล และจัดลำดับจังหวัดวิกฤต ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าวได้มีการตรวจสอบและยืนยันข้อมูลดังกล่าวกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 เป็นระยะๆ และจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2557 และดำเนินการเผยแพร่รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556 ลงในเว็บไซต์ของกรมควบคุมมลพิษ (www.pcd.go.th) ซึ่งสามารถเข้าถึงสืบค้นในเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษเพื่อดาวน์โหลดได้จาก <http://infofile.pcd.go.th/waste/wastesituation56.pdf?CFID=928137&CFTOKEN=29080101>

5. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนทั่วประเทศร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัดพร้อมทั้งตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการสำรวจเบื้องต้นให้กับสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย เมื่อเดือนธันวาคม 2557

6. สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2557 และดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์และประมวลผลของข้อมูลที่ได้รับแล้ว และนำเวียนให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคดำเนินการตรวจสอบข้อมูล

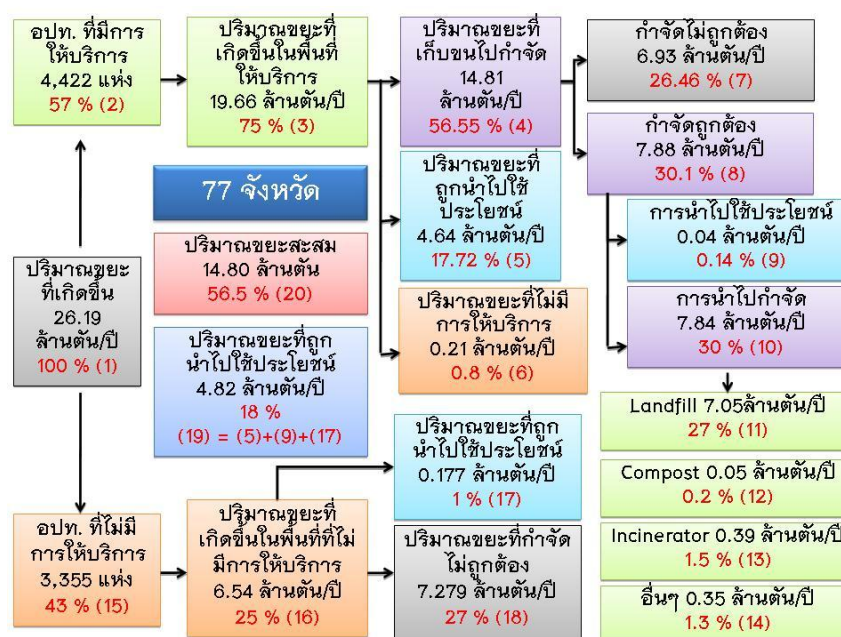
7. นำเสนอข้อมูลด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำปี 2557 ในการแถลงข่าวสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ประจำปี 2557 เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2558 โดยมีรายละเอียดข้อมูลดังตารางที่ 2.1 และภาพที่ 2.3

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลการสำรวจขยะมูลฝอยชุมชน ปี 2557

ลำดับ	รายละเอียด	76 จังหวัด	กทม.	77 จังหวัด
	เทศบาลและเมืองพัทยา (แห่ง)	2,441	-	2,441
	อปท. (แห่ง)	5,335	-	5,335
	รวม อปท. (แห่ง)	7,776	1	7,777
1	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (ล้านตัน/ปี)	22.25	3.94	26.19
2	จำนวน อปท. ที่มีการให้บริการ (แห่ง)	4,421	1	4,422
3	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใน อปท. ที่มีการให้บริการ (ล้านตัน/ปี)	15.72	3.94	19.66

ลำดับ	รายละเอียด	76 จังหวัด	กทม.	77 จังหวัด
4	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกเก็บขนนำไปกำจัด (ล้านตัน/ปี)	11.45	3.36	14.81
5	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ อบท. ที่มีการให้บริการเก็บขน (ล้านตัน/ปี)	4.06	0.58	4.64
6	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่มีการให้บริการ ใน อบท. ที่มีการให้บริการ (ล้านตัน/ปี)	0.21	-	0.21
7	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบไม่ถูกต้อง (ล้านตัน/ปี)	6.93	-	6.93
8	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบถูกต้อง (ล้านตัน/ปี)	4.52	3.36	7.88
9	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง (ล้านตัน/ปี)	0.036	-	0.036
10	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้กำจัดแบบถูกต้อง (ล้านตัน/ปี)	4.48	3.36	7.84
11	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดโดยระบบ Landfill (ล้านตัน/ปี)	3.69	3.36	7.05
12	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดโดยระบบ Compost (ล้านตัน/ปี)	0.05	-	0.05
13	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดโดยระบบ Incinerator (ล้านตัน/ปี)	0.39	-	0.39
14	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดโดยระบบอื่น ๆ (ล้านตัน/ปี)	0.35	-	0.35
15	จำนวน อบท. ที่ไม่มีการให้บริการ (แห่ง)	3,355	-	3,355
16	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใน อบท. ที่ไม่มีการให้บริการ (ล้านตัน/ปี)	6.54	-	6.54
17	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ (ล้านตัน/ปี)	0.15	-	0.15
18	ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดแบบไม่ถูกต้อง (ล้านตัน/ปี)	6.39	-	6.39
19	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด (ล้านตัน/ปี)	4.23	0.58	4.82
20	ปริมาณขยะมูลฝอยสะสม (ล้านตัน)	14.80	-	14.80

ภาพที่ 2.3 แผนภาพการไหลของขยะมูลฝอยชุมชน ปี 2557

Roadmap

การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

นายไชโย จุ้ยศิริ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นายอิมราน หะยีปากา นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวพันธนัสร์ พงษ์ขวัญ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนแผนงาน

กรมควบคุมมลพิษจัดทำ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการบูรณาการ สามารถลดผลกระทบที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศโดยรวม ที่ผ่านมามีได้ดำเนินการ ดังนี้

- ยกร่าง Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และแผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤตที่ต้องเร่งแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องและตกค้างสะสม (ระยะเร่งด่วน 6 เดือน) โดยมีพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ

- จัดประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ 4 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน รวมทั้งภาคเอกชนผู้รับกำจัดขยะมูลฝอย และกลุ่มอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นต่อ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมมาปรับปรุงเพิ่มเติมใน Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในการประชุมเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 เห็นชอบกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤตที่ต้องเร่งแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องสะสม (ระยะเร่งด่วน 6 เดือนในพื้นที่ 6 จังหวัด)

- Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย แบ่งระยะเวลาการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน (6 เดือน) ระยะปานกลาง (1 ปี) และระยะยาว (1 ปีขึ้นไป) ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

- (1) กำจัดขยะตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤต (ขยะมูลฝอยเก่า) โดยสำรวจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีอยู่เดิม ดำเนินการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน และจัดทำแผนและฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

- (2) สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่) โดยการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง มีการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์เน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน และส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนมาลงทุน หรือร่วมลงทุนในกระบวนการรวบรวม เก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอย

(3) วางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของจังหวัด ออกกฎระเบียบ หลักเกณฑ์และมาตรฐาน การลด คัดแยก เก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ และเสนอกฎหมายที่จะใช้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศให้เป็นเอกภาพ

(4) สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน โดยสร้างจิตสำนึกทุกภาคส่วน ร่วมมือจัดการขยะมูลฝอย ลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้นทางถึงการกำจัด

- แผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤตที่ต้องเร่งแก้ไขปัญหากำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องและตกค้างสะสม (ระยะเร่งด่วน 6 เดือน) โดยมีพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ โดยการทำงานในพื้นที่เป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสระบุรี โดยนำไปกำจัดในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเอกชน และใช้เป็นเชื้อเพลิงทดแทนของโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ โดยสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้ 0.9070 ล้านตัน ร้อยละ 3 ของปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสม

(2) ให้เอกชนรับผิดชอบดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยที่ตกค้างสะสมด้วยวิธีการต่างๆ ที่ถูกต้อง หลักการวิชาการใน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเอกชน โดยสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้ 10.14 ล้านตัน ร้อยละ 36 ของปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสม

- นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ลงนามในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2557 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2557 ดังนี้

(1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้จังหวัดจัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดจัดส่งมายังกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรวบรวมจัดทำเป็นแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ

(2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในท้องที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลให้ราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการใช้งบประมาณ โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบแผนปฏิบัติการ ตลอดจนการพัฒนาแผนปฏิบัติการ

- กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดประชุมมอบนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2557 ณ สโมสรทหารบก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด 76 จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงอุตสาหกรรมกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงพลังงานและรัฐวิสาหกิจในกำกับ

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายกสมาคมที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกในภูมิภาค ผู้แทนสภาอุตสาหกรรม ภาคเอกชนที่ลงทุนระบบเก็บรวบรวม เก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย จำนวนประมาณ 500 คน

ภาพที่ 2.4 ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2557

ภาพที่ 2.5 ประชุมมอบนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2557

รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

นางสาวเบญจวรรณ โชคชัยตระกูลโพธิ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนของเสียอันตราย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 กรมควบคุมมลพิษและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคได้ร่วมกันสำรวจปริมาณการเกิดมูลฝอยติดเชื้อ โดยส่งแบบสำรวจไปยังโรงพยาบาลขนาดใหญ่ทั่วประเทศ จำนวน 1,348 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 65 ของแหล่งกำเนิดทั่วประเทศ และนำตัวเลขดังกล่าวมาคาดการณ์ปริมาณการเกิดมูลฝอยติดเชื้อทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2556 จากทุกแหล่งกำเนิดคาดว่าจะมีประมาณ 50,481 ตันต่อปี และในปี พ.ศ. 2557 น่าจะมีปริมาณการเกิดมูลฝอยติดเชื้อทั่วประเทศเกิดขึ้นประมาณ 52,147 ตันต่อปี ซึ่งกรมควบคุมมลพิษกำหนดให้มูลฝอยติดเชื้อมีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ต่อปี โดยอ้างอิงจากผลการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษตามโครงการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ พ.ศ. 2552

ในปี พ.ศ. 2557 กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการสำรวจรูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในปัจจุบันพบว่าสามารถแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยสถานบริการการสาธารณสุข 2) รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยเอกชน และ 3) รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.2545 ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเก็บ ขน และกำจัดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งวิธีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่นิยมใช้ในปัจจุบัน คือ การเผากำจัดโดยใช้เตาเผา ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยสถานบริการการสาธารณสุข

1) การคัดแยกและเก็บรวบรวม ณ แหล่งกำเนิด สถานบริการการสาธารณสุขทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.2545 ได้แก่

- มีการคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดโดยมีการจัดหาภาชนะเก็บโดยเฉพาะ
- มีถุงแดงครอบไว้ภายในถัง
- ในการจัดเก็บรวบรวมและขนย้ายมูลฝอยติดเชือนั้นมีรถเข็นเก็บขนไว้โดยเฉพาะ
- มีบุคลากรรับผิดชอบเฉพาะ
- มีที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อแยกตามประเภทและมีข้อความ “ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ” ระบุให้เห็นชัดเจน รวมทั้งมีขนาดเพียงพอสำหรับเก็บมูลฝอยติดเชื้อได้ 3-7 วัน แต่ส่วนใหญ่ยังไม่มีการควบคุมอุณหภูมิ (ซึ่งตามกฎหมายฯ หากเก็บเกิน 7 วัน ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ ต้องสามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ที่ 10 องศาเซลเซียสหรือต่ำกว่านั้นได้) มีการระบายอากาศดี โปร่ง ไม่อับชื้น มีทางระบายน้ำที่เชื่อมกับระบบบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาล

ทั้งนี้ สถานบริการฯ มอบหมายให้เอกชนหรือภาครัฐที่ให้บริการรับมูลฝอยติดเชื้อไปกำจัดต่อไป

2) การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ณ แหล่งกำเนิด สถานบริการการสาธารณสุขขนาดใหญ่ (บางแห่ง) ส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลที่อยู่ห่างไกลชุมชน อาทิ โรงพยาบาลเกาะพัง จ.สุราษฎร์ธานี

โรงพยาบาลอุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น และโรงพยาบาลตากใบ จ.นราธิวาส มีสถานที่กำจัดเป็นของตนเองโดยใช้เตาเผา ซึ่งเตาเผาของสถานบริการสาธารณสุขขนาดใหญ่ส่วนใหญ่ไม่มีการตรวจวัดและควบคุมมลพิษให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด และยังรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายใต้เครือข่ายบริการสุขภาพโรงพยาบาล (CUP: Contracted Unit of Primary care) มากำจัดร่วมด้วย ซึ่งจากผลการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคม พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมามีพบว่า มีสถานบริการสาธารณสุขของรัฐขนาดใหญ่ทั่วประเทศ ประมาณร้อยละ 13 ยังคงมีการใช้งานเตาเผาของตนเองจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ สถานบริการสาธารณสุขขนาดใหญ่ (บางแห่ง) มีการนำเทคโนโลยีอื่นๆ มาใช้ ได้แก่ Autoclave อาทิ โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และโรงพยาบาลสงขลา โดยโรงพยาบาลดังกล่าวจะนำมูลฝอยติดเชื้อ (ยกเว้นเข็มฉีดยาจะส่งไปเผากำจัด) นำไป Autoclave และหลังจากนั้นจะส่งให้เทศบาลในพื้นที่นำไปกำจัดรวมกับมูลฝอยทั่วไปต่อไป

3) การทิ้งรวมมูลฝอยติดเชื้อร่วมกับมูลฝอยทั่วไป สถานบริการสาธารณสุขขนาดเล็ก (บางแห่ง) ซึ่งอยู่ห่างไกลชุมชนและมีข้อจำกัดเกี่ยวกับภูมิประเทศ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะเต่า จ.สุราษฎร์ธานี รวมทั้งคลินิกคน และสถานพยาบาลสัตว์ หลายๆ แห่งทั่วประเทศ มีการคัดแยกและเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อเป็นไปตามกฎกระทรวงฯ แต่จำเป็นต้องทิ้งรวมไปกับมูลฝอยทั่วไปเนื่องจากหน่วยงานท้องถิ่นไม่สามารถจัดระบบรองรับมูลฝอยติดเชื้อได้อย่างเพียงพอและทั่วถึงนอกจากนี้ปริมาณที่เกิดขึ้นแต่ละวันมีน้อยมาก จึงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม และการขนส่ง และทำให้ค่าใช้จ่ายในการเก็บ ขน และกำจัดสูงมาก

2. รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยเอกชน

1) เอกชนรับ เก็บ ขนมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิด และส่งต่อไปกำจัดยังสถานที่รับกำจัดของรัฐและ/หรือเอกชน อาทิ

(1) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.เรืองโรจน์ จ.สระบุรี ซึ่งเป็นผู้ประกอบการขนส่งรายใหญ่ของประเทศ ให้บริการเก็บขนและส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเอกชน ได้แก่ บริษัท โซติสกรุ๊ปพิบูลย์ จำกัด จ.นครสวรรค์ และบริษัท ที่ดินบางปะอิน จำกัด จ.พระนครศรีอยุธยา

(2) บริษัท เซฟวัน กรีนเทค จำกัด /บริษัท เซฟ เวอร์ล กรีน จำกัด/บริษัท เอ็น วาย คอนเซิร์ว มาสดีเตา จำกัด ซึ่งทั้งสามบริษัทฯ เป็นบริษัทฯ ในเครือเดียวกัน โดยจะรับเก็บ ขนมูลฝอยติดเชื้อหลายๆ จังหวัดในภาคใต้ ได้แก่ สุราษฎร์ธานี สงขลา ตรัง สตูล นครศรีธรรมราช ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และส่งมากำจัดยังบริษัท การจัดการสิ่งแวดล้อมภาคใต้ จำกัด จ.ปัตตานี

(3) บริษัท ไทยเอ็นไวรอนเม้นท์ จำกัด จ.สมุทรปราการ ให้บริการเก็บขนและส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเอกชน ได้แก่ บริษัท โซติสกรุ๊ปพิบูลย์ จำกัด จ.นครสวรรค์ และบริษัท ที่ดินบางปะอิน จำกัด จ.พระนครศรีอยุธยา และสถานที่กำจัดของภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี

(4) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทรัพย์มงคลพิบูลย์ จ.นราธิวาส ให้บริการเก็บขนและส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเอกชน ได้แก่ บริษัท ปาหนันรีสอร์ท แอน เวสต์วิลล์อปเม้นต์ จำกัด จ.นราธิวาส และสถานที่กำจัดของภาครัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลค่ายอิงคยุทธบริหาร จ.ปัตตานี

2) เอกชนรับ เก็บ ขนมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดและนำมากำจัดยังสถานที่กำจัดของตนเอง อาทิ

(1) บริษัท โซติสกรุ๊ปพิบูลย์ จำกัด จ.นครสวรรค์ รับเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเฉพาะใน จ.นครสวรรค์ เตาเผาของบริษัทฯ เป็นโรงงานประเภท 101 สามารถรองรับมูลฝอยติดเชื้อได้ประมาณ 60 ตันต่อวัน แต่ปัจจุบันมีมูลฝอยติดเชื้อเข้าระบบในปริมาณ 38 ตันต่อวัน (พฤษภาคม 2557) ซึ่งเอกชนหลายรายที่เป็นผู้รับเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการการสาธารณสุขหลายแห่งทั่วประเทศ (ในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ตอนบน) นำมูลฝอยติดเชื้อมากำจัดเนื่องจากค่ากำจัดมีราคาถูก

(2) บริษัท ปาหนันรีสอร์ท แอน เวสติวลิปเมนต์ จำกัด จ.นราธิวาส รับเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเฉพาะใน จ.นราธิวาส

3) เอกชน รับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ณ สถานที่กำจัดของตนเองอย่างเดียวยก อาทิ

(1) บริษัท ที่ดินบางปะอิน จำกัด จ.พระนครศรีอยุธยา เตาเผาของบริษัทฯ เดิมมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเตาเผาขยะภายในนิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถรองรับมูลฝอยติดเชื้อได้ประมาณ 27 ตันต่อวัน แต่ปัจจุบันมีมูลฝอยติดเชื้อเข้าระบบ 8 ตันต่อวัน (มิถุนายน 2557) ซึ่งเอกชนที่เป็นผู้รับเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการการสาธารณสุข หลายแห่งทั่วประเทศ นำมูลฝอยติดเชื้อมากำจัดเนื่องจากค่ากำจัดมีราคาถูก คือ 4 บาทต่อกิโลกรัม

(2) บริษัท การจัดการสิ่งแวดล้อมภาคใต้ จำกัด จ.ปัตตานี บริษัทฯ มีแผนก่อสร้างเตาเผาฯ เพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2557 โดยบริษัทฯ เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนการขออนุญาตจากหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อประกอบกิจการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

ทั้งนี้ เอกชนส่วนใหญ่จะรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการการสาธารณสุขเฉพาะขนาดใหญ่เท่านั้น เนื่องจากปริมาณที่เกิดขึ้นจากสถานบริการการสาธารณสุขขนาดเล็กในแต่ละวันน้อยมาก จึงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม และการขนส่ง และทำให้ค่าใช้จ่ายในการเก็บ ขน และกำจัดสูงมาก

3. รูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานบริการการสาธารณสุขขนาดใหญ่มีการคัดแยก เก็บรวบรวม ณ สถานบริการการสาธารณสุข เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.2545 โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการเองหรือมอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทน เป็นผู้รับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการการสาธารณสุขไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ

กรุงเทพมหานคร

บริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด เป็นวิสาหกิจของกรุงเทพมหานคร ที่ดำเนินการเก็บ ขน และส่งมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการการสาธารณสุขทุกแหล่งกำเนิดในเขตกรุงเทพมหานครไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของกรุงเทพมหานคร ได้ครอบคลุมทั้งหมด

จังหวัดนนทบุรี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี มอบหมายให้เอกชนดำเนินการรับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการการสาธารณสุขจากแหล่งกำเนิดหลายประเภทและจากจังหวัดต่างๆ ที่เป็นเครือข่ายของ

เอกชนที่ได้รับมอบหมายนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และถือเป็นศูนย์รวมของการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในเขตภาคกลาง

จังหวัดเชียงใหม่

เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการรับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตเทศบาลนครฯ เท่านั้น และนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเทศบาลฯ นอกจากนี้ เทศบาลฯ ยังมอบหมายให้เอกชนเข้ามาให้บริการเผากำจัดโดยใช้เตาเผาของเอกชนร่วมอีกด้วย

จังหวัดสุพรรณบุรี

เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี ดำเนินการรับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขจากแหล่งกำเนิดหลายประเภทที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตเทศบาลฯ และนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเทศบาลฯ

จังหวัดอุบลราชธานี

เทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มอบหมายให้เอกชนดำเนินการรับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขทุกประเภทที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ เท่านั้น และนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเทศบาลฯ นอกจากนี้ยังรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขขนาดใหญ่ นอกเขตเทศบาลทั้งในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียงอีกด้วย และเทศบาลเมืองฯ ถือเป็นศูนย์รวมของการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนล่าง)

จังหวัดอุดรธานี

เทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ดำเนินการรับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตเทศบาลนครอุดรธานีและนอกเขตเทศบาลฯ (บางแห่ง) เท่านั้น และนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเทศบาลฯ นอกจากนี้ เทศบาลฯ มีแผนที่จะขยายให้บริการไปยังจังหวัดใกล้เคียงอีกด้วย เพื่อเป็นศูนย์รวมของการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน) ต่อไป

จังหวัดขอนแก่น

เทศบาลนครขอนแก่น จ.ขอนแก่น ดำเนินการรับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขจากแหล่งกำเนิดหลายประเภทที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตเทศบาลฯ และนอกเขตเทศบาลฯ (บางแห่ง) และนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเทศบาลฯ นอกจากนี้ เทศบาลฯ ยังมีแผนที่จะมอบหมายให้เอกชนเข้ามาให้บริการเผากำจัดโดยใช้เตาเผาของเอกชนร่วมอีกด้วย โดยในระหว่างการก่อสร้างเตาเผาของเอกชน เทศบาลฯ จะอนุญาตให้เอกชนเข้าใช้เตาเผาของเทศบาลฯ ก่อน หลังจากนั้น เทศบาลฯ มีแผนยกเลิกใช้เตาเผาของเทศบาลฯ ต่อไป

จังหวัดยะลา

เทศบาลนครยะลา จ.ยะลา ดำเนินการรับมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุขจากแหล่งกำเนิดหลายประเภทที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตเทศบาลฯ นำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเทศบาลฯ และรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากเอกชนที่รับมูลฝอยติดเชื้อมาจากจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทั้งนี้ เทศบาลฯ ถือว่ามีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์รวมของการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในเขตภาคใต้ (ตอนล่าง) ได้ในอนาคต

โครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน

นายบัญชาการ วินัยพานิช นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวศรินารถ บุญอาษา นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับ มูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ดำเนินโครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นประชาชน หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานราชการได้แสดงการมีส่วนร่วมและช่วยกันสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะมูลฝอยให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากขยะมูลฝอยที่มีอะลูมิเนียมเป็นส่วนประกอบ ซึ่งอะลูมิเนียมเหล่านี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ด้วยการรวบรวมและนำมาบริจาคให้กับมูลนิธิขาเทียมฯ สำหรับนำไปใช้เป็นต้นทุนในการจัดทำอุปกรณ์ขาเทียม เพื่อช่วยเหลือผู้พิการและผู้สูงอายุให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข

โครงการนี้ กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานถึง 9 ปี กล่าวคือ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเริ่มต้นดำเนินการโดยตั้งจุดรับบริจาคที่กรมควบคุมมลพิษ และเนื่องจากตลอดการดำเนินการที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี ทำให้มีจุดรับบริจาคเพิ่มขึ้นทุกปี ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด 76 จังหวัด บริษัท บางกอกแคน แมนูแฟคเจอริ่ง จำกัด บริษัท ไทยเบเวอเรจแคน จำกัด สถานีบริการน้ำมันของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ศูนย์บริการของบริษัท สยามกลการเซลล์ จำกัด สถาบันการจัดการบรรจุภัณฑ์และรีไซเคิลเพื่อสิ่งแวดล้อม และสมาคมจักรยานเพื่อสุขภาพไทย

นอกจากการตั้งจุดรับบริจาค กรมควบคุมมลพิษและเครือข่าย มีการจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์และรับบริจาคอะลูมิเนียมตามงานต่างๆ ได้แก่ งานปั่นจักรยานบริจาคห่วงอะลูมิเนียมเพื่อมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี งานปั่นรักษ์ ปั่นใจ ไปกับ Sponsor Sleek Can Recycle and Recycling งานวันสิ่งแวดล้อมโลก งานวันสิ่งแวดล้อมไทย งานคลินิกไอเสีย เป็นต้น

ในปี 2557 มีการรวบรวมอะลูมิเนียมจากเครือข่ายที่มีจิตกุศลได้จำนวน 7.7 ตัน อะลูมิเนียมที่ได้รับการบริจาคมีค่าต่อผู้พิการและผู้สูงอายุที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นอย่างมาก ด้วยอะลูมิเนียมเหล่านี้ช่วยให้ทางมูลนิธิฯ นำไปเป็นต้นทุนในการผลิตข้อเท้าเทียมที่ทำจากอะลูมิเนียมด้วยต้นทุนเพียง 8,000 บาท แต่ถ้านำเข้าจากต่างประเทศจะมีมูลค่าถึง 30,000 บาท ผลิตชุดแกนหน้าแข้งสำหรับขาเทียมได้เข้าด้วยต้นทุน 1,500 บาท แต่ถ้านำเข้าจากต่างประเทศจะมีมูลค่าถึง 30,000 บาท และผลิตเท้าเทียมประหยัดพลังงานด้วยต้นทุน 1,500 บาท แต่ถ้านำเข้าจากต่างประเทศจะมีมูลค่าถึง 21,000 บาท ซึ่งขาเทียมที่มูลนิธิฯ ผลิตขึ้นนี้เป็นขาเทียมที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน โดยทางมูลนิธิฯ บริกรการจัดทำขาเทียมให้ฟรีโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

สำหรับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ สามารถร่วมกันบริจาคอะลูมิเนียมสามารถบริจาคตามจุดรับบริจาคของโครงการฯ หรือบริจาคผ่านทางไปรษณีย์เพียงส่งเป็นพัสดุที่มีน้ำหนักไม่เกิน 5 กิโลกรัมและเจ้าหน้าที่ของถึง “โครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน

กรมควบคุมมลพิษ เลขที่ 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400” ซึ่งสามารถส่งได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และหากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่ ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย โทร. 0 2298 2492-9 และโทรสาร 0 2298 5398

ภาพที่ 2.6 กิจกรรมโครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานประจำปี 2557

ภาพที่ 2.7 พิธีมอบโล่และประกาศนียบัตรให้แก่ผู้บริจาคโครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานประจำปี 2557

โครงการลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟม ภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ

นางสาววานิช สาวาโย นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสุนันทา พลทวงษ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายบัญชาการ วินัยพานิช นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

ในปัจจุบันมีการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมเพิ่มสูงขึ้นทุกวัน ก่อให้เกิดขยะถุงพลาสติกและกล่องโฟมเป็นจำนวนมาก นอกจากถุงพลาสติกหิ้วจะย่อยสลายยากและโฟมไม่สามารถย่อยสลายได้แล้ว ยังใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวม ขนส่ง และฝังกลบมากกว่าขยะประเภทเศษอาหาร ประมาณ 3 เท่า ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดการมากกว่าขยะประเภทอื่น อธิบดีกรมควบคุมมลพิษจึงมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่ภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกันลด ละ เลิกการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม เพื่อเป็นอาคารต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่นๆ โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 18 เมษายน 2557 เป็นต้นมา

ภาพที่ 2.8 ป้ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์ไม่ต้อนรับถุงพลาสติกและกล่องโฟม

ในปี 2557 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ร่วมกับสำนัก กอง ฝ่าย ภายในกรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินงานการลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟมภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงานกำกับดูแลและติดตามประเมินผลการห้ามใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ โดยมีเจ้าหน้าที่จากสำนัก กอง ฝ่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน มีหน้าที่จัดทำแผนงานและมาตรการ ให้ข้อเสนอแนะ กำกับดูแล ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลรวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเสนออธิบดีกรมควบคุมมลพิษ โดยคณะทำงานฯ ได้ประชุมหารือร่วมกันคิดร่วมกันเสนอแนวทางการลดการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด

2. ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การห้ามใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ โดยจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ติดตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ทุกชั้นและในลิฟท์ ทำป้ายสื่อรณรงค์จากการ์ตูน Line เพื่อสร้างสีสันในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ร่วมกันลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม

ภาพที่ 2.9 ป้ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์ไม่ต้อนรับถุงพลาสติกและกล่องโฟม

3. จัดอบรม เรื่อง มาตรการและแนวทางการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ รวมทั้งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยตามแบบฟอร์มที่ได้กำหนดขึ้น เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2557 และวันที่ 21 ตุลาคม 2557 ให้กับแม่บ้านที่ทำความสะอาดในอาคาร คพ. โดยมีแม่บ้านร่วมครั้งละประมาณ 40 คน

ภาพที่ 2.10 แม่บ้านที่เข้ารับการอบรมการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ภายในอาคารในช่วงพักเที่ยงเพื่อเชิญชวนให้เจ้าหน้าที่ร่วมกันลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟม มีกิจกรรมให้ยืมถุงผ้า การมอบรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ ที่ให้ความร่วมมือในการลด ละ เลิกการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟม

ภาพที่ 2.11 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ภายในอาคารในช่วงพักเที่ยง

5. สำรวจพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟมโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินปริมาณถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟมภายในอาคารกรมควบคุมมลพิษ รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ พบว่าการนำถุงพลาสติกเข้ามาในอาคารฯ โดยเฉลี่ย 0.8 ชิ้นต่อคนต่อวัน ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ (1) นำถุงพลาสติกทิ้งในอาคาร 0.5 ชิ้นต่อคนต่อวัน (2) นำถุงพลาสติกใส่ของกลับบ้าน 0.3 ชิ้นต่อคนต่อวัน และยังพบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการดำเนินโครงการ

6. ติดตามผลการดำเนินงานโดยเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟมอย่างต่อเนื่อง โดยหัวหน้าแม่บ้านเป็นผู้รวบรวมส่งให้ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย เป็นรายสัปดาห์ พบว่า ในการดำเนินการที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ภายในอาคารของกรมฯ เป็นอย่างดี เห็นได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พบว่า อาคารกรมควบคุมมลพิษมีปริมาณขยะถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟมมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับข้อมูลในช่วงก่อนการดำเนินการ โดยเฉลี่ยมีเพียง 234 ชิ้นต่อวัน หรือ 0.2 ชิ้นต่อคนต่อวัน (จากเดิม 0.5 ชิ้นต่อคนต่อวัน) ทั้งนี้ สำนักฯ ร่วมกับคณะทำงานฯ จะเดินหน้ารณรงค์ให้อาคารกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานต้นแบบในการลดขยะถุงพลาสติกและกล่องโฟมให้เหลือน้อยที่สุดต่อไป โดยได้ดำเนินการขยายผลการดำเนินงานไปยังหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ แล้ว

ภาพที่ 2.12 การเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหิ้วและกล่องโฟม

สถิติอุบัติภัยจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสีย

นายสุนทร อุปมาณ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

อุบัติภัยจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 29 ครั้ง แยกเป็น เหตุฉุกเฉินและอุบัติภัยจากสารเคมี 23 ครั้ง เหตุเพลิงไหม้โรงงานอุตสาหกรรม 10 ครั้ง สารเคมีรั่วไหล 8 ครั้ง ไฟไหม้เรือบรรทุกสินค้า 2 ครั้ง เพลิงไหม้บ่อขยะ 2 ครั้ง และเหตุโรงงานเก็บสารโพแทสเซียมคลอเรตระเบิดอีก 1 ครั้ง จะเห็นได้ว่าเหตุฉุกเฉินและอุบัติภัยจากสารเคมีส่วนใหญ่จะเป็นเหตุเกี่ยวกับเพลิงไหม้รวมกันมากกว่า 14 ครั้ง ส่วนการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในปี 2557 มีจำนวน 6 ครั้ง ลดลงจากปี พ.ศ. 2555 – 2556 ที่มีจำนวน 16 และ 12 ครั้ง ตามลำดับ สาเหตุที่มีจำนวนลดลงเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล ได้เพิ่มความเข้มงวดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย มีการตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการในกลุ่มเสี่ยงที่เป็นแหล่งกำเนิดกากของเสียอุตสาหกรรม รวมทั้งมีการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้ประกอบการที่มีการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง อีกทั้ง ได้กระแสการตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน และสื่อมวลชนที่เกาะติดสถานการณ์ และรายงานข่าวการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน

จากสถิติอุบัติภัยจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมพบว่า จังหวัดที่เกิดเหตุมากที่สุดได้แก่ จังหวัดระยอง 6 ครั้ง รองลงมา ได้แก่ กรุงเทพมหานคร 5 ครั้ง จังหวัดชลบุรี 4 ครั้ง จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย จังหวัดละ 2 ครั้ง และจังหวัดอื่นๆ กระจายกันทั่วทุกภาค จังหวัดละครั้ง ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพะเยา และจังหวัดขอนแก่น จะเห็นได้ว่าพื้นที่ที่เกิดเหตุอุบัติภัยจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมบ่อยครั้ง จะเป็นกลุ่มจังหวัดในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการที่เป็นแหล่งกำเนิดกากของเสียอุตสาหกรรมตั้งอยู่อย่างหนาแน่น

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบ และให้การสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อระงับเหตุฉุกเฉินและมลพิษที่กระจายออกไปสู่สิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้ให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการในการตอบโต้เหตุฉุกเฉินจากสารเคมี การแก้ไขปัญหาภาวะมลพิษต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

เหตุการณ์สำคัญในปี 2557

- เหตุการณ์เพลิงไหม้บ่อขยะในพื้นที่ตำบลแพรกษา นับว่าเป็นเหตุการณ์ใหญ่ที่ได้รับความสนใจจากประชาชน เนื่องจากมีเพลิงไหม้ขยะเก่าที่กองสะสมอยู่ในบ่อดินเป็นบริเวณกว้างกินพื้นที่มากกว่าร้อยละ โดยในการระงับเหตุต้องระดมทีมรถดับเพลิง และเจ้าหน้าที่จากศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 13 และ 4 รวมถึงสถานีดับเพลิงในพื้นที่ข้างเคียงนับร้อยคัน ใช้ระยะเวลาในการควบคุมเพลิงไหม้

เดือน นอกจากนี้ ประชาชนในพื้นที่โดยรอบบ่อขยะยังได้รับผลกระทบจากเขม่าและควันไฟซึ่งจากการตรวจสอบในช่วงที่เกิดเหตุพบว่าปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) อยู่ในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทำให้ต้องมีการแจ้งเตือนเพื่ออพยพและโยกย้ายประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้ไปอยู่ในพื้นที่ที่ปลอดภัยเป็นการชั่วคราว ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพโดยเฉพาะระบบทางเดินหายใจ

- เพลิงไหม้โกดังเก็บสินค้าของบริษัท บิสโก้ จำกัด ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

- เหตุเพลิงไหม้และระเบิดในโรงงานผลิตปิโตรเคมี ในเครือ IRPC อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เหตุการณ์เพลิงไหม้โรงงานผลิตแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ บริษัท เอสโอวี จำกัดมหาชน ในสวนอุตสาหกรรม บางกระดี่ จังหวัดปทุมธานี

- เหตุเพลิงไหม้โรงงานผลิตพลาสติก บริษัท ไทยโพลีพลาสติก พลาสเทค จำกัด บริเวณถนน พระราม 2 เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร คิดเป็นมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินแต่ละแห่งนับ พันล้านบาท

เหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้สามารถลดความรุนแรงลงได้ หากผู้ประกอบการและหน่วยงานที่รับผิดชอบมีการเตรียมแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน การเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรที่มีประสบการณ์เพื่อรองรับเหตุ นอกจากนี้ เครือข่ายและระบบการประสานความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตอบโต้เหตุฉุกเฉินและอุบัติภัยจากสารเคมีที่มีความพร้อมจะมีส่วนช่วยในการตอบโต้และระงับเหตุมิให้ลุกลามขยายออกไปจนก่อให้เกิดความเสียหายส่งผลกระทบต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงได้

ภาพที่ 2.13 เหตุการณ์เพลิงไหม้บ่อขยะในพื้นที่ตำบลแพรกษา

การตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรณีเพลิงไหม้บ่อขยะแพรกษา อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

นางสาวศศิวิมล แนวทอง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

จากเหตุเพลิงไหม้บ่อขยะบริเวณตำบลแพรกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นสถานที่เอกชน ขนาดพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ เกิดลุกไหม้มาตั้งแต่วันที่ 12.00 น. วันที่ 16 มีนาคม 2557 เพลิงได้ลุกไหม้อย่างรุนแรงกินพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ ซึ่งชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงในรัศมี 300 – 500 เมตร ได้รับผลกระทบจากกลุ่มเขม่าควันและไอระเหยสารเคมีจากเหตุเพลิงไหม้บ่อขยะอย่างรุนแรง โดยเฉพาะด้านท้ายหมู่บ้านได้มีการอพยพออกนอกพื้นที่ ส่วนพื้นที่ห่างออกมาผลกระทบจะลดลงตามลำดับ

กรมควบคุมมลพิษ โดยส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้เข้าไปดำเนินการตรวจสอบมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่ท้ายลมจากเหตุเพลิงไหม้บ่อขยะดังกล่าว โดยดำเนินการดังนี้

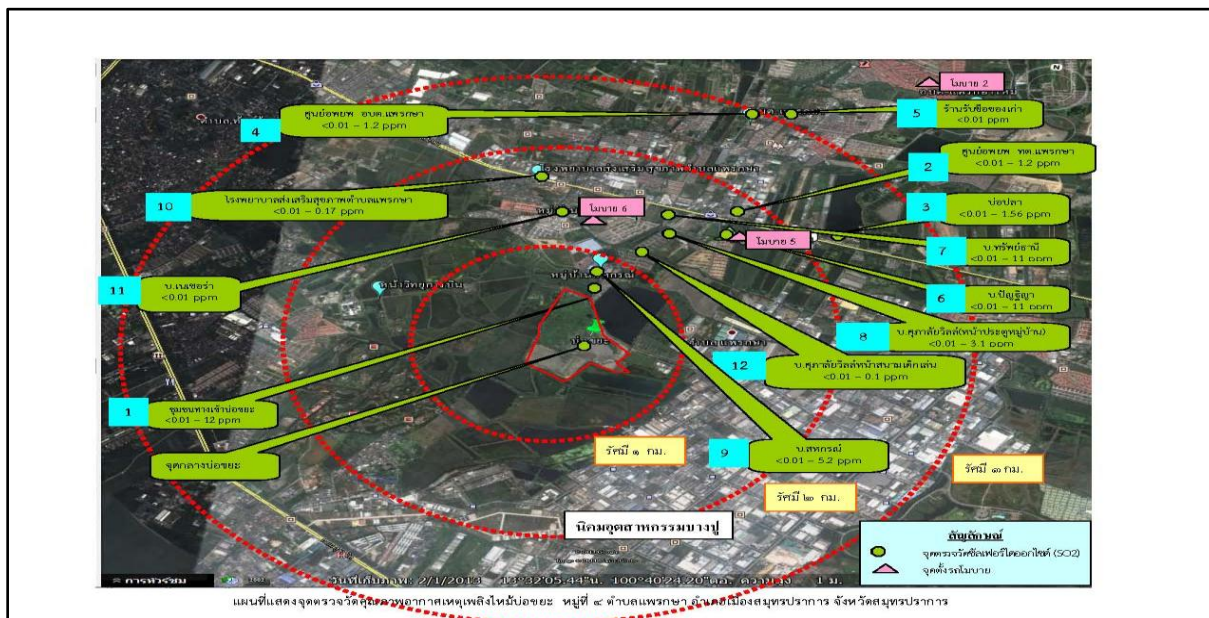
1) การตรวจวัดปริมาณฝุ่นละออง โดยการตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่รอบพื้นที่เกิดเหตุ จำนวน 7 จุด ระหว่างวันที่ 17 – 24 มีนาคม 2557 พบว่าปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM_{10}) สูงขึ้นแต่ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นในวันที่ 19 มีนาคม 2557 ที่มีปริมาณฝุ่นละออง ณ จุดตรวจวัดบริเวณหมู่บ้านปัญญา สูงเกินเกณฑ์มาตรฐานของฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM_{10}) เฉลี่ย 24 ชั่วโมง (120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ซึ่งทำให้ผลกระทบต่อสุขภาพแบบเฉียบพลันได้ ทั้งนี้ได้มีการแจ้งเตือนประชาชนเพื่อการอพยพและป้องกันตนเองแล้ว

2) การตรวจวัดสารเคมีในบรรยากาศ โดยการตรวจวัดจากเครื่องมือตรวจวัดในภาคสนามแบบ IR Spectrophotometer และแบบ PID (Photo Ionization Detector) พบว่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) มีปริมาณสูงและด้วยคุณสมบัติความเป็นพิษเฉียบพลันของ SO_2 ที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองผิวหนังเนื้อเยื่อและเยื่อเมือกของตาจมูกและลำคอ ระบบทางเดินหายใจติดขัดหรือลึ้มเหลว และมีค่าความปลอดภัยต่อประชาชนที่ต่ำจึงสามารถเป็นตัวบ่งชี้ผลกระทบจากมลพิษจากเหตุเพลิงไหม้ได้ดี คพ. จึงดำเนินการตรวจวัด SO_2 เพื่อบ่งชี้พื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน ตั้งแต่วันที่ 17 – 24 มีนาคม 2557 พบว่าบริเวณชุมชนท้ายลมห่างจากบ่อขยะ 200 - 300 เมตร มีความเข้มข้นของ SO_2 อยู่ในระดับที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างร้ายแรง แต่ไม่ถึงขั้นทำให้เสียชีวิตเมื่อรับสัมผัสในระยะเวลา 1 ชั่วโมง จนถึงวันที่ 21 มีนาคม 2557 และลดลงจนอยู่ในระดับที่ปลอดภัย ในขณะที่จุดตรวจวัดอื่นๆ พบว่ามีความเข้มข้นของ SO_2 อยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อประชาชนทั่วไปตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม 2557 เป็นต้นไปดังรูปแสดงผลการตรวจวัดซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) บริเวณรอบบ่อขยะแพรกษาระหว่างวันที่ 17 – 24 มีนาคม 2557 (เฉพาะช่วงเช้า)

นอกจากกรณีเหตุเพลิงไหม้บ่อขยะบริเวณตำบลแพรกษาแล้ว กรมควบคุมมลพิษยังได้ร่วมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาไฟไหม้บ่อขยะในพื้นที่อื่นๆ เช่น เพลิงไหม้บ่อขยะเทศบาลตำบลบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ เพลิงไหม้บ่อขยะเทศบาลตำบลบ้านแพ้ว จังหวัดบึงกาฬ เพลิงไหม้บ่อขยะเขาพลอง จังหวัดชัยนาท

เพลิงไหม้บ่อขยะเทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี เพลิงไหม้บ่อขยะเอกชนบ้านห้วยตะแกละ จังหวัดเพชรบุรี เพลิงไหม้บ่อขยะเทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่โดยรอบ

ภาพที่ 2.14 แผนที่แสดงผลการตรวจวัดซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ณ จุดตรวจวัดรอบๆ บริเวณบ่อขยะแพรกษา จ.สมุทรปราการ

ภาพที่ 2.15 แสดงการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเพลิงไหม้บ่อขยะบริเวณตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

รายงานการติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารแคดเมียม พื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่ตาและแม่กุ จังหวัดตาก ประจำปี 2557

นายคมสัน องค์กรปราชญ์กุล นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

ในปี พ.ศ. 2541 - 2546 สถาบันจัดการทรัพยากรน้ำนานาชาติ (International Water Management Institute; IWMI) และกรมวิชาการเกษตรได้รายงานการพบการปนเปื้อนของสารแคดเมียมระดับสูงในดินแปลงนาและผลผลิตข้าว บริเวณบ้านพะเต๊ะ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำแผนและดำเนินโครงการเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการส่งเสริมการปลูกอ้อยเพื่อผลิตเป็นเอทานอลแทนการปลูกข้าว การรับซื้อข้าวเปลือกที่ปนเปื้อนสารแคดเมียมนำไปเผาทำลาย การสงเคราะห์และฟื้นฟูสภาพจิตใจของประชาชน การติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการเหมืองแร่ให้เป็นไปตามมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น และกรมควบคุมมลพิษ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยได้ดำเนินโครงการศึกษาสำรวจการกระจายตัวและแหล่งที่มาการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบการปนเปื้อนสารแคดเมียมในตะกอนดินและดินระดับต้น ในพื้นที่ 3,814 ไร่ โดยมีสาเหตุจากการผูกพันตามธรรมชาติและกิจกรรมทำเหมืองแร่ กรมควบคุมมลพิษ จึงได้เสนอวาระเพื่อพิจารณา เรื่องแนวทางจัดการพื้นที่ปนเปื้อนสารแคดเมียมในลุ่มน้ำแม่ตา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวการประชุมครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2556 โดยมีแนวทางการจัดการดินปนเปื้อน ดังนี้ 1) ขุดลอกหน้าดินและนำดินสะอาดมาถมทับสำหรับดินปนเปื้อนมากกว่า 30 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (248 ไร่) 2) การปลูกพืชทดแทนสำหรับดินปนเปื้อนมากกว่า 3 - 30 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (3,566 ไร่) 3) การจัดการตะกอนดินปนเปื้อนโดยการขุดลอก และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีมติเห็นชอบกับแนวทางการจัดการดินและตะกอนดินตามที่กรมควบคุมมลพิษเสนอ พร้อมมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการดินและตะกอนดินปนเปื้อนต่อไป

ทั้งนี้กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้มีการติดตามตรวจสอบและเก็บตัวอย่างตะกอนดินในลำห้วยมาตั้งแต่ปี 2547 - ปัจจุบัน ได้กำหนดจุดตัวอย่างตะกอนดินทั้งหมดจำนวน 33 จุด ครอบคลุมตลอดลำห้วยแม่ตาแม่กุ หนองน้ำเขียว และห้วยม่วง ตลอดจนตะกอนดินบริเวณรางระบายน้ำของเหมืองบริษัทผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ผลการสำรวจและวิเคราะห์ตัวอย่างตะกอนดินเพื่อหาปริมาณของธาตุแคดเมียม และสังกะสี ทั้ง 33 ตัวอย่าง ผลจากการสำรวจและเก็บตัวอย่างตะกอนดิน ในปี 2557 สามารถสรุปดังนี้

1. ลำห้วยแม่ตา มีลักษณะการแพร่กระจายของปริมาณแคดเมียมในตะกอนดินตามลำห้วยตั้งแต่ก่อนถึงเหมืองแร่มีค่าน้อยกว่า 1.8 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และบริเวณจากปลายบ่อกักเก็บตะกอนของเหมืองแร่บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) จนเกือบถึงแม่น้ำเมยมีแคดเมียมในตะกอนดินมีค่าอยู่ระหว่าง 0.35 - 22 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม โดยพบความแปรปรวนค่อนข้างสูงในบางจุด สำหรับบริเวณที่พบการแพร่กระจายของปริมาณแคดเมียมในตะกอนดินสูง ได้แก่ บริเวณที่ 1 เริ่มตั้งแต่บริเวณแหล่งแร่ของเหมืองแร่

บริษัทผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ตามลำห้วยแม่ดาวผ่านแหล่งแร่ของบริษัท ตากไมนิ่ง จำกัด จนถึงบ้านแม่ดาวกลาง ปริมาณแคดเมียมสูงในลำห้วยแม่ดาว ซึ่งเป็นการแพร่กระจายมีลักษณะเป็นทางยาว (Dispersion train) ประมาณ 10 กิโลเมตร และบริเวณที่ 2 ลำห้วยแม่ดาว บริเวณที่ท้ายบ้านแม่ดาวใหม่ ตำบลแม่ดาว ห่างจากพื้นที่ท้ายแนวเขตเหมืองแร่ ประมาณ 10 กิโลเมตร

2. ลำห้วยแม่กุ มีลักษณะการแพร่กระจายของปริมาณแคดเมียมในตะกอนดินตามลำห้วยทางด้านทิศตะวันออก ก่อนถึงทางด้านใต้ของเหมืองแร่มีค่าน้อยกว่า 2.6 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และมีค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็น 4.6 - 39 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมที่บริเวณด้านใต้ของเหมืองแร่ และมีค่าสูงเป็น 6.8 - 10 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ที่บริเวณเนินเขาเล็กๆ ทางทิศตะวันออกของบ้านแม่กุเหนือ

ช่วงปลายของลำห้วยทั้งแม่ดาวและแม่กุ มีปริมาณแคดเมียมสูงขึ้น เนื่องจากการขุดลอกลำราง ทำให้มีกวนตะกอนดินข้างใต้ลำน้ำขึ้นมา ส่งผลให้พบค่าการปนเปื้อนที่สูงขึ้น และจากจุดต้นน้ำแม่กุที่มีการปนเปื้อนระดับ 0.58 - 2.6 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม แต่ยังไม่เกินค่ามาตรฐาน สรุปรายภาพรวมตั้งแต่ปี 2555 - 2557 พบแนวโน้มการปนเปื้อนปริมาณที่สูงขึ้น ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะมาจากป่าเพื่อทำการเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น และมาจากการทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ทั้งนี้ ได้แจ้งผลการตรวจสอบและได้เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงไปยัง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตากแล้ว

ภาพที่ 2.16 การติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารแคดเมียมพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่ดาวและแม่กุ จังหวัดตาก ประจำปี 2557

โครงการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง

นายมานพ บุญแจ่ม นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

สืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554 เห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมในระดับพื้นที่จังหวัดระยอง โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้จัดตั้งศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมมลพิษ ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ควบคุม เฝ้าระวังและสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อมและเหตุฉุกเฉิน ดำเนินการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ภาครัฐและประชาชน เพื่อเฝ้าระวังมลพิษ ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ ในการดำเนินงานให้ทุกภาคส่วน และเสนอแนะมาตรการแนวทาง ในการควบคุม แก้ไขและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดระยอง

ในปี พ.ศ. 2557 กรมควบคุมมลพิษได้รับงบประมาณในการก่อสร้างศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง จำนวน 54.3430 ล้านบาท ประกอบด้วย

1. หน่วยตรวจสอบป้องกันมลพิษฉุกเฉินจากสารเคมี จำนวน 3 หน่วย ประกอบด้วย 1) พาหนะอเนกประสงค์สำหรับเคลื่อนที่เร็ว ในการเคลื่อนย้ายเครื่องมืออุปกรณ์ 2) พาหนะอเนกประสงค์ติดตั้งระบบสื่อสารต่างๆเพื่อใช้สื่อสารและสั่งการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน 3) เครื่องมือและอุปกรณ์การตรวจวัดก๊าซและไอระเหยสารเคมี 4) เครื่องมือสำหรับตรวจวัดชนิดและปริมาณความเข้มข้นของธาตุโลหะและสารประกอบโลหะ 5) อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ประจำหน่วยตรวจสอบ

2. หน่วยตรวจสอบมลพิษทางน้ำและอากาศ จำนวน 1 หน่วย ประกอบด้วย 1) ชุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำใต้ดิน จำนวน 2 ชุด 2) หน่วยตรวจวัดคุณภาพน้ำเคลื่อนที่ จำนวน 1 ชุด 3) ชุดประมวลผลข้อมูลและอุปกรณ์รายงานผลเพื่อใช้จัดทำแบบจำลองในการกระจายตัวของสารอินทรีย์ระเหย และมลพิษอากาศในพื้นที่จังหวัดระยอง จำนวน 1 ชุด

3. การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับห้องปฏิบัติการ ประกอบด้วย 1) เครื่องสกัดตัวอย่างของแข็งสำหรับวิเคราะห์สารพิษแบบอัตโนมัติ จำนวน 1 เครื่อง 2) เครื่องแก๊สโครมาโตกราฟสำหรับวิเคราะห์ตัวอย่างอากาศ จำนวน 1 เครื่อง 3) ชุดวิเคราะห์สารปรอทแบบอัตโนมัติ จำนวน 1 ชุด 4) เครื่องตรวจวัดก๊าซโอโซนในบรรยากาศ จำนวน 1 เครื่อง 5) เครื่องตรวจวิเคราะห์โลหะหลายธาตุ Inductively Couple Plasma Optical Emission Spectrometer (ICP/OES) จำนวน 1 เครื่อง

4. การก่อสร้างอาคารศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง โดยได้รับออกแบบเป็นอาคารเป็นอาคารทรงไทยร่วมสมัย 2 ชั้น มีพื้นที่ใช้สอย 1,500 ตารางเมตร ประกอบด้วยอาคารสำนักงานและอาคารจอดยานพาหนะ ซึ่งตั้งอยู่ภายในศูนย์ราชการจังหวัดระยอง บนเนื้อที่ 1 ไร่ 1 งาน 40 ตารางวา ปัจจุบันผู้รับจ้างก่อสร้างได้ดำเนินการจัดเตรียมพื้นที่ก่อสร้าง และเริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2557 โดยได้จัดพิธีวางสรวงยกเสาเอกอาคารศูนย์ควบคุมมลพิษ จ. ระยอง เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2557 เวลา 11.00 น. ซึ่งมีรองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์) เป็นประธานในพิธี คาดว่าจะแล้วเสร็จในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2558

ภาพที่ 2.17 พิธีวางสรวงยกเสาเอกอาคารศูนย์ควบคุมมลพิษ จ. ระยอง เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2557

ภาพที่ 2.18 การก่อสร้างอาคารศูนย์ควบคุมมลพิษ จ. ระยอง ณ วันที่ 8 มกราคม 2558

การปฏิบัติการพิเศษสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ประจำปี 2557

นายมานพ บุญแจ่ม	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวศศิวิมล แนวทอง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายสุนทร อุปมาณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวสิริรัตน์ ขำวารี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายจรรวดี เจียมสกุล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นางสาวรัสวดี นามบุคดี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู	

ทีมปฏิบัติการพิเศษสถานการณ์สิ่งแวดล้อม (Special Environmental Response Team; SERT) ได้มีการดำเนินการ กรณีเหตุฉุกเฉินจากสารเคมี ประจำปีงบประมาณ 2557 จำนวน 2 ครั้ง คือ เหตุเพลิงไหม้ และระเบิดในเขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี เมื่อ วันที่ 9 มิถุนายน 2557 และเหตุไฟไหม้โกดังเก็บสินค้า BISCO ภายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จ.สมุทรปราการ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2557 โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

เหตุเพลิงไหม้และระเบิดในเขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี

ตามที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ต.เชิงเนิน อ.เภอเมือง จังหวัดระยอง โดยเกิดเหตุระเบิดและเพลิงไหม้ที่หน่วยปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเตา (Vacuum Gas Oil Hydro Treating Unit : VGOHT) เพื่อป้อนหน่วยแครกกเกอร์ (DCC: Deep Catalytic Cracking) สำหรับผลิตเป็นสารโพรไฟลีน น้ำมันเบนซินและดีเซล ในวันที่ 9 มิถุนายน 2557 เมื่อเวลา 18.00 น. เพลิงได้ลุกลามอย่างหนัก เจ้าหน้าที่ดับเพลิงต้องสวมหน้ากากเข้าไประดมฉีดน้ำเพื่อระงับเหตุเนื่องจากมีกลุ่มควันสีดำและกลิ่นแก๊สฟุ้งกระจาย โดยสามารถควบคุมเพลิงให้อยู่ในวงจำกัดได้ตั้งแต่วันที่ 19.00 น. และทำการดับเพลิงได้ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 20.20 น. ทั้งนี้บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ได้หยุดการจ่ายเชื้อเพลิงหน่วยผลิตที่อยู่ใกล้เคียงด้วย เพื่อความปลอดภัยหรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดการระเบิด

เบื้องต้นไม่พบผู้ได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิตจากเหตุเพลิงไหม้และระเบิดในเขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ได้หยุดการผลิตหน่วย VGOHT และหน่วยใกล้เคียง DCC ทำให้กำลังการผลิตหายไปเป็น โพรไฟลีน ๓๖๐ ตัน/วัน น้ำมันดีเซล ๑.๓ ล้านลิตร/วัน และเบนซิน ๑.๓ ล้านตัน/วัน หากคิดเป็นมูลค่าความเสียหายเลวร้ายสุดถ้าไม่ได้เปิดหน่วย DCC เฉลี่ยเดือนละ ๔๐๐ ล้านบาท

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู ได้ประสานการดำเนินงานกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง พร้อมส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่โดยรอบ โดยใช้เครื่องมือตรวจวัดในภาคสนามและสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ และสามารถสรุปผลการตรวจวัดได้ดังนี้

1. ในวันที่ 9-11 มิถุนายน 2557 ข้อมูลคุณภาพอากาศในบรรยากาศจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัติของกรมควบคุมมลพิษที่ใกล้ที่สุด คือ สถานีสำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง (ห่างจากจุดเกิดเหตุ 3.7 กิโลเมตร) พบว่าในวันที่ 9 มิถุนายน 2557 เวลา 0.00 น. – วันที่ 10 มิถุนายน 2557

เวลา 12.00 น. ลมส่วนใหญ่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ทำให้มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครระยอง แต่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนในบริเวณตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง และตำบลบ้านแลง อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการตรวจวัด CO, NO, NO₂, NO_x, SO₂, O₃, PM₁₀, PM_{2.5} ไม่พบว่ามีความมลพิษทางอากาศชนิดใดสูงผิดปกติหรือเกินมาตรฐาน

2. ในวันที่ 10 มิถุนายน 2557 จากการตรวจวัด Benzene, Toluene, Xylene ในภาคสนามด้วยเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่ในบริเวณเหนือลม 1 จุด และท้ายลม 4 จุด และเปรียบเทียบกับบริเวณจราจรและบริเวณปั้มน้ำมัน พบว่าไม่มีสารชนิดใดสูงเกินเกณฑ์ปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ ระดับ 1

ทั้งนี้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง ได้ดำเนินการติดตามเฝ้าระวังคุณภาพอากาศและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง โดยประสานความร่วมมือกับพร้อมทั้งประสานข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศจากสถานีตรวจวัดอัตโนมัติของบริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) เพื่อติดตามและประเมินต่อไป

เหตุไฟไหม้โกดังเก็บสินค้า BISCO ภายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จ.สมุทรปราการ

เมื่อเวลาประมาณ 8.30 วันที่ 27 มิถุนายน 2557 เกิดเหตุเพลิงไหม้ บริษัท บางปู อินเทอร์เน็ต ซีเอส เต็มส์ จำกัด (BISCO) ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 23 ไร่ 2 งาน ประกอบกิจการเก็บรักษาเคมีภัณฑ์และสารป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชและสัตว์คลังสินค้าทั่วไป ประเภทโรงงานลำดับที่ 42 (2), 43 (2) ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมบางปู เลขที่ 596 หมู่ที่ 4 ซอย 13B ถนนพัฒนา 1 ตำบลแพรกษา อำเภอสุมทรีปราการ โดยโกดังมีทั้งหมด 50 ล็อก ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ภายในมีกระสอบบรรจุเม็ดพลาสติกและมีถังสารเคมีอยู่จำนวนมาก โดยไฟได้ไหม้ลุกลามอย่างหนัก ทำให้โครงเหล็กของอาคารพังถล่ม และยังคงลุกลามอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งมีเสียงระเบิดดังขึ้นเป็นระยะๆ และไฟได้ลุกลามเต็มพื้นที่ เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ได้ประสานรถดับเพลิงเข้าไปถึงที่เกิดเหตุ

ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรมบางปูได้มีการอพยพออกจากพื้นที่เมื่อเริ่มเกิดเหตุเพลิงไหม้ และมีรายงานผู้บาดเจ็บจากการสำลักควัน ๑ คน เบื้องต้นประเมินมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ประมาณ ๑ พันล้านบาท ทั้งนี้ สถานที่ดังกล่าวเคยเกิดเหตุเพลิงไหม้มาแล้วเมื่อสองปีก่อนหน้านี้

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู ได้เข้าตรวจสอบมลพิษทางอากาศบริเวณท้ายลม ห่างจากบริเวณที่เกิดเหตุประมาณ 20 เมตร ตรวจพบก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) 5 ส่วนในล้านส่วน (5 ppm) และพบสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศที่ระดับ 2 ส่วนในล้านส่วน (2 ppm) และได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบเป็นระยะ โดยเจ้าหน้าที่ดับเพลิงได้มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันระบบทางเดินหายใจในบริเวณที่มีการปฏิบัติการดับเพลิงด้วยแล้ว และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร ยังดำเนินการควบคุมเพลิงจนกว่าเพลิงไหม้จะสงบ ทั้งนี้กรมควบคุมมลพิษได้จัดทำเครือข่ายการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่เฝ้าระวังในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนในการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศต่อไป

ภาพที่ 2.19 เหตุเพลิงไหม้และระเบิดในเขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี

ภาพที่ 2.20 เหตุไฟไหม้โกดังเก็บสินค้า BISCO ภายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จ.สมุทรปราการ

บทที่ 3

อนุสัญญาและโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- (1) การดำเนินงานเกี่ยวกับอนุสัญญาบาเซล : โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกของเสียอันตราย
- (2) การเสนอขอควบคุมสารเคมีที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน
- (3) การดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ
- (4) การเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท จะให้ผลดีหรือผลเสียอย่างไรกับประเทศไทย
- (5) ศูนย์ประสานงานยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศ ว่าด้วยการจัดการสารเคมี (SAICM)
- (6) โครงการเผยแพร่ข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ ณ จังหวัดระยอง
- (7) โครงการการพัฒนาระบบฝังกลบขยะมูลฝอยชุมชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็ก
- (8) การประชุมวิชาการ 3R ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก
- (9) การดำเนินงานพหุภาคีสิ่งแวดล้อมอาเซียน

การดำเนินงานเกี่ยวกับอนุสัญญาบาเซล : โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการควบคุมการนำเข้า - ส่งออกของเสียอันตราย

นางสาวมกรา ทัพพุน นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนของเสียอันตราย

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในฐานะศูนย์ประสานงานอนุสัญญาบาเซลของประเทศไทย ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างศักยภาพ และขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกของเสียอันตราย ในขณะเดียวกัน หลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค อาจส่งผลให้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป บริเวณชายแดนที่เชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน มีการขนส่ง ข้ามแดนของทรัพยากรมนุษย์ สินค้าและบริการเพิ่มขึ้น รวมทั้ง อาจส่งผลให้มีโอกาสในการนำเข้า - ส่งออก ของของเสียอันตรายในภูมิภาคอาเซียนรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มขึ้น

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้จัดให้มีการประชุมระดม ความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งแบบกลุ่มย่อยและรวมกลุ่มในจังหวัดชายแดนต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อชี้ให้เห็นความจำเป็นในการกำหนดรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า-ส่งออก ของเสียอันตรายที่เหมาะสม และได้นำข้อคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิดเห็นฯ ดังกล่าวพิจารณา ประกอบการจัดทำคู่มือเสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกของเสียอันตรายแล้วเสร็จ โดยเนื้อหาของคู่มือฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย เนื้อหารวมทั้งสิ้น 9 บท และ 5 ภาคผนวก ต่อมาได้จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกสินค้าบริเวณชายแดน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ศุลกากรในด้านศุลกากรต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อ 1) แนะนำการใช้ประโยชน์จากคู่มือเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกของเสียอันตราย และ 2) เตรียมความพร้อมให้แก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรในการนำ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องไปใช้ประกอบการจัดฝึกอบรมด้านเทคนิควิชาการในประเด็นดังกล่าวต่อไป โดยได้จัดการ ฝึกอบรมฯ ระหว่างวันที่ 10 -11 มิถุนายน 2557 ณ โรงแรมอีสติน มัคกะสัน กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วม การฝึกอบรมฯ รวมทั้งสิ้น 59 คน จากหน่วยงานที่มีบริเวณชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค อาเซียน รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ ส่วนใหญ่พึงพอใจกับรูปแบบและเนื้อหาการฝึกอบรมฯ เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะช่วงที่มีการแบ่งกลุ่มฝึกภาคปฏิบัติในหัวข้อ “กรณีศึกษา : สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่อาจ เข้าข่ายการเคลื่อนย้ายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย” นอกจากนี้ จากการประเมินผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมด้วย แบบทดสอบก่อนและหลังอบรม (Pre-test และ Post-test) พบว่า ก่อนการฝึกอบรมฯ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51 และภายหลังการฝึกอบรมฯ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81

การดำเนินงานดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการ นำเข้า-ส่งออกสินค้าบริเวณชายแดน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ศุลกากรในด้านศุลกากรต่างๆ ทำให้สามารถป้องกัน การลักลอบนำเข้า - ส่งออกของเสียอันตรายอย่างผิดกฎหมาย และส่งผลให้ลดความเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพ ของประชาชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย

ภาพที่ 3.1 บรรยาการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า-ส่งออก ของเสียอันตราย เมื่อวันที่ 10 - 11 มิถุนายน 2557 ณ โรงแรมอิสติน มักระสัน กรุงเทพมหานคร

ต่อมา กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้พิจารณา ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขคู่มือฯ ดังกล่าวเพิ่มเติม ตามข้อคิดเห็นจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ และ ข้อคิดเห็นจากการแจ้งเวียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการอนุสัญญาบาเซล โดยเนื้อหาในคู่มือฯ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วย เนื้อหาทั้งหมดสิ้น 10 บท และ 5 ภาคผนวก ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการจัดพิมพ์คู่มือฯ และคาดว่าจะแล้วเสร็จและ จะได้เผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในช่วง ปลายปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ต่อไป

การเสนอขอควบคุมสารเคมีที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์ม ว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน

นางสาวพัทธนันท์ ตาริน นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนสารอันตราย

สืบเนื่องจากประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants: POPs) เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2548 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน หรือ สาร POPs โดยการลดและ/หรือเลิกการผลิต การใช้ และการปลดปล่อย รวมทั้งพยายามกำจัดสาร POPs ให้หมดไป ซึ่งปัจจุบันมีการกำหนดสาร POPs รวมทั้งสิ้น 23 ชนิด ในภาคผนวก เอ บี และ ซี ของอนุสัญญาสตอกโฮล์ม

พันธกรณีในข้อบทที่ 3 ของอนุสัญญาฯ ระบุให้ภาคีสมาชิกจะต้องดำเนินการมาตรการทางกฎหมาย และการบริหารที่จำเป็นเพื่อเลิกการผลิตและการใช้สาร POPs ตามรายชื่อในภาคผนวก เอ และจำกัดการผลิต และการใช้สาร POPs ตามรายชื่อในภาคผนวก บี ตามเงื่อนไขข้อกำหนดและบทบัญญัติต่างๆ ของภาคผนวก ดังกล่าว อนึ่ง ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ดำเนินการมาตรการทางกฎหมายในการห้ามใช้สาร POPs ต่างๆ โดยควบคุมให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แล้ว แต่ยังเหลือ สาร POPs ชนิดใหม่อีก 5 ชนิด คือ 1) สาร pentachlorobenzene 2) สาร hexabromodiphenyl ether and heptabromodiphenyl ether 3) สาร perfluorooctane sulfonic acid (PFOS), its salts and perfluorooctane sulfonyl fluoride (PFOSF) 4) สาร tetrabromodiphenyl ether and pentabromodiphenyl ether และ 5) สาร hexabromocyclododecane ซึ่งขณะนี้มาตรการทางกฎหมายภายในประเทศยังไม่ครอบคลุม สารดังกล่าว ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการควบคุมทางกฎหมาย เพื่อลด/เลิกการผลิต และการ ใช้สาร POPs ชนิดใหม่ 5 ชนิด ที่ยังไม่ได้กำหนดเป็นวัตถุอันตราย เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีในข้อบทที่ 3 ของอนุสัญญาฯ รวมทั้งเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมจากสารดังกล่าว

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในฐานะศูนย์ประสานงาน อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจัดทำร่างข้อเสนอการควบคุมสาร POPs 5 ชนิด ดังกล่าว โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับรายละเอียดข้อกำหนดและขอบเขตของมาตรการควบคุมภายใต้ อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ และได้นำเสนอให้คณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ พิจารณา ในคราว การประชุม ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557 โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้เห็นชอบกับข้อเสนอ การควบคุมสาร POPs 2 ชนิด คือ 1) สาร pentachlorobenzene และ 2) สาร hexabromocyclododecane โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. สาร pentachlorobenzene (PeCB) (CAS No. 608-93-5) มีลักษณะเป็นของแข็งไม่มีสี หรือมีสีขาว มีกลิ่นเฉพาะตัว ละลายน้ำได้น้อย

ยมาก ในอดีตมีการนำมาใช้ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรม อาทิ ใช้เป็นสารเพื่อลดความหนืดของ polychlorinated biphenyls (PCBs) สำหรับผลิตเป็นชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ฉนวนไฟฟ้า นอกจากนี้ ในอดีตมีการนำมาใช้เพื่อผลิตสาร pentachloronitrobenzene หรือ quintozene สำหรับใช้กำจัดเชื้อรา อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่าไม่ได้มีการผลิตและการใช้งานสาร PeCB แล้ว โดยมีการนำกระบวนการสังเคราะห์ทางเคมีด้วยวิธีการเติมคลอรีนใน nitrobenzene มาใช้ทดแทนในกระบวนการผลิต quintozene

สาร PeCB ถูกบรรจุในภาคผนวก เอ ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ กล่าวคือ ห้ามผลิต ห้ามใช้ และกำจัดให้หมดไป โดยไม่มีข้อยกเว้นพิเศษสำหรับทั้งการผลิตและการใช้ ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอให้มีการควบคุมทั้งสารเคมีเดี่ยวและสารผสม เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ภายใต้หน่วยงานกรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมวิชาการเกษตร โดยไม่มีเงื่อนไขยกเว้น

2. สาร hexabromocyclododecane (HBCD) (CAS No. 25637-99-4) เป็นสารหน่วงการติดไฟประเภทโบรมีนเชิงพาณิชย์ มีการใช้งานทางด้านอุตสาหกรรม เป็นสารเติมแต่งสารหน่วงการติดไฟในผลิตภัณฑ์โฟมโพลีสไตรีนและสิ่งทอ โดยใช้ในการผลิตฉนวนโพลียูรีเทนสำหรับหน่วงการติดไฟและฉนวนโพลีโพลีสไตรีนแบบอัดรีด (Expanded Polystyrene: EPS และ Extruded polystyrene: XPS) นอกจากนี้ HBCD ยังใช้ในการผลิตโพลีสไตรีนทนแรงอัดสูง (HIPS) ซึ่งจะนำมาใช้ในเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ ตู้ อุปกรณ์ภาพและเสียง การบุตู้เย็น สายไฟฟ้าและสายเคเบิล การใช้ HBCD อีกอย่างที่สำคัญคือใช้เป็นสารเคลือบสิ่งทอ อาทิ เบาะผ้า ใสนวมหรือใสนอน งานเบาะเฟอร์นิเจอร์ในที่อยู่อาศัยและเชิงพาณิชย์ เบาะที่นั่งรถ ผ้าม่านและการปูผนัง สิ่งทอภายในบ้าน (ม่านชนิดม้วน) และสิ่งทอภายในรถยนต์

ปัจจุบันมีสารทดแทนสาร HBCD ในเชิงพาณิชย์แล้วในเกือบทุกประเภทการใช้งาน (POPRC, 2011) ดังนี้ 1) สำหรับโพลีโพลีสไตรีนแบบขยายตัวและแบบอัดรีด (EPS/XPS) ขณะนี้ยังไม่มีสารเคมีทดแทนในเชิงพาณิชย์ที่ใช้เป็นฉนวนสำหรับพื้นอาคาร ผนังและเพดาน โรงเรือนและโรงจอดรถ ทั้งนี้ มีการใช้วัสดุทดแทนหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้สาร HBCD อาทิ การใช้วัสดุ thermal barriers; polyisocyanurate foams; modified urethane foam; phenolic foams และผ้าใบประเภทใยหิน โยแก้ว หรือเซลลูโลส รวมทั้งการใช้ระบบฉนวนแบบสะท้อนแสง 2) สำหรับการผลิตโพลีสไตรีนทนแรงอัดสูง (HIPS) มีการใช้สารเคมีทดแทน อาทิ สาร deca-BDE; Tris (tribromoneopentyl) phosphate/ Antimony Tin Oxide (ATO); TBBPA-DBPE/ATO; 2,4,6-Tris(2,4,6-tribromophenoxy)-1,3,5 triazine/ATO; Ethane-1,2-bis(pentabromophenyl)/ATO และ Ethylenebis(tetrabromophthalimide)/ATO และ 3) สำหรับการเคลือบสิ่งทอ มีการใช้สารเคมีทดแทน อาทิ สาร decabromodiphenyl ethane; ethylene bis(tetrabromophthalimide); chlorinated paraffins และ ammonium polyphosphates

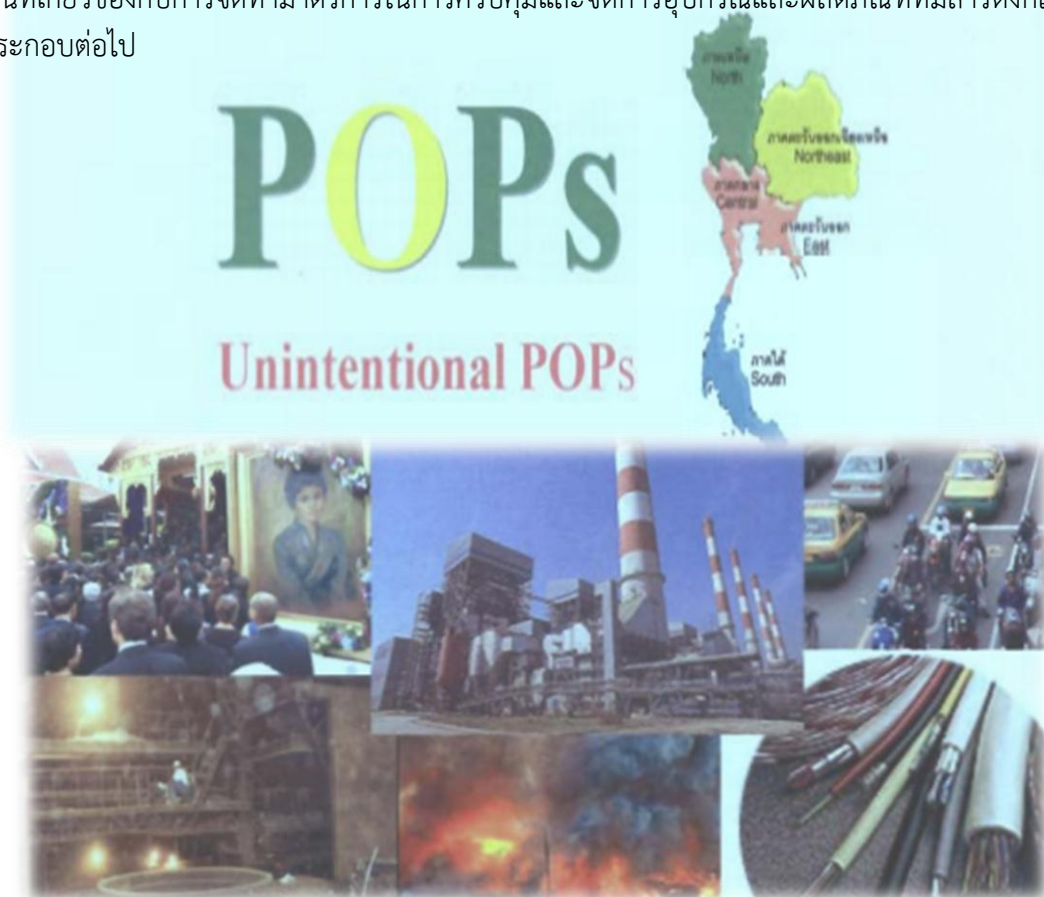
สาร HBCD ขอบเขตครอบคลุมถึง hexabromocyclododecane (CAS No. 25637-99-4) 1,2,5,6,9,10-hexabromocyclododecane (CAS No. 3194-55-6) and its main diastereoisomers: alpha-hexabromocyclododecane (CAS No. 134237-50-6); beta-hexabromocyclododecane (CAS No. 134237-

51-7); and gamma-hexabromocyclododecane (CAS No. 134237-52-8) ถูกบรรจุในภาคผนวก เอ

ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยให้มีข้อยกเว้นพิเศษ (specific exemption) สำหรับการผลิตและการใช้ expanded polystyrene และ extruded polystyrene ในอาคาร โดยระบุให้ภาคีสมาชิกที่ประสงค์ขึ้นทะเบียนยกเว้นพิเศษ จะต้องดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถบ่งชี้ผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่มี HCBD ได้อย่างชัดเจนตลอดวัฏจักรชีวิต โดยวิธีการติดฉลากหรือวิธีการอื่นๆ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ในคราวการประชุม ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557 เห็นควรเสนอให้มีการควบคุมสาร hexabromocyclododecane ขอบเขตครอบคลุมถึงอนุพันธ์ต่างๆ ตามที่ถูกบรรจุในภาคผนวก เอ ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ทั้งที่เป็นสารเคมีเดี่ยวและสารผสม ให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ภายใต้หน่วยงานกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยไม่มีเงื่อนไขยกเว้น

อนึ่ง กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้จัดส่งข้อเสนอการควบคุมสาร POPs 2 ชนิดดังกล่าว ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557 เพื่อนำเสนอคณะกรรมการวัตถุอันตรายต่อไป ทั้งนี้ ในส่วนของร่างข้อเสนอการควบคุมสาร POPs อีก 3 ชนิด คือ 1) สาร hexabromodiphenyl ether and heptabromodiphenyl ether 2) สาร perfluorooctane sulfonic acid (PFOS), its salts and perfluorooctane sulfonyl fluoride (PFOSF) และ 3) สาร tetrabromodiphenyl ether and pentabromodiphenyl ether ซึ่งทางกรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักฯ จะได้นำเสนอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำมาตรการในการควบคุมและจัดการอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ที่มีสารดังกล่าวเป็นส่วนประกอบต่อไป

การดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูล สารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ

นายมนรัตน์ ฤทธิไธม์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนสารอันตราย

อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (Rotterdam Convention on Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade: PIC) มีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมการนำเข้าและการส่งออกสารเคมีต้องห้ามหรือที่ถูกจำกัดการใช้อย่างเข้มงวด รวมทั้ง สูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง โดยมีประเทศที่ร่วมลงนาม 72 ประเทศ และมีประเทศที่ให้สัตยาบันแล้ว 154 ประเทศ (ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2557) ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้ภาคยานุวัติต่ออนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2547 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีการกำหนดสารเคมีภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ (ภาคผนวก III) รวมทั้งสิ้น 47 ชนิด ซึ่งภาคีสมาชิกมีพันธกรณีต้องดำเนินการแจ้งท่าทีการนำเข้า (ยินยอมให้นำเข้า ไม่ยินยอมให้นำเข้า หรือยินยอมให้นำเข้าแต่ต้องทำตามเงื่อนไข) สำหรับสารเคมีแต่ละชนิดในภาคผนวก III ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ โดยตัดสินใจบนพื้นฐานของมาตรการด้านกฎหมายและการบริหารจัดการ และต้องแจ้งข้อมูลการส่งออกสารเคมีต้องห้ามหรือสารเคมีที่ถูกจำกัดการใช้อย่างเข้มงวด (สารเคมีที่ถูกควบคุมเข้มงวด/ห้ามใช้ด้วยกฎหมายภายในประเทศ) ให้แก่ภาคีสมาชิกนำเข้าก่อนการส่งออกครั้งแรกในทุกปีปฏิทิน โดยมีหน่วยงานผู้มีอำนาจ ของรัฐ (Designated National Authorities: DNAs) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ กรมโรงงานอุตสาหกรรม รับผิดชอบสารเคมีทางอุตสาหกรรม และกรมควบคุมมลพิษ รับผิดชอบสารเคมีอื่นๆ นอกเหนือจากที่กรมวิชาการเกษตรและกรมโรงงานอุตสาหกรรมกำกับดูแล และทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน (Official Focal Point) ในการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ

การดำเนินงานภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ในปี 2557 สำนักจัดการกากของเสียอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงาน (Official Contact Point) ได้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

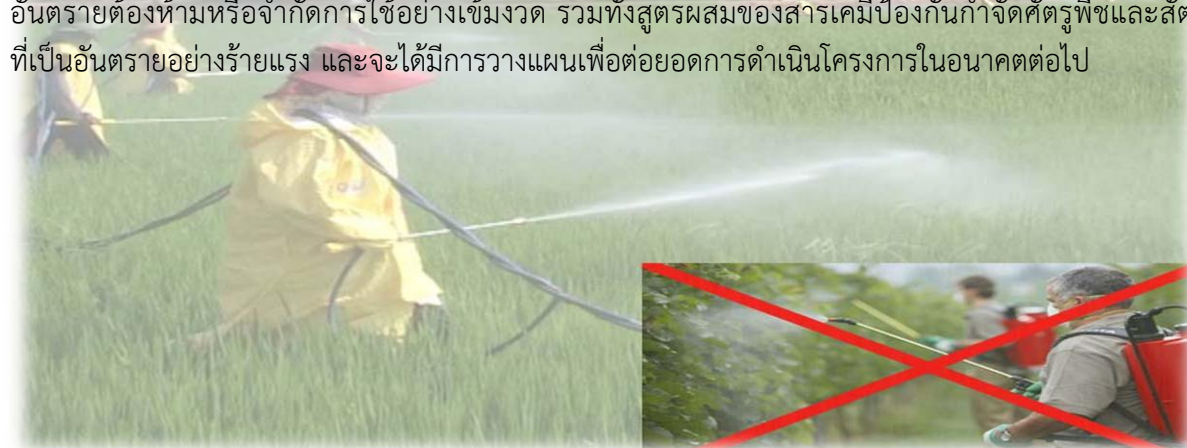
1. การจัดทำรายงานสรุปสถานการณ์ด้านการแจ้งการส่งออกสารเคมีประจำปี พ.ศ. 2556 เพื่อใช้สำหรับติดตามสถานการณ์การนำเข้าสารเคมีต้องห้ามหรือที่ถูกจำกัดการใช้ในต่างประเทศภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ และนำเสนอคณะอนุกรรมการอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ

2. การเสนอให้มีการพิจารณาควบคุมสาร Polychlorinated Naphthalenes (PCNs) ซึ่งมีการห้ามใช้และถูกจำกัดการใช้อย่างเข้มงวดในต่างประเทศ เพื่อพิจารณาควบคุมเป็นวัตถุอันตรายตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 โดยได้ดำเนินการเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวให้คณะทำงานพิจารณา ทบทวนสารเคมีต้องห้ามหรือที่ถูกจำกัดการใช้อย่างเข้มงวด ภายใต้คณะกรรมการอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ในการประชุมครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2557 โดยคณะทำงานฯ มีข้อเสนอแนะให้จัดทำ ร่างข้อเสนอการควบคุมสาร PCNs เป็นรายอนุพันธ์ต่อไป

3. การจัดสัมมนา เรื่อง “การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการรายงานอุบัติการณ์จากสูตรผสมของ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง” จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2556 อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และวันที่ 19 ธันวาคม 2556 อำเภอบ้านคา จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรายงานอุบัติการณ์ ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ตามพันธกรณีของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ ประกอบด้วยผู้แทน จากสำนักงานเกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์กรพัฒนาเอกชน เกษตรกร ผู้จำหน่ายสารเคมีทางการเกษตร และเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ จังหวัดละ 50 คน การสัมมนา ประกอบด้วยการบรรยายและฝึกปฏิบัติโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ 1) ความเป็นมาของอนุสัญญา รอตเตอร์ดัมฯ 2) ความรู้เกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม 3) การรายงานอุบัติการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัด ศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง และ 4) การตรวจการปนเปื้อนสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและ สัตว์ในเลือดโดยใช้ Reactive paper

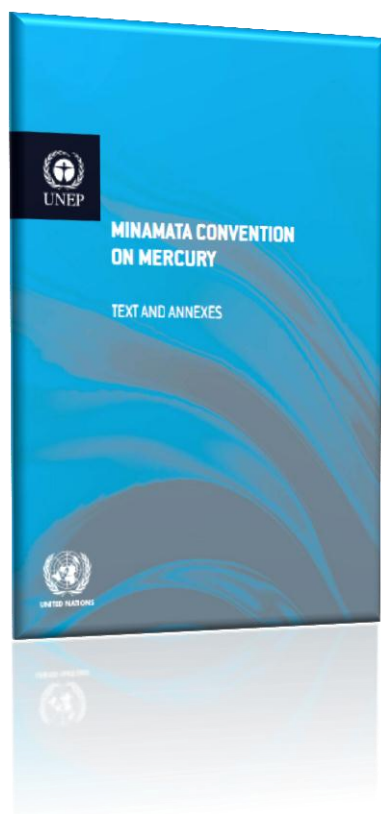
ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว สามารถผลักดันสารเคมีที่อยู่ในบัญชีรายชื่อในการระบวนการของ อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ที่ยังไม่เป็นวัตถุอันตรายให้เป็นวัตถุอันตราย ตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการรายงานอุบัติการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และ สิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ตามพันธกรณี ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ในการปกป้องคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสารเคมี อันตรายต้องห้ามหรือจำกัดการใช้อย่างเข้มงวด รวมทั้งสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง และจะได้มีการวางแผนเพื่อต่อยอดการดำเนินโครงการในอนาคตต่อไป

การเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท จะให้ผลดี หรือ ผลเสีย อย่างไรกับประเทศไทย

นางสาวชลาลัย รุ่งเรือง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนสารอันตราย

อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท หรือ “Minamata Convention on Mercury” เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากปรอท มีสาระมุ่งเน้นการจัดการเพื่อควบคุม ลดการใช้ การปลดปล่อย และการปล่อยปรอทจาก (1) แหล่งอุปทานปรอทและการค้าปรอท (2) ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท (3) กระบวนการผลิตที่มีการใช้ปรอทและสารประกอบปรอท (4) การทำเหมืองแร่ทองคำพื้นบ้านและขนาดเล็ก (5) การปลดปล่อยปรอท (6) การปล่อยปรอทสู่พื้นน้ำหรือดิน (7) การเก็บกักปรอทชั่วคราวอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากของเสียปรอท (8) ของเสียปรอท และ (9) พื้นที่ปนเปื้อนปรอท รวมทั้งยังเน้นในประเด็นการเสริมสร้างความตระหนัก การศึกษาวิจัย การติดตามตรวจสอบ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน ด้านเทคนิควิชาการ และด้านเทคโนโลยี

อนุสัญญามินามาตะฯ ได้มีการรับรอง (Adopting) และเปิดให้มีการลงนาม (Signature) ในการประชุม Conference of Plenipotentiaries on the Minamata Convention on Mercury เมื่อเดือนตุลาคม 2556 ณ ประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันมีประเทศต่างๆ ให้สัตยาบัน (ratification) แล้ว รวมทั้งสิ้น 9 ประเทศ (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2557) ทั้งนี้ อนุสัญญาฯ จะมีผลใช้บังคับเมื่อมีประเทศเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ โดยการให้สัตยาบัน หรือ ภาควยานุวัติ (accession) ครบ 50 ประเทศ

เนื่องจากประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์จากปรอททั้งในด้านการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม รวมทั้งมีการปลดปล่อยปรอทสู่สิ่งแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดต่างๆ ที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ ดังนั้น ใน 2557 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ โดยได้มีการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ปรอทของประเทศ และได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อพิจารณาผลดีและผลเสียของการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ อย่างรอบด้าน โดยพบว่า การเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ มีผลดีมากกว่าผลเสีย ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ เพราะเป็นการแสดงออกให้นานาประเทศได้ประจักษ์ว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญและคำนึงถึงหลักการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary principle) รวมทั้งมีความตระหนักถึงพิษภัยของปรอทและการจัดการปัญหาปรอท

2. แรงผลักดันด้านการจัดการปรอท ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาและปฏิบัติตามแผนระดับชาติด้านการจัดการปรอท ซึ่งต้องจัดทำขึ้นตามข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ และทำให้มีการพัฒนากฎหมายและมาตรฐานด้านการจัดการปรอทที่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ และทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ

3. การเพิ่มโอกาสในการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการปรอทจากองค์กรสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะ อาจทำให้ผู้ประกอบการและผู้บริโภคต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในระยะแรกจากการปรับเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ทางเลือก แต่ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว ไม่สามารถเทียบเท่าและชดเชยได้ กับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการฟื้นฟูสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการได้รับพิษปรอท ดังบทเรียนของเหตุการณ์โรคมินามาตะ ประเทศญี่ปุ่น ที่สะท้อนให้เห็นผลกระทบของพิษปรอทต่อปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ซึ่งกว่าความเสียหายจะปรากฏให้เห็นชัดเจนต้องใช้ระยะเวลายาวนานกว่า 12 ปี ส่วนใหญ่อาการที่ปรากฏจะรุนแรงและทำให้เสียชีวิต รวมถึงต้องใช้เวลาในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายยาวนานกว่า 70 ปี ใช้งบประมาณในการชดเชยค่าเสียหาย ค่ารักษาพยาบาลมากกว่า 200 ล้านเยน รวมถึงต้องใช้งบประมาณในการฟื้นฟูพื้นที่อีกหลายแสนล้านเยน และใช้เวลาในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศยาวนานกว่า 23 ปี เป็นต้น

เนื่องด้วยผลดีของการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะ มีมากกว่าผลเสีย สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ จึงอยู่ระหว่างจัดทำข้อเสนอแนะ/แนวทางการเตรียมการในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะ เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้การเข้าร่วมเป็นภาคีฯ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและดำเนินงานของประเทศต่อไป

ศูนย์ประสานงานยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศ ว่าด้วยการจัดการสารเคมี (SAICM)

นางสาววรารวรรณ เฉลิมโอฐ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนสารอันตราย

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี (Strategic Approach to International Chemicals Management, SAICM) เป็นผลมาจากการประชุมคณะมนตรีประศาสน์การของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme (UNEP) Governing Council) สมัยพิเศษที่ 7 ในเดือนกุมภาพันธ์ 2545 มีมติ Decision SS.VII/3 เล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนา SAICM ประเทศสมาชิกต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติได้ให้การรับรอง SAICM โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของ SAICM ไว้ว่า “การผลิตและการใช้สารเคมีในทางที่จะนำไปสู่การลดผลกระทบอันไม่พึงประสงค์ต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมภายในปี พ.ศ. 2563 (By 2020, chemicals will be produced and used in ways that minimize significant adverse impacts on the environment and human health)” และเน้นย้ำ SAICM ว่าเป็นกลไกโดยวิธีอาสาปฏิบัติและไม่ใช้กลไกด้านกฎหมาย และให้หน่วยงาน UNEP จัดการประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการจัดการสารเคมี (International Conference on Chemicals Management, ICCM) ทุก 3 ปี เพื่อติดตามการดำเนินงานตาม SAICM ซึ่งการประชุม ICCM ครั้งล่าสุด คือ การประชุม ICCM-3 จัดขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2555 ณ สาธารณรัฐเคนยา ซึ่งที่ประชุมได้รับทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาภายใต้ SAICM ในระหว่างปี ค.ศ. 2009 – 2011 และได้พิจารณาการประเมินผลการดำเนินงาน และแนวทางการปรับปรุงแผนปฏิบัติการตาม SAICM รวมทั้งได้มีมติเปลี่ยนหัวข้อประเด็นด้านนโยบายเร่งด่วน (Emerging Issues) จาก “ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (electronic wastes)” เป็น “สารอันตรายในวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Hazardous substances within the life cycle of electrical and electronic products) ตลอดจนให้เพิ่มประเด็นฯ “สารที่ขัดขวางการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ (Endocrine Disrupting Chemicals)”

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายในฐานะศูนย์ประสานงานระดับชาติ (National Focal Point) ได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ SAICM และได้จัดให้มีการจัดการประชุมหารือข้อเสนอแนะของประเทศไทยในการประชุมระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี ครั้งที่ 4 (4th Asia and the Pacific regional meeting on the Strategic Approach to International Chemicals Management) เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2557 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร เพื่อรับทราบและแลกเปลี่ยนข้อมูลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตาม SAICM ตลอดจนร่วมกันจัดทำทำที่ของประเทศไทยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา สมาคมวิชาชีพ และหน่วยงานเอกชน ซึ่งที่ประชุมได้เห็นชอบร่วมกันที่จะเสนอให้ประเทศไทยเป็นศูนย์ประสานงานด้านนาโนเทคโนโลยีของอาเซียน (ASEAN Nanotech Hub) ศูนย์ประสานงานด้านพิษวิทยาของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Regional Poison Centers) และศูนย์ฝึกอบรมความปลอดภัยสารเคมี (Regional Training Centers for Chemical Safety)

ต่อมา หน่วยงาน UNEP ได้จัดการประชุมระดับภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี ครั้งที่ 4 (4th Asia - Pacific regional meeting on the Strategic Approach to International Chemicals Management, 4AP-SAICM) ขึ้น ในระหว่างวันที่ 23 - 27 มีนาคม 2557 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย เพื่อเตรียมความพร้อมของภูมิภาคในด้านข้อมูลและร่วมกันกำหนดท่าทีของภูมิภาคสำหรับการประชุมที่เกี่ยวข้องต่อไปโดยเฉพาะการประชุม The Second Meeting of the Open - ended Working Group of the International Conference on Chemicals Management (OEWG2) ที่ได้จัดขึ้นแล้วเมื่อวันที่ 15 - 17 ธันวาคม 2557 และการประชุม ICCM-4 จะจัดในระหว่างวันที่ 28 กันยายน - 2 ตุลาคม 2558 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้ประสานกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา/วิจัยและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม 4AP-SAICM ดังกล่าว โดยมี ดร. อนุพันธ์ อธิรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยจำนวน 17 คน เข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการจัดลำดับความสำคัญในการจัดการสารเคมีของภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก รวมทั้งการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานตาม SAICM ในประเด็นต่างๆ บทบาทของประเทศไทยในระหว่างการประชุม 4AP-SAICM ซึ่งในช่วงก่อนการเปิดการประชุม Ms. Leonor Alvarado ผู้แทน UNEP ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ในฐานะผู้แทนสำนักเลขาธิการ SAICM และได้กล่าวขอบคุณประเทศไทยที่ตอบรับเป็นเจ้าภาพร่วมจัดการประชุมฯ แต่ด้วยสถานการณ์ของประเทศไทยในช่วงเตรียมการจัดประชุมฯ และแนวปฏิบัติของสหประชาชาติ จึงจำเป็นต้องย้ายสถานที่จัดการประชุม จากกรุงเทพมหานคร เป็นกรุงกัวลาลัมเปอร์แทน ต่อมาในระหว่างการประชุม 4AP - SAICM ประเทศไทยได้รับการเสนอให้ทำหน้าที่ผู้บันทึกการประชุม (Rapporteur) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ UNEP ในการจัดทำรายงานการประชุมฯ และได้รับการเสนอชื่อร่วมกันกับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ให้เป็นผู้แทนอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อทำหน้าที่คณะกรรมการประสานงานของภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (the Asia - Pacific Regional Coordination Committee on the Strategic Approach to International Chemicals Management)

สาระสำคัญของการประชุม 4AP-SAICM ประกอบด้วย

1. การประชุม 1st Asia and Pacific workshop on Endocrine Disrupting Chemical เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสารที่ขัดขวางการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ
2. การประชุม Technical Briefing Session ประกอบด้วยการบรรยายเกี่ยวกับการจัดการสารเคมีของกัมพูชาและ เวียดนาม ความเป็นมาและสาระสำคัญของอนุสัญญามินามาตะด้วย การจัดการสารปรอทและกฏอนามัยระหว่างประเทศ
3. การประชุม Workshop on Inter-Organization Programme for the Sound Management of Chemicals (IOMC) tool - box for decision makers in Chemicals Management
4. พิธีมอบรางวัลให้โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน SAICM QSP ที่ชนะเลิศของภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (QSP Awards Ceremony)
5. การประชุม Information sharing session on SAICM emerging issues and other issues of interest มีการนำเสนอข้อมูลในหัวข้อต่าง ๆ คือ ความก้าวหน้าของโครงการเพื่อให้มีการแสดงข้อมูลสารเคมีในผลิตภัณฑ์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสารเภสัชภัณฑ์ที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อม ข้อมูลความปลอดภัยนาโน การทดสอบและประเมินความเสี่ยง การพัฒนาคู่มือการทดสอบรวมถึงการศึกษาของเสียอันตราย ประเด็นที่สำคัญเร่งด่วนด้านความปลอดภัยสารเคมีของอนุภูมิภาคเอเชียใต้ - ตะวันออก และการดำเนินงานเพื่อลดการปนเปื้อนของสารตกค้างในผลิตภัณฑ์

6. การประชุม SAICM Regional Meeting Priority setting workshop เป็นการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/กิจกรรมในการจัดการสารเคมีของภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก

7. การประชุมระดับภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี ครั้งที่ 4 โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ประกอบด้วย ผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หน่วยงาน UNEP องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชน ประมาณ 120 คน ที่ประชุมได้รับทราบข้อมูลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตาม SAICM ของประเทศต่าง ๆ เพิ่มเติมภายหลังจากการประชุม ICCM-3 รวมทั้งพิจารณาประเด็นเร่งด่วน ตลอดจนแผนงาน/กิจกรรมที่ประสงค์จะเสนอเป็นโครงการของภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก

การเข้าร่วมประชุม 4AP-SAICM ครั้งนี้ ทำให้ประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแนวทางได้แสดงวิสัยทัศน์ และจุดยืนที่จะให้ความร่วมมือกับนานาประเทศในการดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี ตลอดจนมีโอกาสรับทราบและแลกเปลี่ยนความรู้ วิชาการ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าในการจัดการสารเคมีกับนานาชาติ ตลอดจนสามารถนำข้อมูล บทเรียน ความรู้ ประสบการณ์ ที่ประเทศอื่น ๆ ที่ดำเนินงานแล้วประสบความสำเร็จ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทภายในประเทศไทยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต โดยการกำหนดมาตรการหรือแนวทางร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เช่น

- การออกกฎหมายใหม่ด้านการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (New India e-waste law, 2011) ของสาธารณรัฐอินเดีย
- วิธีการลดการใช้เครื่องมือแพทย์ที่มีปรอทเป็นส่วนประกอบในโรงพยาบาลและการสร้างความตระหนักด้านความปลอดภัยสารเคมีในภาคสาธารณสุขของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
- ขั้นตอนการดำเนินงานบรรจุประเด็นการจัดการสารเคมีอย่างเหมาะสมในแผนพัฒนาประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals, MDGs) ของราชอาณาจักรกัมพูชา
- การมีส่วนร่วมในการจัดการสารเคมีของอุตสาหกรรมเคมีในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ภาพที่ 3.2 บรรยากาศในห้องประชุมระดับภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี ครั้งที่ 4

โครงการเผยแพร่ข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ ณ จังหวัดระยอง

นายอร่าม พันธุ์วรรณ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
ส่วนสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับ กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) ได้ดำเนินโครงการ “The Development of Basic Schemes for PRTR System in the Kingdom of Thailand : JICA-PRTR” เพื่อพัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ หรือ Pollutant Release and Transfer Register (PRTR) ขึ้นในประเทศไทย ซึ่งเป็นระบบการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดสู่ตัวกลางสิ่งแวดล้อมทั้งอากาศ น้ำ และดิน รวมทั้งข้อมูลการเคลื่อนย้ายน้ำเสียหรือของเสียจากสถานประกอบการเพื่อบำบัดหรือกำจัด

ระบบการรายงานข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ทุกภาคส่วน ได้รับทราบถึงสถานภาพ/แนวโน้มการปลดปล่อยมลพิษเฉพาะประเภทและเฉพาะพื้นที่ต่างๆ โดยภาครัฐสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ หรือกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม อาจนำข้อมูลมาใช้พิจารณาตรวจสอบจุดที่ก่อให้เกิดการรั่วไหลหรือสูญเสียวัตถุดิบ และปรับปรุงกระบวนการผลิตหรือระบบการจัดการสารเคมีภายในโรงงาน ทำให้ลดการสูญเสียวัตถุดิบในกระบวนการผลิต ลดการปลดปล่อยสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม และเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้สารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นรวมถึง เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับชุมชนและประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจการพัฒนาและจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเองด้วยอีกทางหนึ่ง

โครงการนี้ มีระยะเวลาการดำเนินโครงการ 4 ปี เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม 2554 - กุมภาพันธ์ 2558 ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อขยายระยะเวลาดำเนินโครงการออกไปถึงปี 2559 ได้มีการคัดเลือกจังหวัดระยองเป็นพื้นที่ต้นแบบเพื่อนำร่องการเผยแพร่ข้อมูลการปลดปล่อยมลพิษ จำนวน 107 รายการ (ดังแสดงในตารางที่ 3.1) จากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ (ดังแสดงในภาพที่ 3.3) ในปี พ.ศ. 2556 - 2557 โดยมีแผนดำเนินโครงการนำร่องแบ่งเป็น 6 ระยะด้วยกัน กล่าวคือ 1) การประชาสัมพันธ์เพื่อทำความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ฝึกอบรมวิธีการประเมินและรายงานข้อมูล PRTR ให้กับกิจการที่จัดเป็นแหล่งกำเนิดประเภท Point Source 3) การให้ความช่วยเหลือในการประเมินการปลดปล่อยมลพิษ 4) การรายงานและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งกำเนิดประเภท point source และ non point source 5) การเปิดเผยข้อมูลและดำเนินการสื่อสารความเสี่ยง 6) รับฟังและแลกเปลี่ยนความเห็นต่อโครงการนำร่อง

การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2557 กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดฝึกอบรมและช่วยเหลือผู้ประกอบการหรือแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ ในการคำนวณมลพิษที่เกิดขึ้นจากสถานประกอบการและรายงานมายังหน่วยงานราชการจำนวน 16 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

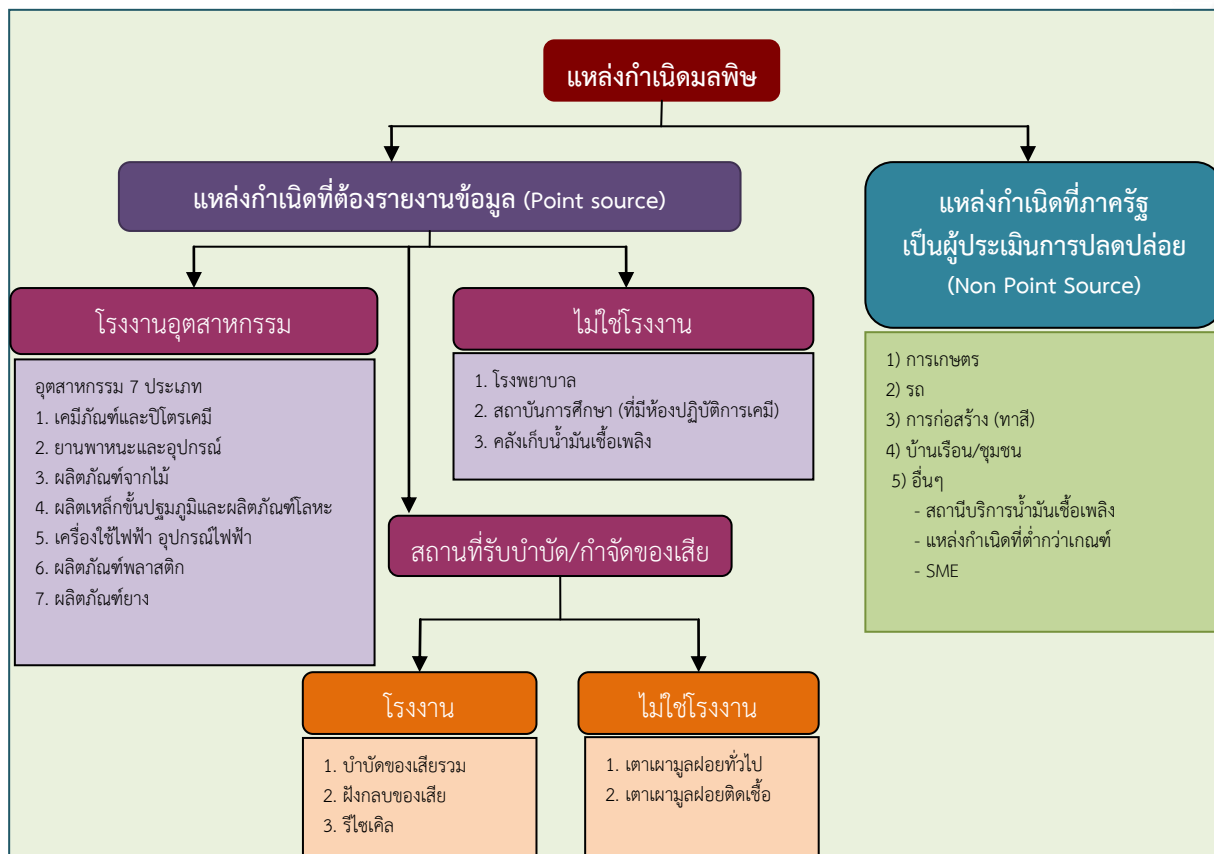

และองค์กรพัฒนาเอกชน ประมาณ 650 คน รวมทั้งได้ดำเนินการคาดการณ์การปลดปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภท บ้านเรือน การเกษตร รถยนต์ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และการก่อสร้างต่างๆ เป็นต้น เพื่อนำไปผนวกกับข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษจากแหล่งกำเนิดเป้าหมายที่ต้องรายงานข้อมูล PRTR (ดังแสดงในภาพที่ 3.3 โดยคาดว่าจะสามารถเริ่มเผยแพร่ข้อมูล PRTR ได้ประมาณ ต้นปี 2558 หลังจากข้อมูลดังกล่าวผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษแล้ว โดยผ่านทาง website PRTR <<http://prtr.pcd.go.th>> ซึ่งเปิดตัวประมาณกลางปี 2557 ดังแสดงในภาพที่ 3.4 หรือผ่านทาง link ของ website กรมควบคุมมลพิษ <<http://www.pcd.go.th>> ดังแสดงในภาพที่ 3.5

ตารางที่ 3.1 ประเภทสารเคมี/มลพิษสำหรับดำเนินโครงการนำร่อง ณ จังหวัดระยอง

สาร	ประเภทของสารเคมี/มลพิษ	จำนวน (รายการ)
สารเคมี (chemical)	สารเคมีทางการเกษตร /สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ เช่น Atrazine, Butachlor	27
	สารประกอบโลหะและธาตุ เช่น ตะกั่วและสารประกอบ	12
	สารประกอบอินทรีย์ เช่น เบนซีน โทลูอิน	65
มลพิษ (Pollutant)	มลพิษหลัก (SOx, NOx)	2
	มลพิษที่ปลดปล่อยโดยไม่ตั้งใจ (unintentional pollutant) คือ dioxins and furans	1
รวม		107

ภาพที่ 3.3 ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษเป้าหมายสำหรับดำเนินโครงการนำร่อง ณ จังหวัดระยอง

ภาพที่ 3.4 เว็บไซต์ PRTR
<<http://prtr.pcd.go.th>>

ภาพที่ 3.5 การเข้า website PRTR
โดยผ่าน link ของกรมควบคุมมลพิษ
<<http://www.pcd.go.th>>

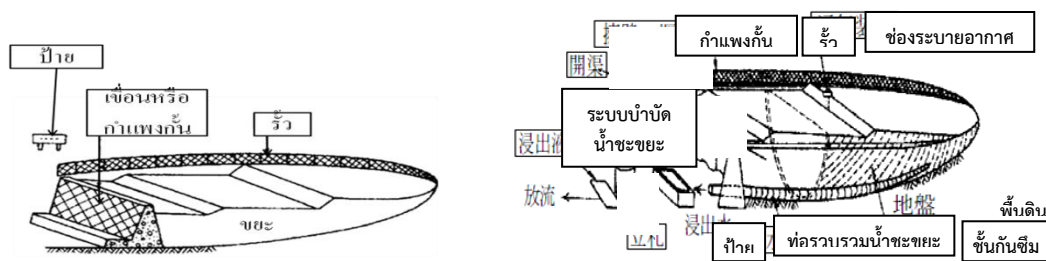
โครงการพัฒนาระบบฝังกลบขยะมูลฝอยชุมชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็ก

นางชามแก้ว มารคทรัพย์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

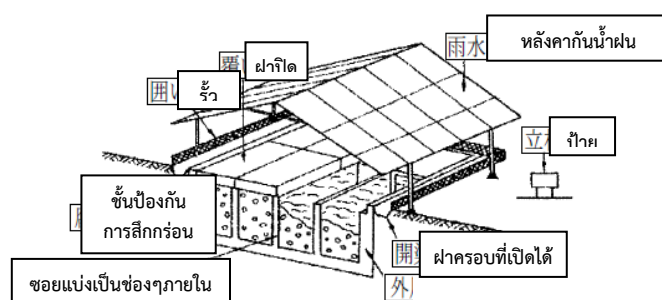
กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ร่วมกับจังหวัดฟูกูโอกะ (Fukuoka Prefectural Government) ศูนย์สุขภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น (Japan Environmental Sanitation Center) และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น สำนักงานคิวชู (Kyushu International Center, JICA) จัดทำโครงการ “Waste Landfill Planning Assistance for Thailand” ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการฝังกลบขยะมูลฝอยแบบกึ่งใช้อากาศ (Semi - Aerobic Landfill) สำหรับปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกองให้เป็นรูปแบบที่ถูกต้อง ถูกหลักสุขภาพ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ งบประมาณในการดำเนินการที่ไม่สูงเกินไป และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเดินระบบด้วยตนเองได้ รวมทั้งเป็นต้นแบบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเองได้ โดยมีพื้นที่ดำเนินการ 2 แห่ง คือ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของประเทศญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบเสถียร (มีการควบคุมน้อย) เหมาะสำหรับขยะมูลฝอยที่น้ำชะขยะมูลฝอยไม่มีสารอันตรายปนเปื้อน อาทิ ขยะประเภทพลาสติก ขยะประเภทโลหะ เศษแก้ว/เครื่องปั้นดินเผา และเศษซากจากการรื้อถอนอาคารบ้านเรือน เนื่องจากระบบฯ ไม่มีการติดตั้งวัสดุกันซึม (liner) 2) สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบควบคุม เหมาะสำหรับขยะทั่วไปที่มีการคัดแยกของเสียอันตรายและขยะติดเชื้อ และ 3) สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบระบบปิด (มีการควบคุมพิเศษ) เหมาะสำหรับของเสียอันตราย ซึ่งระบบฯ ดังกล่าว จะต้องมีการควบคุมตลอดเวลา และเมื่อบ่อฝังกลบเต็มจะไม่สามารถนำพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ต่อได้ ดังภาพที่ 3.6

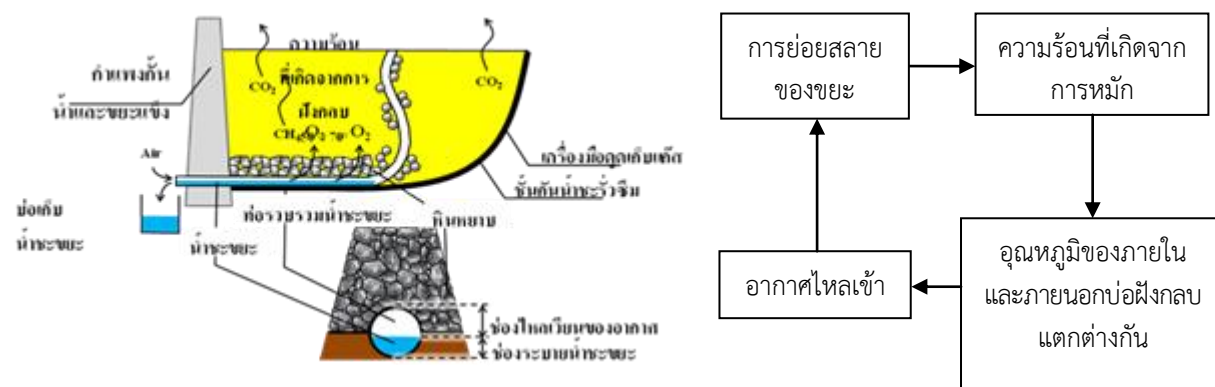

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบควบคุม

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบระบบปิด

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายและผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่น พิจารณาแล้วเห็นว่า สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนขนาดเล็กและขนาดกลางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย คือ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบควบคุม ซึ่งมีการติดตั้งวัสดุกันซึม โดยใช้เทคนิควิธีการฝังกลบแบบกึ่งใช้อากาศ เนื่องจากเทคนิคดังกล่าวเป็นการใช้กลไกทางธรรมชาติ ซึ่งไม่มีการใช้เทคโนโลยีที่ต้องมีการลงทุนสูง ขยะมูลฝอยย่อยสลายเร็ว เกิดมีเทนน้อย และน้ำชะขยะมูลฝอยมี BOD ต่ำ และมีคุณภาพดีขึ้นเรื่อย ๆ (ดังภาพที่ 3.7)

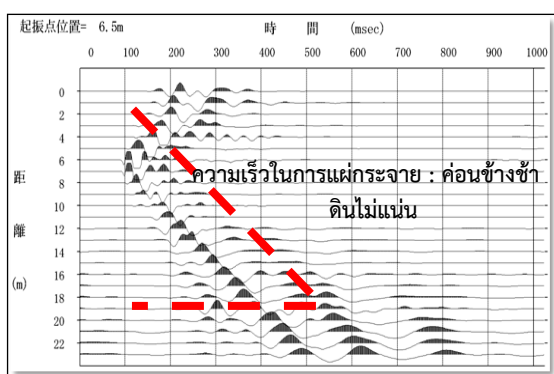
ภาพที่ 3.7 ระบบฝังกลบขยะมูลฝอยแบบกึ่งใช้อากาศ (Semi - Aerobic Landfill)

ในปี พ.ศ. 2555 – 2557 กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่น และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี เทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 ลงสำรวจพื้นที่น้ำร่องทั้ง 2 แห่ง พร้อมทั้งฝึกอบรมในงาน (On - the - Job Training) การพัฒนาฝักรบายขยะมูลฝอยชุมชนสำหรับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็กให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จำนวน 6 ครั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่นได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องของวิธีการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เช่น เทคนิคการทดสอบความแข็งแรงของลักษณะดินที่เป็นฐานราก เทคนิคการตรวจสอบอุณหภูมิและก๊าซในกองขยะมูลฝอย การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละด้านหากมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การตรวจวัดลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่นาร่อง และการสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนโดยคลื่นพื้นผิว (Surface wave exploration) เพื่อสำรวจลักษณะของชั้นดินในบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและโดยรอบพื้นที่ ซึ่งผลจากการสำรวจและตรวจสอบพื้นที่นาร่องจะถูกนำไปศึกษาและวิเคราะห์อีกครั้งโดยผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้การออกแบบระบบกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบแบบกึ่งใช้อากาศเหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง และสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบ

ซึ่งในขั้นตอนการศึกษาความเหมาะสม สิ่งที่คุณเชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญอย่างมาก คือ การศึกษาสภาพทางธรณีวิทยาของสถานที่ก่อสร้างระบบฯ ระดับ ทิศทาง และคุณภาพน้ำใต้ดิน ปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอยที่จะเข้าสู่ระบบ ดังนั้น จากการสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนโดยคลื่นพื้นผิว (Surface wave exploration) ของพื้นที่นาร่องทั้ง 2 แห่ง พบว่า พื้นที่ใต้ดินบริเวณบ่อฝังกลบและพื้นที่ของอาคารสำนักงานเทศบาลเมืองลาดสวาย มีลักษณะค่อนข้างอ่อนนุ่ม ไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ บนพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากมีโอกาสเกิดการทรุดตัวที่ไม่เท่ากันของพื้นดิน และหากจะดำเนินการก่อสร้างโครงสร้างถาวร จะต้องมีการปรับสภาพพื้นที่ให้แข็งแรงและเหมาะสมตามมาตรฐานก่อน ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณที่สูงมาก สำหรับพื้นที่ใต้ดินบริเวณบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองสีคิ้วมีลักษณะค่อนข้างแข็ง เหมาะสมที่จะดำเนินการก่อสร้างโครงการฯ บนพื้นที่ดังกล่าวได้ ดังภาพที่ 3.8

เทศบาลเมืองลาดสวาย

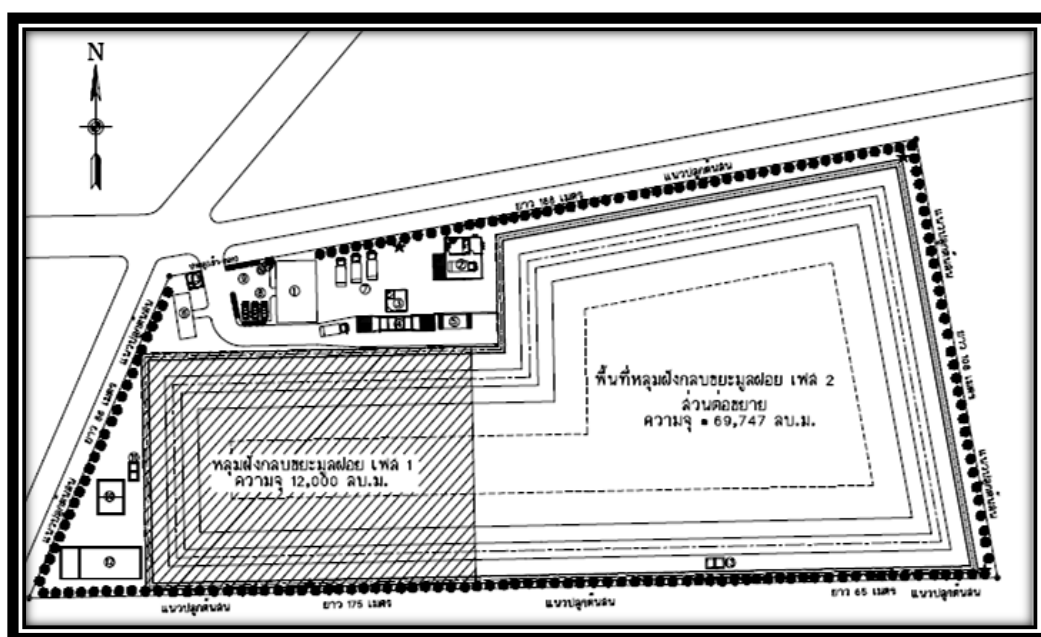

เทศบาลเมืองสีคิ้ว

ภาพที่ 3.8 ผลการสำรวจสภาพทางธรณีวิทยบริเวณบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย โดยการวัดคลื่นพื้นผิว (Surface wave exploration)

จากการศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้น จึงได้เลือกสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว เป็นพื้นที่นำร่องในการดำเนินโครงการฯ ซึ่งเทศบาลเมืองสีคิ้วได้ทำการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดการก่อสร้างโครงการฯ เรียบร้อยแล้ว โดยมี สจก. สสภ.11 และผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่นเป็นที่ปรึกษาโครงการฯ ทั้งนี้ การก่อสร้างโครงการฯ ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จะแบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะแรกเริ่มก่อสร้างเมื่อเดือนกันยายน 2557 ใช้งบประมาณของเทศบาลฯ ประมาณ 9 ล้านบาท ส่วนระยะที่ 2 อยู่ระหว่างเสนอโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 วงเงินประมาณ 80 - 90 ล้านบาท

ภาพที่ 3.9 การก่อสร้างสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยแบบกึ่งใช้อากาศ (Semi - Aerobic Landfill) ระยะที่ 1 และ 2 ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

การประชุมวิชาการ 3R ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

นายไชยา บุญจิต นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

การประชุมวิชาการ 3R ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (The Regional 3R Forum in Asia and the Pacific) เป็นการประชุมที่ริเริ่มโดยประเทศญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีสำหรับส่งเสริมการดำเนินงานด้านการลด ใช้ซ้ำ และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle: 3R) และการจัดการของเสียของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยในปี 2557 เป็นการประชุมฯ ครั้งที่ 5 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 25 – 27 กุมภาพันธ์ 2557 ณ เมืองสุราบายา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ภายใต้ความร่วมมือของกระทรวงสิ่งแวดล้อม และกระทรวงโยธาธิการของรัฐบาลอินโดนีเซีย (The Ministry of Environment and the Ministry of Public Works of the Government of Indonesia) กระทรวงสิ่งแวดล้อมประเทศญี่ปุ่น (Ministry of Environment Japan: MoEJ) ศูนย์พัฒนาภูมิภาคแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Centre for Regional Development: UNCRD) โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) the Institute for Global Environmental Strategies (IGES), the Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme (SPREP) and the Japanese Technical Cooperation Project for Promotion of Regional Initiative on Solid Waste Management in Pacific Island Countries (J-PRISM/Japan International Cooperation Agency) โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 300 คน จาก 33 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รวมทั้งจากองค์กรระหว่างประเทศ NGOs และผู้ร่วมสังเกตการณ์

ภาพที่ 3.10 ผู้เข้าร่วมประชุมจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

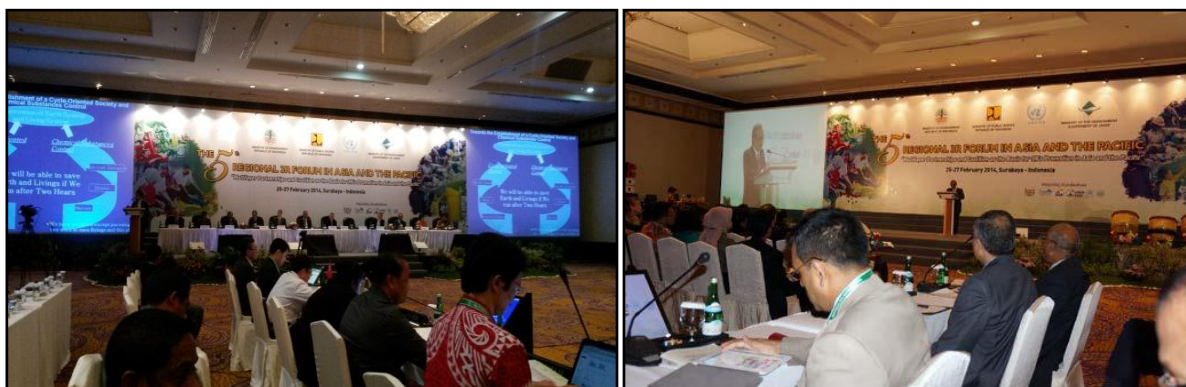
การประชุมครั้งนี้มีการนำเสนอและอภิปรายในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามปรัชญาฮานอย ความร่วมมือระหว่างประเทศและการเป็นหุ้นส่วนในนโยบายและดำเนินงาน 3R ความร่วมมือไตรภาคี (รัฐบาล หน่วยงานวิทยาศาสตร์และวิจัย และภาคเอกชน) ในการสนับสนุนรูปแบบการดำเนินงาน 3R และการจัดการของเสีย ความร่วมมือของหุ้นส่วนระหว่างอุตสาหกรรมเพื่อความก้าวหน้า 3R ในมุมมองด้านการตลาด ความร่วมมือแบบพหุภาคี ในความก้าวหน้า 3R ของภาค

การเกษตรและภาคชนบท (ของเสียชีวมวล) ความร่วมมือแบบพหุภาคีสำหรับโครงสร้างพื้นฐาน และ สิ่งอำนวยความสะดวก 3R (เขตอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ อุทยานวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และอื่น ๆ) ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลท้องถิ่น NGOs กับการจัดการขยะชุมชน ความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ มาตรการในการดำเนินงานตามปฏิญญาฮานอย 3R ในประเทศที่เป็น เกาะขนาดเล็ก ความร่วมมือของรัฐบาลในการจัดการขยะมูลฝอยบนพื้นฐานความร่วมมือที่เชื่อมโยงกับสภาพ ภูมิอากาศและอากาศที่สะอาด

ภาพที่ 3.11 ผู้แทนประเทศไทย

ภาพที่ 3.12 บรรยากาศการประชุม

สำหรับกรมควบคุมมลพิษ ได้เข้าร่วมประชุมฯ เพื่อแสดงวิสัยทัศน์ และจุดยืนที่ชัดเจน ในการดำเนินงานด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle: 3R) ในเวที ระหว่างประเทศซึ่งเป็นการย้ำเจตนารมณ์ของประเทศไทย ที่จะให้ความร่วมมือกับนานาชาติเพื่อจัดการ สิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานความรับผิดชอบและการมีประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษ ได้แจ้งสรุปผล การประชุมไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย และ กรุงเทพมหานคร เพื่อทราบแนวทางการนำหลักการด้าน 3R มาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการของเสียและ การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Sustainable resource management) และแนวทางการร่วมมือด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนายุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ รวมทั้งเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ผลการประชุมฯ ดังกล่าว ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมควบคุมมลพิษ และของกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ผู้ที่สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.uncrd.or.jp/index.php?menu=389>

การดำเนินงานพหุภาคีสิ่งแวดล้อมอาเซียน

นางสาวพัชรนันท์ ตาริน นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนสารอันตราย

คณะทำงานอาเซียนด้านข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Working Group on Multilateral Environmental Agreements: AWGMEA) จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการจัดการประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลกในด้านต่างๆ อาทิ การกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวปฏิบัติที่ดี การเสริมสร้างขีดความสามารถและถ่ายทอดเทคโนโลยี การศึกษาวิจัย รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้และความตระหนักแก่สาธารณชน โดยขอบเขตการดำเนินงานในปัจจุบัน ครอบคลุมข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมใน 2 ประเด็นหลัก คือ 1) ข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับชั้นบรรยากาศ อาทิ พิธีสารมอนทรีออล และ 2) ข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย อาทิ อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด และอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยการจัดการสารปรอท โดยกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint: ASCC) และรายงานผลการดำเนินงานในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Senior Officials on the Environment: ASOEN) และรายงานต่อที่ประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมอาเซียนต่อไป

การดำเนินงานที่ผ่านมา ประเทศไทย โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงาน AWGMEA ได้ประสานความร่วมมือกับสำนักเลขาธิการอาเซียน และประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ประเทศไทยมีบทบาทในการดำเนินงานตามพันธกรณีข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมและเป็นประเทศผู้นำ (leading country) ในการรายงานความก้าวหน้าในการประชุมคณะทำงานฯ เป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในส่วนของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ พิธีสารมอนทรีออล และอนุสัญญามินามาตะฯ ทำให้ประเทศไทยได้รับเลือกเป็นประธานคณะทำงาน AWGMEA ในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 24 เมื่อเดือนสิงหาคม 2556 ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – 2559

ในปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทย ในฐานะประธานคณะทำงานฯ ได้ทำหน้าที่ประธานการประชุมคณะทำงานอาเซียนด้านข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 18 ระหว่างวันที่ 25 - 26 มิถุนายน 2557 ณ กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน บรูไนดารุสซาลาม โดยที่ประชุมฯ ได้รับทราบและหารือประเด็นสาระสำคัญ ดังนี้

1. รับทราบความก้าวหน้าผลการประชุมเจรจาระดับนานาชาติภายใต้การดำเนินงานตามข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับชั้นบรรยากาศและที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย กล่าวคือ อนุสัญญาบาเซล อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ อนุสัญญามินามาตะฯ และพิธีสารมอนทรีออล

2. รับทราบว่า ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้ลงนามในอนุสัญญามินามาตะฯ แล้ว โดยบริษัทยาสูบมาเลเซีย มาเลเซีย และประเทศไทยอยู่ระหว่างหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศเพื่อการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ

3. รับทราบโครงการ ASEAN-UNEP IETC Joint Activities on Waste Management ได้รับการรับรองจากการแจ้งเวียนคณะทำงาน AWGMEA และ ASOEN แล้ว เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2557 โดยกิจกรรมของโครงการฯ ประกอบด้วยการศึกษาด้านการจัดการขยะในประเทศสมาชิกอาเซียน การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำทำเนียบของเสียปรอท ซึ่งผู้แทน UNEP IETC ร่วมกับสำนักเลขาธิการอาเซียน ได้ดำเนินการจัดทำขอบเขตการดำเนินงาน (Terms of Reference) ของโครงการฯ แล้วเสร็จ รวมทั้งได้หารือในเบื้องต้นกับสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology: AIT) และ Basel Convention Regional Centre for South-East Asia (BCRC-SEA) ในการดำเนินโครงการต่อไป

4. ที่ประชุมคณะทำงาน AWGMEA ครั้งที่ 18 เห็นชอบที่จะใช้เวทีหารือของที่ประชุมคณะทำงาน AWGMEA เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความก้าวหน้าการเจรจาและการปฏิบัติตามข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานในระดับประเทศในการปฏิบัติตามข้อตกลงพหุภาคีฯ เพื่อสามารถหาทำที่ร่วมกันของอาเซียน การริเริ่มโครงการความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามข้อตกลงพหุภาคีฯ รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศสมาชิกอาเซียนที่เกี่ยวข้อง โดยเห็นชอบให้มีการปรับวาระการประชุมคณะทำงานฯ ในครั้งต่อไป เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรายงานข้อมูลความเคลื่อนไหวของการหารือ/การเจรจาในเวทีระดับโลกที่เกี่ยวข้อง 2) การทบทวนความก้าวหน้าการดำเนินโครงการความร่วมมือระดับภูมิภาคของอาเซียน รวมทั้งการพิจารณาข้อเสนอโครงการใหม่ ๆ และ 3) การนำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานของประเทศสมาชิกอาเซียนตามข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ประเทศไทย ได้รายงานผลการประชุมคณะทำงาน AWGMEA ครั้งที่ 18 ในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 25 (25th Meeting of the ASEAN Senior Officials on the Environment: 25th ASOEN) ระหว่างวันที่ 25 - 30 สิงหาคม 2557 และในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 15 (15th Informal ASEAN Ministerial Meeting on Environment: 15th IAMME) ระหว่างวันที่ 27 - 31 ตุลาคม 2557 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ภาพที่ 3.13 บรรยากาศการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 25

บทที่ 4

มาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์การปฏิบัติ ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- (1) โครงการยกร่างกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และของเสียอันตรายจากชุมชน
- (2) หลักเกณฑ์พื้นฐานในการคัดแยกและเก็บกักมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน
- (3) การประเมินสมรรถนะการดำเนินงานฝังกลบมูลฝอยชุมชน
- (4) การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
- (5) การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย
- (6) การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา
- (7) โครงการจัดทำหลักเกณฑ์ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จากภาคครัวเรือนสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก
- (8) แนวปฏิบัติในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (9) การพิจารณาคุณสมบัติผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน
- (10) แนวปฏิบัติเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวแรนจากเตาเผาขยะสู่บรรยากาศ
- (11) คำชี้แจงจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลัน และแนวปฏิบัติเพื่อปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ

โครงการร่างกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์และของเสียอันตรายจากชุมชน

นางสาวกนกวรรณ โกมลวีระเกตุ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
ส่วนของเสียอันตราย

ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จากชุมชนหรือครัวเรือนหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ขยะอิเล็กทรอนิกส์” อาทิ ซากโทรทัศน์ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หลอดไฟและแบตเตอรี่แห้ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามระดับความเจริญทางเศรษฐกิจและการเติบโตของสังคมเมือง แต่เนื่องจากชิ้นส่วนต่าง ๆ ของซากผลิตภัณฑ์ฯ มีโลหะหนักเป็นส่วนประกอบ เช่น สารตะกั่ว แคดเมียมปรอท สารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน และสารเคมีอื่น ๆ ที่เป็นอันตราย ซากผลิตภัณฑ์ฯ จึงถูกจัดให้เป็นของเสียอันตรายจากชุมชนประเภทหนึ่ง ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีระบบการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ดีและครบวงจร ส่งผลให้ซากผลิตภัณฑ์ฯ ส่วนใหญ่ถูกเก็บรวบรวมโดยชาเล้ง ร้านค้าของเก่าและชาวบ้านในชุมชนที่มีอาชีพเก็บรวบรวมและคัดแยกขยะซึ่งมีการจัดการอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยต่อผู้ปฏิบัติงานและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงและสิ่งแวดล้อมได้

กรมควบคุมมลพิษ ได้เล็งเห็นถึงปัญหาด้านการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ดังกล่าว จึงเห็นว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ใช้หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) และการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ หรือมาตรการทางการเงิน การคลังกำกับดูแลให้ระบบรีไซเคิล รวบรวม เก็บรักษา การขนส่ง การรีไซเคิล และการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ฯ ดำเนินการได้อย่างถูกหลักวิชาการ ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการร่างกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และของเสียอันตรายจากชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการระบบรีไซเคิล รวบรวม เก็บรักษา การขนส่ง การรีไซเคิล และการกำจัดซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักวิชาการ ปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ให้มีผลบังคับใช้ภายในประเทศ

การร่างกฎหมายฯ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อเดือนตุลาคม 2557 ภายใต้ชื่อ “(ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. ...” โดยมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย

1) หลักการและเหตุผล

2) นิยามคำสำคัญ อาทิ ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซากผลิตภัณฑ์ ซากผลิตภัณฑ์อื่น ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้บริโภค เครือข่ายรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ ศูนย์รีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ โรงงานที่ให้บริการจัดการซากผลิตภัณฑ์ กองทุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการ อธิบดี รัฐมนตรี

3) หมวด 1 คณะกรรมการจัดการซากผลิตภัณฑ์

กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมค้าปลีก ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสุขภาพผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อผู้บริโภค และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ

4) หมวด 2 การควบคุมผลิตภัณฑ์

กำหนดประเภทผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่จะถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติฯ นี้ การควบคุมผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย การกำหนดให้ผู้ผลิตจัดทำแผนความรับผิดชอบต่อในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เสนอต่อคณะกรรมการ การกำหนดรายละเอียดของแผนความรับผิดชอบต่อในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ รวมทั้งกำหนดให้ผู้ผลิตต้องรายงานข้อมูล การติดตามสัญลักษณ์ และมาตรการส่งเสริมการลดการใช้สารอันตรายและการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ง่ายต่อการถอดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่

5) หมวด 3 การจัดการผลิตภัณฑ์

กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับ 1) การทิ้ง การรับคืน การเก็บรวบรวม และการขนส่ง และ 2) การนำกลับมาใช้ใหม่ การบำบัดและกำจัด

6) หมวด 4 การกำหนดเป้าหมาย

กำหนดเป้าหมายให้ผู้ผลิตต้องเก็บรวบรวมและรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ฯ ในแต่ละปี โดยอาจคิดจากสัดส่วนน้ำหนักหรือปริมาณซากผลิตภัณฑ์ที่เก็บรวบรวมได้น้ำหนักหรือปริมาณผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายเฉลี่ยย้อนหลังสองปีหรือตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการเห็นเหมาะสม

7) หมวด 5 การจัดการเงินรายได้และการสนับสนุนจากกองทุน

กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเงินรายได้จากค่าธรรมเนียมที่ได้จากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ นี้ ให้นำเข้ากองทุนโดยให้แยกเป็นบัญชีเฉพาะ และการนำเงินไปใช้ในกิจการที่กำหนดไว้

8) หมวด 6 การตรวจสอบและควบคุม

9) หมวด 7 บทกำหนดโทษ

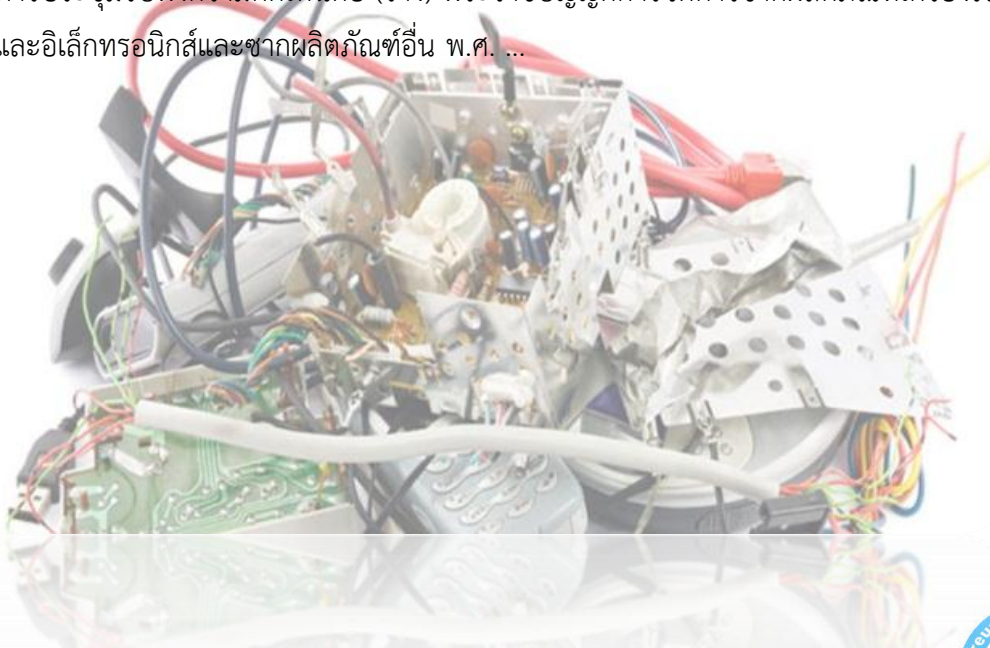
10) บทเฉพาะกาล

ทั้งนี้ ในระหว่างที่มีการดำเนินการร่างกฎหมายฯ ได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน 2557 รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง ขณะนี้ กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ร่วมกับกองนิติการ ได้ร่วมกันดำเนินการเพื่อผลักดันกฎหมายฯ ฉบับนี้ให้มีผลบังคับใช้ โดยจะนำร่างกฎหมายฯ นี้เสนอเข้าสู่การพิจารณาของ คณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นลำดับต่อไป

ภาพที่ 4.1 การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. ...

หลักเกณฑ์พื้นฐานในการคัดแยกและเก็บกักมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน

นายบัญชาการ วินัยพานิช นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

จากปัญหาที่ขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี หากไม่มีการวางแผนแก้ไขหรือจัดการอย่างถูกต้อง ในอนาคตข้างหน้าอาจเกิดเหตุการณ์ขยะล้นเมืองขึ้น อาคารสำนักงานเป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอยที่สำคัญซึ่งอยู่ใกล้กับตัวเราทุกคน ซึ่งหากทุกคนในอาคารสำนักงานให้ความสำคัญและดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างเหมาะสม โดยการลด คัดแยกปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด เก็บรวบรวม และนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดอย่างถูกวิธี จะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อีกทางหนึ่ง สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์พื้นฐานในการคัดแยกและเก็บกักขยะมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน โดยมีแนวทางดังนี้

1. ทำสื่อ ได้แก่ คู่มือการดำเนินงานลด คัดแยกขยะมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน แผ่นพับขยะมูลฝอย (Solid waste) หลักการ 3Rs และโครงการรณรงค์วันสวดะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน เพื่อเผยแพร่ความรู้ประกอบด้วยเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการ และประเภทการคัดแยก เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในอาคารสำนักงานทราบถึงแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสม
2. จัดให้มีการอบรมแนวทางการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะให้กับผู้ที่อยู่ในอาคารสำนักงาน รวมถึงวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อเพิ่มมูลค่าเพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่อยู่ในอาคารสำนักงานเกิดแรงจูงใจในการคัดแยกขยะมูลฝอยมากขึ้น
3. จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในอาคารสำนักงานมีส่วนร่วมกับกิจกรรมและเกิดการคัดแยกขยะมูลฝอย
4. จัดภาชนะสำหรับรองรับขยะมูลฝอยตามประเภทให้เพียงพอ โดยต้องมีความแข็งแรง ทนทาน ผลิตจากวัสดุที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป มีฝาปิดสามารถป้องกันน้ำฝน แมลงวัน หนู แมว สุนัขและสัตว์อื่น ๆ ที่เป็นสัตว์พาหะนำโรคมะเร็งให้สัมผัสหรือคุ้ยขยะมูลฝอยได้
5. การแยกขยะรีไซเคิลควรแยกอย่างน้อย 2 ประเภทหรือแยกเพิ่มเติมตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากปริมาณของขยะรีไซเคิล ถ้ามีชนิดใดมากก็แยกออกมาต่างหาก เช่น กระดาษขาว A4 ที่มีปริมาณมากก็ให้เพิ่มถังแยกพิเศษ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
6. แยกขยะอันตรายออกจากขยะอื่น ๆ มีที่เก็บให้เป็นสัดส่วน และติดฉลากเพื่อความปลอดภัย
7. ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงบริเวณที่เก็บกระดาษ วัสดุรีไซเคิลอื่นๆ และวัสดุไวไฟ และควรเก็บไว้ในที่ที่มีการระบายอากาศที่ดี
8. ในกรณีที่มีการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่สามารถนำอาหารเข้ามารับประทานภายในอาคารหรือมีโรงอาหารภายในอาคาร ให้คัดแยกเศษอาหารที่เหลือ รวมถึงขยะย่อยสลายอื่นๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ หรือนำไปทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น แต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาทางในการนำไปใช้ประโยชน์ได้ให้ประสานส่งให้ราชการส่วนท้องถิ่นรับไปจัดการต่อ
9. คัดแยกขยะทั่วไปที่เหลือจากการคัดแยกขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะย่อยสลาย และหาสถานที่เก็บกักเพื่อรอส่งให้ราชการส่วนท้องถิ่นรับไปจัดการต่อ

การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว เป็นเพียงแนวทางเบื้องต้น สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมและสภาพของแต่ละอาคารสำนักงาน เพื่อให้เกิดการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี มีความเหมาะสม และสะดวกต่อการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

ภาพที่ 4.2 จุดวางถังขยะเพื่อคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในอาคารภายในอาคาร

ภาพที่ 4.3 จุดประชาสัมพันธ์ และบริการถุงผ้าเพื่อลดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในอาคารภายในอาคาร

ภาพที่ 4.4 อธิบัติกรมควบคุมมลพิษร่วมรณรงค์ ลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายใน

ภาพที่ 4.5 อบรมแม่บ้านเพื่อคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในอาคารขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

ภาพที่ 4.6 การดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อศึกษาองค์ประกอบขยะภายในอาคาร

หลักเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน

นางสาวกุลชา ธนะขว้าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

นายฤทธิพร คมขุนทด นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 บทบาท หน้าที่ในการดำเนินงานเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในช่วงเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา ได้มีการจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งเพื่อดำเนินการกำจัดมูลฝอยในพื้นที่ สำหรับการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการมูลฝอย ยังคงพบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการในหลายๆ ด้าน ส่งผลให้เกิดการปนเปื้อนของมลพิษที่มีอยู่ในมูลฝอย ลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน อากาศ และดิน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง และส่งผลให้เกิดการต่อต้านการดำเนินงานกำจัดมูลฝอยในบริเวณดังกล่าว

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในฐานะหน่วยงานกลาง มีหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในด้านการจัดการมลพิษ จึงได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบสถานที่กำจัดมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อที่จะเป็นการบ่งชี้ถึงสมรรถนะเบื้องต้นในการดำเนินงานกำจัดมูลฝอยของสถานที่กำจัดมูลฝอยในแต่ละแห่ง โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1 ดำเนินการทบทวนเอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจในภาคสนาม เพื่อพิจารณาปรับปรุงเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

2 ศึกษาคู่มือหลักเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชนของธนาคารโลก (WorldBank) ซึ่งได้ศึกษาและวางแนวทางแก้ไขปัญหามลพิษในประเทศไทยกำลังพัฒนา และได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน เผยแพร่ให้กับหน่วยงานต่างๆ โดยพิจารณาจากเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการที่เหมาะสมจากน้อยไปหามาก ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ระบบเทกอง (Open Dump) ระบบแบบเทกองที่มีการควบคุม (Controlled Dump) ระบบฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineered Landfill) และระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของสถานที่กำจัดมูลฝอยนั้นทราบ และสามารถที่จะยกระดับสถานที่กำจัดมูลฝอยแบบเทกอง (Open Dump) ซึ่งเป็นระบบที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และเป็นระบบที่มีถูกต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ ให้อยู่ในเกณฑ์ของสถานที่กำจัดมูลฝอยแบบเทกองที่มีการควบคุม (Controlled Dump) ซึ่งจะมีการควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเหตุรำคาญเบื้องต้นโดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานและการบริหารจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอย และได้กำหนดเป้าหมายในการควบคุมระดับสถานที่ฝังกลบมูลฝอยที่ได้รับงบประมาณในการก่อสร้างให้เป็นระบบฝังกลบเชิงวิศวกรรมเป็นอย่างน้อย และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับปรุงให้เป็นระบบฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลต่อไป

ภาพที่ 4.7 ระบบเทกอง (Open Dump) และระบบแบบเทกองที่มีการควบคุม (Controlled Dump)

ภาพที่ 4.8 ระบบฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineered Landfill) และระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill)

3 ดำเนินการยก (ร่าง) หลักเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน และได้รับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ เมื่อวันที่ 29 เมษายน – 19 พฤษภาคม 2557 เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าว

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน อยู่ระหว่างคณะทำงานพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐาน แนวทางและคู่มือด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อนำเสนอผู้บริหารกรมควบคุมมลพิษ พิจารณาลงนาม และบังคับใช้ในพื้นที่ต่อไป

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่ กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

นางสาวกุลชา ธนะขว้าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นายฤทธิพร คมขุนทด นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

จากสถานการณ์มูลฝอยปี พ.ศ. 2556 คาดว่ามีปริมาณมูลฝอยทั่วประเทศประมาณ 26.77 ล้านตัน หรือวันละ 73,355 ตัน โดยได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการในสถานที่กำจัดมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 427 แห่ง ประมาณ 7.42 ล้านตัน หรือวันละ 20,332 ตัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งดำเนินการกำจัดเองและบางแห่งว่าจ้างเอกชนดำเนินการ ส่วนใหญ่ใช้ระบบการฝังกลบขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิชาการ จึงได้จัดทำคู่มือเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (Code of Practice : COP) เป็นที่อ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้จัดทำร่างประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการปฏิบัติ การควบคุม การดำเนินงานในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1 ทบทวนเอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสำรวจในภาคสนาม ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อยกร่างประกาศกรมฯ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

2 รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ เมื่อวันที่ 29 เมษายน – 19 พฤษภาคม 2557 เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าว

3 ปรับปรุงหลักเกณฑ์และนำเสนอคณะทำงานพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐาน แนวทางและคู่มือด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม พิจารณาให้ความเห็นชอบ

4 นำเสนอผู้บริหารกรมควบคุมมลพิษ เพื่อพิจารณาลงนามในประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ประกอบด้วย

1 คำนิยาม จะมุ่งเน้นเฉพาะมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ยกเว้นมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยอันตรายและเป็นพิษจากชุมชน ส่วนความหมายของคำที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในประกาศฯ ฉบับนี้ จะอ้างอิงจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2 การคัดเลือกพื้นที่สำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชนโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พิจารณาจาก 1) ลักษณะพื้นที่ต้องห้าม เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1

และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี พื้นที่ห้ามก่อสร้างโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน พื้นที่ห้ามก่อสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นต้น และ 2) พื้นที่ที่ควรอยู่ห่าง ได้แก่ แนวเขตชลประทานในบริเวณสนามบิน แนวเขตที่ดินของโบราณสถาน พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี เขตอนุรักษ์ แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยมติคณะรัฐมนตรี เขตชุมชนหรืออยู่ในระยะที่ชุมชนให้ความยินยอม บ่อน้ำดื่มของประชาชน และโรงผลิตน้ำประปา แหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือแหล่งน้ำธรรมชาติ

3 การออกแบบก่อสร้าง ดำเนินการโดยจัดเตรียมข้อมูล อาทิ แปลงรังวัดที่ดิน ผังที่ดิน โฉนดที่ดิน กรรมสิทธิ์ที่ดิน ผังการใช้ที่ดิน แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้ง อาณาเขต แหล่งกำเนิด ปริมาณและประเภทมูลฝอย การสำรวจสภาพพื้นที่ที่จะก่อสร้าง เป็นต้น ทั้งนี้ การออกแบบสถานที่ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสภาวิศวกร หรือมาตรฐานที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

4 การจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน จะต้องมีการจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน คู่มือการปฏิบัติงานและการบำรุงรักษา มาตรการควบคุมความปลอดภัย บันทึกปริมาณมูลฝอยรายวันที่เข้าไปกำจัด ตรวจสอบมูลฝอยที่ขนส่งเข้ามากำจัด การบันทึกข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวอย่างน้อย 3 ปี การควบคุมเศษมูลฝอย กลิ่น แผลง และพาหะนำโรค มาตรการป้องกันอัคคีภัยและแผนฉุกเฉิน การกลบทับด้วยวัสดุกลบทับรายวัน การรวบรวมและบำบัดน้ำชะมูลฝอย การติดตามตรวจสอบก๊าซ การดูแลและบำรุงรักษาถนนในพื้นที่ให้สามารถใช้งานได้ดีทุกฤดูกาล การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน น้ำผิวดิน และน้ำชะมูลฝอยที่ปล่อยระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม การปิดสถานที่ และการดูแลระยะยาวหลังจากปิดสถานที่ โดยให้มีการติดตามตรวจสอบและดูแลความมั่นคงต่อไปอีกไม่น้อยกว่า 20 ปี

ภาพที่ 4.9 สถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชนโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่ กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย

นางสาวกุลชา ธนะขว้าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นายฤทธิพร คมขุนทด นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

จากสถานการณ์มูลฝอยปี พ.ศ. 2556 คาดว่ามีปริมาณมูลฝอยทั่วประเทศประมาณ 26.77 ล้านตันหรือวันละ 73,355 ตัน โดยได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการในสถานที่กำจัดมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 427 แห่ง ประมาณ 7.42 ล้านตัน หรือวันละ 20,332 ตัน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งดำเนินการกำจัดเองโดยการหมักปุ๋ย และบางแห่งว่าจ้างเอกชนดำเนินการ จึงได้จัดทำคู่มือเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (Code of Practice : COP) เป็นที่อ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการยกร่างประกาศ กรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการปฏิบัติ การควบคุม การดำเนินงาน ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย ให้เป็น มาตรฐานเดียวกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1 ทบทวนเอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจ ในภาคสนาม ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อยกร่างประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย

2 รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านเว็บไซต์ กรมควบคุมมลพิษ เมื่อวันที่ 29 เมษายน – 19 พฤษภาคม 2557 เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าว

3 ปรับปรุงหลักเกณฑ์และนำเสนอคณะทำงานพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐาน แนวทางและคู่มือ ด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม พิจารณาให้ความเห็นชอบ

4 นำเสนอผู้บริหารกรมควบคุมมลพิษ เพื่อพิจารณาลงนามในประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย ประกอบด้วย

1 คำนึงถึง จะมุ่งเน้นเฉพาะมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ยกเว้นมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยอันตรายและเป็นพิษจากชุมชน ส่วนความหมายของคำที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในประกาศฯ ฉบับนี้ จะอ้างอิง จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2 การคัดเลือกพื้นที่สำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย พิจารณาจาก
1) ลักษณะพื้นที่ต้องห้าม เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี พื้นที่ห้าม ก่อสร้างโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน พื้นที่ห้ามก่อสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการ

ควบคุมอาคาร เป็นต้นและ 2) ควรอยู่ห่างจากสถานที่หรือพื้นที่ต่าง ๆ อาทิ แนวเขตที่ดินของโบราณสถาน พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี เขตอนุรักษ์

3 การออกแบบก่อสร้าง ดำเนินการโดยจัดเตรียมข้อมูล อาทิ แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้ง อาณาเขต แหล่งกำเนิด ปริมาณและประเภทมูลฝอย ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหมักปุ๋ย ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกออก การจัดการสิ่งตกค้าง และปริมาณปุ๋ยที่ผลิตได้ เป็นต้น ทั้งนี้ การออกแบบสถานที่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสภาวิศวกร หรือมาตรฐานที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

4 การจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน จะต้องมีการจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน คู่มือการปฏิบัติงานและการบำรุงรักษา มาตรการควบคุมความปลอดภัย บันทึกปริมาณมูลฝอยรายวันที่เข้าไปกำจัด ตรวจสอบมูลฝอยที่ขนส่งเข้ามากำจัด การบันทึกข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวอย่างน้อย 3 ปี การควบคุมเศษมูลฝอยกลั่น แฉก และพาหะนำโรค มาตรการป้องกันอัคคีภัยและแผนฉุกเฉิน การติดตามตรวจสอบน้ำชะมูลฝอยที่ปล่อยระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 4.10 สถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่การออกแบบก่อสร้างและการจัดการสถานที่ กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา

นางสาวกุลชา ธนะขว้าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นายฤทธิพร คมขุนทด นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

จากสถานการณ์มูลฝอยปี พ.ศ. 2556 คาดว่ามีปริมาณมูลฝอยทั่วประเทศประมาณ 26.77 ล้านตัน หรือวันละ 73,355 ตัน โดยได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการในสถานที่กำจัดมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 427 แห่ง ประมาณ 7.42 ล้านตัน หรือวันละ 20,332 ตัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งดำเนินการกำจัดเองและบางแห่งว่าจ้างเอกชนดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งใช้ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยโดยเตาเผา จึงได้จัดทำคู่มือเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (Code of Practice : COP) เป็นที่อ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายได้ดำเนินการยกร่างประกาศ กรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการปฏิบัติ การควบคุม การดำเนินงานในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1 ทบทวนเอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจในภาคสนาม ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อยกร่างประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา
- 2 รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านเว็บไซต์ กรมควบคุมมลพิษ เมื่อวันที่ 29 เมษายน – 19 พฤษภาคม 2557 เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าว
- 3 ปรับปรุงหลักเกณฑ์และนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐาน แนวทางและคู่มือด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม พิจารณาให้ความเห็นชอบ
- 4 นำเสนอผู้บริหารกรมควบคุมมลพิษ เพื่อพิจารณาลงนามในประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา ประกอบด้วย

- 1 คำนึงถึง มุ่งเน้นเฉพาะมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ยกเว้นมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยอันตรายและเป็นพิษจากชุมชน ส่วนความหมายของคำที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในประกาศฯ ฉบับนี้ จะอ้างอิงจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2 การคัดเลือกพื้นที่สำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา พิจารณาจาก 1) ลักษณะพื้นที่ต้องห้าม เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี พื้นที่ห้ามก่อสร้างโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน พื้นที่ห้ามก่อสร้าง อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นต้น และ 2) ควรอยู่ห่างจากสถานที่หรือพื้นที่ต่างๆ อาทิ แนวเขตที่ดินของโบราณสถาน พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี เขตอนุรักษ์

3 การออกแบบก่อสร้าง ดำเนินการโดยจัดเตรียมข้อมูล อาทิ แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้ง อาณาเขต แหล่งกำเนิด ปริมาณและประเภทมูลฝอย ข้อมูลเกี่ยวกับเตาเผา การควบคุมการระบายอากาศเสียจากปล่องเตาเผา การควบคุมการระบายอากาศเสียจากปล่องเตาเผา การเก็บรวบรวมและการจัดการเถ้าหนัก และ เถ้าลอย การนำพลังงานความร้อนกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ การออกแบบสถานที่ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสภาวิศวกร หรือมาตรฐานที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

4 การจัดการสถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน จะต้องมีการจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน คู่มือการปฏิบัติงานและการบำรุงรักษา มาตรการควบคุมความปลอดภัย บันทึกปริมาณมูลฝอยรายวันที่เข้าไปกำจัด ตรวจสอบมูลฝอยที่ขนส่งเข้ามากำจัด การบันทึกข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวอย่างน้อย 3 ปี การควบคุมเศษมูลฝอย กลิ่น แหมลง และพาหะนำโรค มาตรการป้องกันอัคคีภัยและแผนฉุกเฉิน การติดตามตรวจสอบน้ำชะมูลฝอยที่ปล่อยระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 4.11 สถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา

การจัดทำหลักเกณฑ์ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์จากภาคครัวเรือนสำหรับผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดเล็ก

นางสาวกนกวรรณ โกมลวีระเกตุ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
ส่วนของเสียอันตราย

ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จากครัวเรือน ได้แก่ ซากโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ แบตเตอรี่ ไมโครเวฟ เครื่องซักผ้า โทรศัพท์มือถือ มีแนวโน้มเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีระบบการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ดีและครบวงจร ประชาชนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ เหล่านี้ ยังไม่มีความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายอันเกิดจากการจัดการที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการตั้งแต่ การเก็บรวบรวม การคัดแยก การรีไซเคิล และการกำจัด จากการสำรวจข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ (2555) พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะขายซากผลิตภัณฑ์ฯ ให้แก่ชาเล้งหรือร้านรับซื้อของเก่า (ร้อยละ 51.27) รองลงมาคือ เก็บรวบรวมไว้ (ร้อยละ 25.32) ทิ้งปะปนไปกับขยะทั่วไป (ร้อยละ 15.6) และให้ผู้อื่น (ร้อยละ 7.84) ซากผลิตภัณฑ์ฯ เหล่านี้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ไม่เป็นอันตรายซึ่งมีมูลค่าสามารถนำมารีไซเคิลได้ อาทิ ชิ้นส่วนพลาสติก เศษเหล็ก เศษแก้ว รวมทั้งโลหะมีค่า อาทิ ทอง เงิน แพลตตินัม พาลาเดียม โรเดียม และโลหะหายาก (Rare Earth Metals) หลายชนิด และองค์ประกอบที่เป็นอันตราย อาทิ โลหะหนักสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ที่ต้องนำไปบำบัดหรือกำจัดทิ้งตามหลักวิชาการ ดังนั้น หากมีการถอดแยกหรือนำไปรีไซเคิลอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อาทิ การเผาสายไฟและชิ้นส่วนพลาสติกเพื่อแยกทองแดงและโลหะอื่นๆ การใช้กรดเข้มข้นในการสกัดโลหะมีค่า การทิ้งกากของเสียที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้แล้วปะปนไปกับขยะมูลฝอยทั่วไปหรือลักลอบทิ้งในที่สาธารณะ รวมทั้งการปล่อยมลพิษจากการรีไซเคิลด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยต่อผู้ปฏิบัติงานและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงและสิ่งแวดล้อมได้ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เช่น ร้านรับซื้อของเก่า

กรมควบคุมมลพิษ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จากภาคครัวเรือนสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กมีแนวทางเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ด้วยวิธีที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 2) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการพิจารณาให้ใบอนุญาต การกำกับดูแลหรือติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับกิจกรรมตามร่างยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เชิงบูรณาการ พ.ศ. 2557 – 2564

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ของร้านรับซื้อของเก่า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นร้านรับซื้อของเก่าในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับรางวัลร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว (ทุกประเภท) พ.ศ. 2556 จากกรมควบคุมมลพิษ เป็นร้านรับซื้อของเก่าที่มีใบอนุญาตกิจการขายทอดตลาดและค้าของเก่า และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทกิจการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุดใช้แล้วหรือเหลือใช้ โดยวัสดุที่รับซื้อประกอบด้วย แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับซากผลิตภัณฑ์ฯ

- 1) ประเภทซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่รับซื้อ ประกอบด้วย ทีวี ตู้เย็น/ตู้แช่ เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ หม้อ หุงข้าว คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook) เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี วิทยุ กล้องถ่ายรูป พัดลม และอื่น ๆ (เช่น เครื่องทำกาแฟ เครื่องคิดเลข เครื่องดนตรีไฟฟ้า เป็นต้น)
- 2) วิธีการรับซื้อคืนซากผลิตภัณฑ์ฯ ตามลำดับดังนี้ (1) รับซื้อจากเจ้าของซากผลิตภัณฑ์ฯ (2) รับซื้อจากคนเก็บของเก่า/ชาเล้ง (3) มีรถไปรับซื้อตามบ้านเรือน และ (4) ประมูลราคาจากโรงงาน/บริษัท
- 3) ไม่มีการบันทึกข้อมูลประเภทและปริมาณซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่รับซื้อ มีเพียงการทำบัญชีซื้อขายทั่วไป
- 4) ลักษณะของซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่รับซื้อ มีทั้งแบบเป็นเครื่อง (ไม่มีการถอดแยก) และแบบชิ้นส่วนที่ถอดแยกมาแล้ว อาทิ แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนพลาสติก และชิ้นส่วนโลหะ

การจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ

- 1) การจัดเก็บซากผลิตภัณฑ์ฯ มีทั้งที่มีและไม่มีพื้นที่เก็บรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ฯ เป็นสัดส่วนแยกจากวัสดุอื่น
- 2) ส่วนใหญ่ไม่มีการคัดแยกประเภทซากผลิตภัณฑ์ฯ หรือเป็นหมวดหมู่ และไม่มีการวางเรียงซากผลิตภัณฑ์ฯ ให้เป็นระเบียบ เสี่ยงต่อการล้มหรือหล่นแตกหัก
- 3) บางร้านมีการถอดแยกชิ้นส่วนซากผลิตภัณฑ์ฯ ภายในร้าน แต่ไม่พบว่าร้านใดที่ทำการแยกหรือสกัดโลหะจากซากผลิตภัณฑ์ฯ
- 4) ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน
- 5) การเคลื่อนย้ายซากผลิตภัณฑ์ฯ และชิ้นส่วนภายในร้านจะใช้แรงงานคนยก
- 6) การขายต่อซากผลิตภัณฑ์ฯ จะขายให้กับผู้รับซื้อรายย่อยที่มีรถมารับซื้อที่ร้านฯ ทั้งแบบที่เป็นซากผลิตภัณฑ์ฯ ทั้งชิ้น และเป็นแบบชิ้นส่วน อาทิ แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ สายไฟ ชิ้นส่วนพลาสติก และชิ้นส่วนโลหะ

การจัดการของเสีย

- 1) ร้านที่ไม่มีการถอดแยกชิ้นส่วนซากผลิตภัณฑ์ฯ จะไม่มีเศษซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ขายไม่ได้และมีของเสียต้องทิ้งไป
- 2) ร้านที่มีการถอดแยกชิ้นส่วนซากผลิตภัณฑ์ฯ ภายในร้าน จะมีเศษชิ้นส่วนซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ขายไม่ได้ เช่น โฟมตู้เย็น และบางครั้งได้รับมาจากช่วงการซื้อซากผลิตภัณฑ์ฯ โดยไม่ได้ตรวจสอบละเอียด เช่น หลอดภาพทีวี ซึ่งของเสียเหล่านี้จะทิ้งปะปนไปกับขยะชุมชนทั่วไป หรือในพื้นที่รกร้าง

จากผลการสำรวจข้อมูล พบว่าผู้ปฏิบัติงานในร้านรับซื้อของเก่ายังไม่มีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับอันตรายจากซากผลิตภัณฑ์ฯ หากได้รับการจัดการอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม ในเบื้องต้นจึงได้จัดทำ (ร่าง) คู่มือการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ร้านรับซื้อของเก่าที่มีการซื้อขายและเก็บรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ฯ ได้มีแนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ เหล่านี้ และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อผู้ปฏิบัติงาน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง และสิ่งแวดล้อม และยังเป็นการเตรียมความพร้อมหากมีการประกาศใช้เป็นกฎหมาย

สาระสำคัญของคู่มือฯ	
1. องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	10. การจัดเก็บซากผลิตภัณฑ์ฯ
2. ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม	11. การจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ
3. คำนิยาม	12. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	13. การจัดทำเอกสาร
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	14. การตอบสนองต่อเหตุรั่วไหลของสารอันตรายเมื่อซากผลิตภัณฑ์ฯ เกิดแตกหักเสียหาย
6. การขออนุญาต	15. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
7. สถานที่ตั้งและลักษณะอาคาร	16. สายด่วนกรณีเหตุฉุกเฉิน/กู้ชีพ/กู้ภัย
8. ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย	17. ศูนย์ข้อมูลพิษของสารเคมี (ในกรณีการดูแลรักษาผู้ป่วยโดนสารพิษ หรือรับมืออุบัติเหตุสารเคมี)
9. การรับซื้อซากผลิตภัณฑ์ฯ	

นอกจากนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาจนำ (ร่าง) คู่มือฯ ไปประกอบการพิจารณาในการออกเทศบัญญัติเพื่อใช้ในการให้ใบอนุญาต และกำกับดูแลการดำเนินกิจการของร้านรับซื้อของเก่าในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบได้ ปัจจุบัน (ร่าง) คู่มือฯ ดังกล่าว ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ที่สนใจทั่วไปแล้วเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2557 ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการนำเสนอ (ร่าง) คู่มือฯ ต่อคณะทำงานพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐาน มาตรการ แนวทาง และคู่มือด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อไป

แนวปฏิบัติในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชนสำหรับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นางสาวนวนุช ทองแป้น นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาววัลลภา แสนสีดา นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
ส่วนของเสียอันตราย

ของเสียอันตรายที่มีแหล่งกำเนิดจากบ้านเรือนหรือสถานประกอบการต่างๆ ในชุมชนปัจจุบัน ยังไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ เช่น ยังไม่มีการคัดแยกออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป และยังไม่ได้รับการบำบัดและกำจัดด้วยวิธีที่ถูกหลักวิชาการ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากของเสียอันตรายเหล่านี้ ซึ่งหากไม่มีการจัดการของเสียอันตรายอย่างเหมาะสม อาจก่อผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบและอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นในการจัดการของเสียอันตรายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งยังไม่มีกฎหมายโดยเฉพาะในการควบคุมและกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ ในปี 2557 กรมควบคุมมลพิษ จึงได้กำหนด “แนวปฏิบัติในการจัดการของเสียอันตรายสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ในการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนด้านการจัดการของเสียอันตรายอย่างถูกหลักวิชาการ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมจากการปนเปื้อนของสารอันตรายจากของเสียอันตรายภายในชุมชน และเพิ่มศักยภาพในการนำทรัพยากรบางส่วนจากของเสียอันตรายกลับมาใช้ประโยชน์ โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ทบทวนคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ อปท. ในการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน ซึ่งกรมฯ ได้จัดทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 และได้นำไปเผยแพร่และประยุกต์ใช้ในพื้นที่ อปท. นำร่องเมื่อปี พ.ศ. 2551 – 2554

2. วิเคราะห์และดำเนินการยก (ร่าง) แนวปฏิบัติในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชน

3. ส่ง (ร่าง) แนวปฏิบัติฯ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลาง อปท. และหน่วยงานเอกชน เพื่อพิจารณา เมื่อเดือนมิถุนายน 2557 และนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปปรับปรุง (ร่าง) แนวปฏิบัติฯ ให้มีความสมบูรณ์และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น

4. นำเสนอ (ร่าง) แนวปฏิบัติฯ ที่ปรับปรุงตามความเห็นของที่ประชุมรับฟังความคิดเห็นฯ ต่อคณะทำงานพัฒนาหลักเกณฑ์วิชาการ มาตรฐาน มาตรการ แนวทาง และคู่มือด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่อง ประเภทของของเสียอันตรายจากชุมชน ขั้นตอนการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนของ อปท. ซึ่งประกอบไปด้วยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในภาพรวมของ อปท. รูปแบบการแยกทิ้ง การเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน การเก็บกักของเสียอันตรายจากชุมชน การขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน การบำบัดและกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของอปท.

5. นำเสนอผู้บริหารกรมควบคุมมลพิษ เพื่อพิจารณาลงนามในประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องแนวปฏิบัติในการจัดการของเสียอันตรายบางประเภทจากชุมชน

(ร่าง) แนวปฏิบัติฯ ดังกล่าว อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะทำงานพัฒนาหลักเกณฑ์วิชาการ มาตรฐาน มาตรการ แนวทาง และคู่มือด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม

การพิจารณาคุณสมบัติผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน

นางสาวกุลชา ธนะขว้าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

นายฤทธิพร คมขุนทด นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยรับภาระของท้องถิ่นในการกำจัดขยะมูลฝอย แต่ท้องถิ่นขาดความมั่นใจในการเลือกบริษัทเอกชน และบริษัทเอกชนก็ขาดความมั่นใจเกี่ยวกับความมั่นคงในการดำเนินงานร่วมกับท้องถิ่น กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแลอำนาจการประสานงานติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการฟื้นฟูคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมจึงได้พิจารณาหาแนวทางที่จะทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความมั่นใจต่อกัน และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายจึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย กฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ ทำการวิเคราะห์เพื่อจัดทำหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน สำหรับให้หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคุณสมบัติผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน เพื่อดำเนินการกำจัดมูลฝอยชุมชนให้มีคุณภาพ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมต่อไป โดยมีสาระสำคัญ คือ

หมวด 1 การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน ประกอบด้วย คำนิยาม คุณสมบัติของผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชนกรณีนิติบุคคลหรือกลุ่มกิจการร่วมค้าผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน คุณสมบัติของพนักงานควบคุมการปฏิบัติงาน

หมวด 2 การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างให้บริการและพนักงานและเดินระบบ ประกอบด้วย นิติบุคคลผู้ให้บริการ ข้อกำหนดทั่วไปข้อมูลทางด้านเทคนิค

ทั้งนี้ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแนวทางการพิจารณาคุณสมบัติของเอกชนและการอนุญาตดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2557 ณ ห้องประชุม 201 อาคารกรมควบคุมมลพิษ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการขยะมูลฝอยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้าร่วมการประชุมฯ ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ปรับแก้ไขประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ให้บริการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ข้อกำหนดเฉพาะของระบบกำจัดมูลฝอยทางด้านเทคนิค เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และข้อกำหนดในการออกใบอนุญาต เพื่อจกได้นำหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชนที่ปรับแก้ไขแล้ว เสนอผู้บริหารพิจารณาลงนามและบังคับใช้ต่อไป

ภาพที่ 4.12 ผู้ให้บริการกำจัดมูลฝอยชุมชน

การจัดทำแนวปฏิบัติในการลดการปลดปล่อย สารไดออกซิน /ฟิวแรนจากเตาเผาขยะบรรจุขยะ

นางสาววรรณา เณิมโธ นักรักษาสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนสารอันตราย

สารไดออกซิน (dioxin หรือ polychlorinated dibenzo-para-dioxins: PCDDs และฟิวแรน (furans หรือ polychlorinated dibenzo furans: PCDFs) เป็นสารมลพิษที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ การผลิตสารประกอบออร์แกโนคลอรีน รวมทั้งจากอุตสาหกรรมที่มีสารคลอรีนเป็นองค์ประกอบ ในกระบวนการผลิต แหล่งสำคัญที่มีการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวแรน คือ เตาเผาต่างๆ ทั้งเตาเผาขยะชุมชน เตาเผาขยะอันตราย เตาเผาขยะติดเชื้อ เตาเผาศพ และกระบวนการเผาไหม้ที่อุณหภูมิสูงทุกชนิด สารนี้จัดเป็นสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานในสิ่งแวดล้อม สะสมได้ดีในสิ่งมีชีวิต และเป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์ เป็นพิษต่อระบบประสาทและระบบภูมิคุ้มกัน และทำให้เกิดความผิดปกติต่อระบบการสืบพันธุ์ กระบวนการใช้ความร้อนในอุตสาหกรรมเหล็กและโลหะนับเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษไดออกซินและฟิวแรนที่สำคัญ เนื่องจากกระบวนการผลิตมีปัจจัยที่เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาให้เกิดสารไดออกซินและฟิวแรนได้ดี อาทิ ออกซิเจน คาร์บอน และคลอรีน ซึ่งสารมลพิษนี้จะถูกปลดปล่อยออกจากกระบวนการผลิต และกระจายตัวออกสู่ชั้นบรรยากาศ

กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและมีบทบาทเป็นศูนย์ประสานงาน อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ได้ตระหนักถึงปัญหามลพิษที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินโครงการ “การนำเทคนิคที่ดีที่สุดและแนวการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Available Techniques and Best Environmental Practices: BAT/BEP) มาใช้เพื่อลดหรือเลิกการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวแรนจากเตาเผาขยะ โดยในปี พ.ศ. 2552 - 2556 ได้ดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากเตาเผาขยะ รวมทั้งเก็บและวิเคราะห์ตัวอย่างไดออกซินและฟิวแรน และสารมลพิษทางอากาศอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีวัดทั่วประเทศมากกว่า 35,000 วัด ซึ่งวัดส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 มีเตาเผาศพ และมีการเผาศพประมาณ 312,000 ศพต่อปี เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีฌาปนสถานสาธารณะ จำนวน 310 แห่ง และมีการเผาศพประมาณ 2,500 ศพต่อเดือน (30,000 ศพ/ต่อปี หรือ คิดเป็นประมาณร้อยละ 10 ของการเผาศพทั่วประเทศ)

ในปี 2556 กรมควบคุมมลพิษได้ร่วมกับกรุงเทพมหานครจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลฌาปนสถานในกรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหามลพิษของสารไดออกซินและฟิวแรนจากแหล่งกำเนิดดังกล่าว ตลอดจนแนวทางการลดการปลดปล่อยในเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การลดการปลดปล่อยสารดังกล่าว ตลอดจนสารมลพิษทางอากาศอื่นๆ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2556 และต่อมาเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2556 กรมควบคุมมลพิษได้จัดการสัมมนาเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับไดออกซินและฟิวแรนที่ปลดปล่อยจากเตาเผาศพให้กับเจ้าหน้าที่ฌาปนสถานใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น พบว่า

1) ปัจจุบันประเทศไทยได้กำหนดค่ามาตรฐานการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวแรนในเตาเผาขยะประเภทต่าง ๆ แล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงเตาเผาศพ อย่างไรก็ตาม ผลการเก็บและวิเคราะห์ตัวอย่างอากาศเสียจากปล่องเตาเผาศพทั้งแบบหนึ่งห้องเผาและสองห้องเผาที่ใช้เชื้อเพลิงแบบต่างๆ คือ ถ่านและไม้ ฟืน น้ำมันดีเซล ก๊าซ และไฟฟ้า พบว่า มีปริมาณสารไดออกซิน/ฟิวแรนเกินค่ามาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2546 คือ 0.5 นาโนกรัม I-TEQ/ลูกบาศก์เมตร (I-TEQ=International Toxic Equivalent)

2) วัสดุส่วนใหญ่ก็มีข้อจำกัดในการจัดหางบประมาณเพื่อการดูแล/ปรับปรุง/ก่อสร้างเตาเผาศพปลอดมลพิษ

3) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ควบคุมและดูแลฌาปนสถานส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

- ปัญหามลพิษของสารไดออกซินและฟิวแรนจากการเผาศพ และตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของตนเองและสิ่งแวดล้อม

- เทคนิค/วิธีการหรือแนวทางการควบคุมมลพิษทางอากาศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ภายในห้องเผา และนำไปสู่การลดการเกิดไดออกซิน/ฟิวแรนจากการเผาศพ

- การดูแลสุขภาพอนามัยในการปฏิบัติงาน

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จึงได้จัดทำ “หลักเกณฑ์ทางวิชาการเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวแรนจากแหล่งกำเนิดประเภทเตาเผาศพสู่บรรยากาศ” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการลดปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวแรนสำหรับผู้ปฏิบัติงานควบคุมและดูแลฌาปนสถาน รวมทั้งได้รับทราบวิธีการป้องกันสุขภาพอนามัยของตนเองและให้จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าวขึ้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2556 และนำผลที่ได้รับมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดและร่างประกาศกรมควบคุมมลพิษเพื่อจะนำไปสู่การลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวแรนซึ่งเป็นสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (POPs) ประเภทปลดปล่อยโดยไม่ตั้งใจตามที่มีการกำหนดไว้ในแผนจัดการระดับชาติเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2557 - 2561 ในส่วนของแผนกิจกรรมในการลดหรือเลิกการปลดปล่อยสาร POPs ที่เกิดจากการผลิตโดยไม่ตั้งใจ (ข้อบทที่ 5) ซึ่งมีเป้าหมายในการออก หรือ ทบทวนหลักเกณฑ์วิชาการ/มาตรการ/มาตรฐานการลดการปลดปล่อยสาร POPs ประเภทปลดปล่อยโดยไม่ตั้งใจจากแหล่งกำเนิดสำคัญอย่างน้อย 2 แหล่งกำเนิดที่มีความสำคัญในลำดับต้นของประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2561

และเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2557 ได้จัดการบรรยายหลักการใช้เทคโนโลยีที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Available Techniques / Best Environmental Practices: BAT/BEP) สำหรับลดการปลดปล่อยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานประเภทปลดปล่อยโดยไม่ตั้งใจ (U-POPs) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเทคโนโลยีที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Available Techniques / Best Environmental Practices: BAT/BEP) สำหรับลดการปลดปล่อยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานประเภทปลดปล่อยโดยไม่ตั้งใจ (U-POPs) มากขึ้น ตลอดจนการดูแลสุขภาพอนามัยในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง และได้นำเสนอ “ร่างประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง แนวปฏิบัติเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวแรนจากเตาเผาศพสู่บรรยากาศ” รวมทั้งได้รับทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ “ร่างประกาศฯ” ดังกล่าวจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการตามขั้นตอนการออกประกาศกรมควบคุมมลพิษต่อไป

ค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลัน และแนวปฏิบัติ เพื่อปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ

นางสาวศศิวิมล แนวทอง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

จากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลที่ผ่านมา เช่น เหตุสารคลอรีนรั่วไหลของบริษัททอติยา เบอร์ลา เคมีคัลส์ จำกัด ส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บกว่า 60 คน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าประชาชนจำนวนมากได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิตจำนวนมากจากการได้รับสัมผัสสารเคมีในระยะสั้นๆ การป้องกันและแก้ไขการเกิดพิษเฉียบพลัน จากสารเคมีของประชาชนสามารถดำเนินการได้ หากมีการประเมินความเป็นพิษเฉียบพลันล่วงหน้าใน กระบวนการจัดแผนฉุกเฉิน หรือการประเมินความเป็นพิษเฉียบพลันระหว่างการตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมี เพื่อเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการปกป้องประชาชนจากสารเคมีรั่วไหลต่อไป โดยข้อมูลที่สำคัญในการประเมิน ความเป็นพิษเฉียบพลันจากสารเคมีรั่วไหล คือเกณฑ์การปกป้องประชาชนทั่วไปจากการรับสัมผัสสารเคมีที่มี ความเป็นพิษเฉียบพลัน ในปี 2557 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โดยส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและ ฟื้นฟู จึงได้จัดทำ (ร่าง) ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลัน และ แนวปฏิบัติเพื่อปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ เช่น การแจ้งเตือนการป้องกันรับสัมผัส การอพยพออกจากพื้นที่ เป็นต้น

(ร่าง) ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลัน และแนว ปฏิบัติเพื่อปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ จัดทำขึ้นโดยประยุกต์ใช้ค่า ความเข้มข้นสารเคมีสูงสุดในบรรยากาศโดยเชื่อว่าประชาชน (เกือบทั้งหมด) สามารถรับได้ถึง 1 ชั่วโมง แล้วไม่ เกิดอันตรายต่อสุขภาพแบบเฉียบพลันในระดับที่ไม่รุนแรง ระดับรุนแรง และระดับถึงแก่ชีวิต (Acute Exposure Guideline Levels: AEGLs) ที่จัดทำโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติเพื่อการจัดทำค่า AEGL (National Advisory committee for Acute Exposure Guideline Levels for Hazardous Substances: NAC/AEGL Committee) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) เนื่องจาก

(1) เป็นค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการวางแผนฉุกเฉิน การป้องกัน และการตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมี สำหรับการปกป้องประชาชน (รวมถึงประชากรกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยทางระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น) ที่อาจได้รับสัมผัสสารเคมีจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหล โดยสารเคมีที่นำมาจัดทำค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเป็นสารกลุ่มที่มีอันดับความสำคัญสูงจากลักษณะความ เป็นพิษและปริมาณการใช้ มีอยู่ทั้งหมด 256 สาร

(2) เป็นค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีที่คำนวณจากการใช้ความเข้มข้นสารเคมีในบรรยากาศที่ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเป็นค่าเริ่มต้น (Point-of-Departure) แล้วปรับด้วยค่าปัจจัยความไม่แน่นอน (UFs) มะเร็ง โดยค่าปัจจัยความไม่แน่นอนในเฝ้าพันธุ์เดียวกันมีการศึกษาการเกิดพิษจากกระบวนการพิษ จลนศาสตร์ (Toxicokinetic) และพิษพลศาสตร์ (Toxicodynamic) โดยใช้ค่าที่คำนึงถึงประชากรกลุ่มเสี่ยงที่สุด

ดังนั้น ความแตกต่างของระหว่างเชื้อชาติจึงไม่มีนัยสำคัญ

(3) เป็นค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีที่มีกระบวนการจัดทำที่ใช้ระยะเวลาในการทบทวนข้อมูลความเป็นพิษและและกระบวนการกำหนดค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลันอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วนและยาวนาน โดยเลือกใช้แนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการกำหนดค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีสำหรับผลกระทบต่อสุขภาพแต่ละระดับ และใช้หลักการการมีน้ำหนักหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (weight-of-evidence)

(4) เป็นค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีที่มีกระบวนการผ่านการทบทวนของคณะกรรมการระดับประเทศที่มาจากหลายหน่วยงานทางด้านวิชาการพิษวิทยาและการจัดการความเสี่ยง และด้านการตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมี ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการอิสระจากหน่วยงานทางวิชาการหลากหลาย รวมทั้งนักวิชาการจากประเทศที่เป็นสมาชิกองค์การความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ซึ่งมีประเทศสมาชิกมาจากทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย (เกาหลี ญี่ปุ่น)

(5) เป็นค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีที่หน่วยงานด้านการวิชาการในการวางแผนฉุกเฉินและตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมีมีเสนอแนะให้เลือกใช้เป็นอันดับแรกโดยเหตุผลหลักจากข้อ (3)

(6) เป็นค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีที่มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในประเทศอื่นนอกเหนือจากประเทศสหรัฐอเมริกา จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่าความเข้มข้นสารเคมีสูงสุดในบรรยากาศโดยเชื่อว่าประชาชนทั่วไปสามารถรับได้ถึง 1 ชั่วโมง โดยไม่เกิดอันตรายต่อสุขภาพแบบเฉียบพลันในระดับที่ถึงแก่ชีวิต ระดับรุนแรง และระดับไม่รุนแรง (AEGLs) จึงเป็นค่าที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเหตุสารเคมีรั่วไหลของประเทศไทยได้

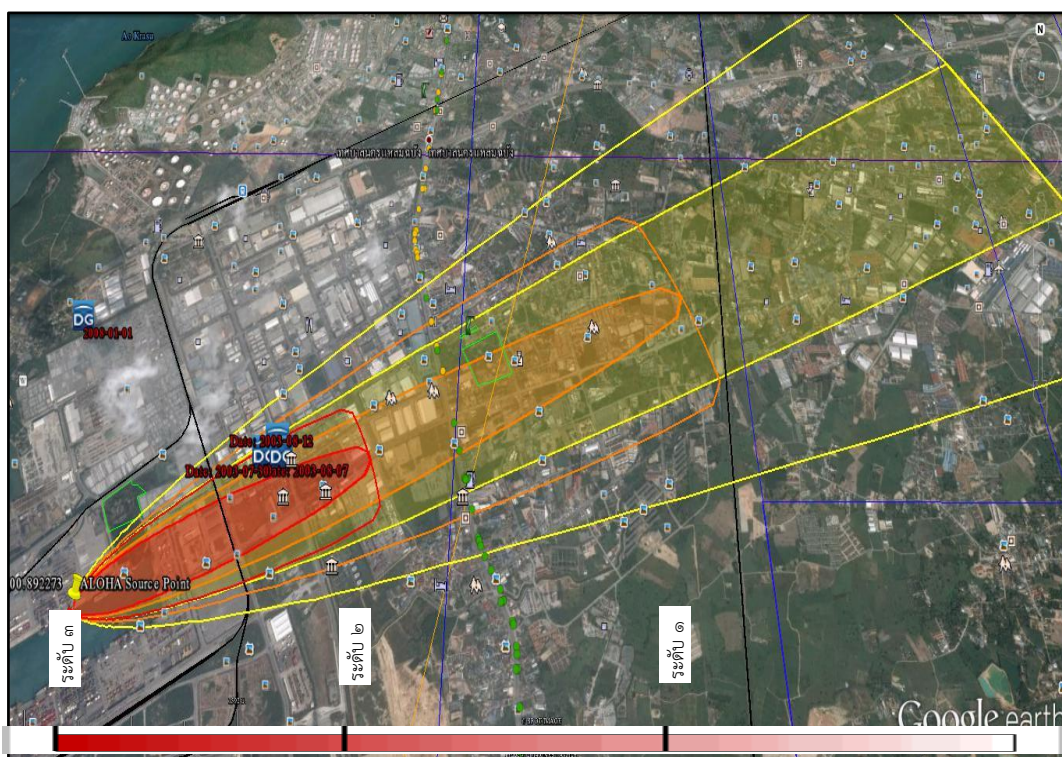
(ร่าง) ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลัน และแนวปฏิบัติเพื่อปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ มีสาระสำคัญ ได้แก่ นิยามของศัพท์ที่เกี่ยวข้องได้แก่ “สารเคมี” หมายความว่า สารเคมี หรือสารอันตราย หรือวัตถุอันตราย ทั้งที่เป็นสารอินทรีย์หรือสารอนินทรีย์ ที่อาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงเมื่อเข้าสู่ร่างกายทางการหายใจ “เหตุฉุกเฉินสารเคมี” หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีรั่วไหล เพลิงไหม้ ระเบิด เป็นต้น และ “ค่าขีดจำกัดการรับสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลัน” หมายความว่า ระดับความเข้มข้นสูงสุดของสารเคมีในบรรยากาศที่ประชาชนทั่วไป รวมถึง เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ป่วย ที่รับสัมผัสทางการหายใจในระยะเวลา 1 ชั่วโมง โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพแบบเฉียบพลัน ตามความรุนแรงของผลกระทบต่อสุขภาพ 3 ระดับ มีหน่วยเป็นส่วนในล้านส่วน (ppm) ดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นระดับความเข้มข้นสูงสุดของสารเคมีในบรรยากาศ ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ระดับที่ 2 เป็นระดับความเข้มข้นสูงสุดของสารเคมีในบรรยากาศ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไม่ร้ายแรง เช่น อาการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น และระดับที่ 3 เป็นระดับความเข้มข้นสูงสุดของสารเคมีในบรรยากาศ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างร้ายแรง แต่ไม่ถึงขั้นเสียชีวิต ทั้งนี้ หากความเข้มข้นของสารเคมีในบรรยากาศเกินระดับที่ 3 จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างร้ายแรง ถึงขั้นเสียชีวิต

และมีแนวปฏิบัติเพื่อปกป้องสุขภาพประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหลสู่บรรยากาศ ดังนี้ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินสารเคมี ควรพิจารณาดำเนินการปกป้องสุขภาพประชาชนจากการสัมผัสสารเคมี ในพื้นที่ที่คาดว่าจะพบความเข้มข้นสารเคมีในบรรยากาศในระยะเวลา 1 ชั่วโมง โดยกรณีไม่เกินระดับ 1 ควรดำเนินการแจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบและเตรียมการป้องกันตนเอง ได้แก่ จัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันสารเคมีส่วนบุคคล เช่น หน้ากากป้องกันสารเคมีชนิดครอบจมูกและปาก และผ้าชุบน้ำหมาดๆ เป็นต้น

กรณีเกินระดับที่ 1 แต่ไม่ถึงระดับ 2 ควรดำเนินการป้องกันการสัมผัสสารเคมี เช่น การสวมใส่ หน้ากากป้องกันสารเคมีชนิดครอบจมูกและปาก หลีกเลี่ยงการสัมผัสทางการหายใจ เป็นต้น และกรณี ตั้งแต่ระดับที่ 2 ขึ้นไป ควรดำเนินการปกป้องสุขภาพประชาชนจากการสัมผัสสารเคมี โดยการอพยพ ออกจากพื้นที่ทันที หรือการหลบภัยในอาคาร แล้วแต่กรณี

ภาพที่ 4.13 แสดงการนำค่าขีดจำกัดการสัมผัสสารเคมีแบบเฉียบพลันไปใช้ในการจำลองพื้นที่ที่ประชาชน อาจได้รับผลกระทบจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหล

บทที่ 5

การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตรายปี 2557

- (1) รายงานประจำปี สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปี 2556
- (2) วารสารข่าวสารอันตรายและของเสีย ฉบับที่ 1/2557, 2/2557 และ 3/2557
- (3) เทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทเตาเผาเศษ
- (4) เทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทอุตสาหกรรมเหล็ก
- (5) แนวทางการนำกลับและส่งกลับของเสียอันตรายที่เคลื่อนย้ายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย
- (6) การจำแนกและตรวจสอบการควบคุมการนำเข้า - ส่งออกของเสียอันตรายและสินค้าหรือของที่ใช้แล้วบางประเภท
- (7) การเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย
- (8) อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด
- (9) เอกสารการฝึกอบรมหลักสูตร “เทคโนโลยีและการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
- (10) สถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556
- (11) รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ”

รายงานประจำปี สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปี 2556

ส่วนแผนงาน

สาระสำคัญ รายงานประจำปี 2556 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จัดทำขึ้นเพื่อสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคคลทั่วไป ประชาชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน ได้รับทราบผลการดำเนินงานของสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในรอบปี 2556 เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนแผนงาน
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 02 2982406 และ 02 2985393

วารสารข่าวสารอันตรายและของเสีย ฉบับที่ 1/2557, 2/2557 และ 3/2557

ส่วนสารอันตราย

สาระสำคัญ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลการจัดการกากของเสียและสารอันตรายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไป

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนสารอันตราย
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 02 2982430 และ 02 2982428

เทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทเตาเผาศพ

ส่วนสารอันตราย

สาระสำคัญ การพัฒนาส่วนประกอบของระบบเตาเผาให้มีอุณหภูมิขั้นต่ำในห้องเตาเผา ระยะเวลาของอากาศที่ไหลเวียนในห้องเผาและปริมาณออกซิเจนที่เพียงพอ เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทเตาเผาศพ

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนสารอันตราย สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 02 2982430 และ 02 2982428

ก่อนการเผา

- มีการถอดหรือแยกถังศพ ของใช้ส่วนตัวของผู้ตายที่ใส่ในโลงศพ และวัสดุตกแต่งที่มีส่วนประกอบของพีวีซี โลหะและวัสดุอื่นๆ ที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบ ออกก่อนการเผา
- ตรวจสอบปริมาณเชื้อเพลิงให้เพียงพอ และอุณหภูมิในห้องเผาให้ร้อนสำหรับเผาไหม้ได้

ขณะเผา (สำหรับเตาเผาที่มี 2 ห้องเผา)

- รักษาอุณหภูมิของอากาศที่เข้าและออกในห้องเผาที่ 2 ให้ได้อย่างน้อย 850 องศาเซลเซียส
- รักษาปริมาณออกซิเจนที่เพียงพอในห้องเผาที่ 2 ให้อยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 6 โดยปริมาตร
- บังคับให้อากาศที่ผ่านการเผาไหม้ไหลเวียนอยู่ในห้องเผาที่ 2 อย่างน้อย 2 วินาที
- ปิดห้องเผาและประตูให้สนิทไม่ให้อากาศผ่านได้หรือให้น้ำไอน้ำที่ต่ำที่สุด

หลังการเผา

ทำความสะอาดเตาเผาโดยเฉพาะที่เข้าที่เชื้อเพลิงจากเตาเผา และพื้นที่บริเวณโดยรอบเตาเผาทุกจุดหรือการเผา

แนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวเรน

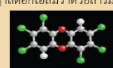
การพัฒนาส่วนประกอบของระบบเตาเผาให้มีอุณหภูมิขั้นต่ำในห้องเผา ระยะเวลาของอากาศที่ไหลเวียนในห้องเผาและปริมาณออกซิเจนที่เพียงพอ ตามข้อกำหนดข้างต้น

ต้องการข้อมูลเพิ่มมีติดต่อที่
ศูนย์ประสานงานปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2298 2439, 0 2298 2449
โทรสาร 0 2298 2442, 0 2298 2425
E-mail: chem@pcd.go.th
Website: <http://pops.pcd.go.th>, <http://www.pcd.go.th>

เทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Available Techniques and Best Environmental Practices: BAT/BEP) เพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำเนิดประเภทเตาเผา

สารไดออกซินและฟิวเรน

ไดออกซิน (dioxin) หรือ โพลีคลอโรไดเบนโซ-ไดเบนโซ-พารา-ไดออกซิน (polychlorinated dibenzo-p-dioxins: PCDDs) และฟิวเรน (furan) หรือ โพลีคลอโรไดเบนโซ-ไดเบนโซ-ฟิวเรน (polychlorinated dibenzofurans: PCDF) เป็นสารที่มีความเป็นพิษสูง และละลายได้ดีในไขมันของมนุษย์และสัตว์ สลายตัวได้ยาก สะสมอยู่ในไขมันในดิน น้ำ ดินอากาศ และสามารถปนเปื้อนในอาหาร จึงถูกจัดเป็นสารพิษที่ตกค้างยาวนานที่ปลดปล่อยโดยบังเอิญ (Unintentionally Persistent Organic Pollutants: U-POPs) ตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยการปนเปื้อนที่ตกค้างยาวนาน

ความเป็นพิษของสารไดออกซินและฟิวเรน

หากได้รับสารไดออกซินและฟิวเรน ในปริมาณสูงในระยะแรกจะเกิดพิษเฉียบพลัน คือ เกิดโรคผิวหนัง Chloracne ทำให้ผิวหนังเป็นสีเทาเข้ม และเป็นผื่น เหนื่อย อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ และอ่อนเพลีย และถ้าได้รับในระยะเวลานาน ๆ จะทำให้น้ำหนักตัวลดลง เกิดความผิดปกติของตับ เซลล์ตับตาย เกิดโรคผิวหนังอักเสบ เกิดมะเร็งหรือเนื้องอกในอวัยวะต่าง ๆ ถ้าได้รับเมื่อเริ่มมีอาการของโรค ความรุนแรงขึ้นกับขนาด ปริมาณและระยะเวลาที่ได้รับ ความผิดปกติของระบบสืบพันธุ์และความผิดปกติในทารก

กลไกการเกิดสารไดออกซินและฟิวเรนจากการเผา

สารไดออกซินและฟิวเรนเกิดขึ้นโดยบังเอิญจากกระบวนการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ของสารประกอบคลอรีน ณ อุณหภูมิระหว่าง 200 – 850 องศาเซลเซียส ทั้งโดยธรรมชาติ เช่น ไฟป่า และกิจกรรมของมนุษย์ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสารเคมี การหลอมเหล็ก การเผาขยะทุกชนิด การเผาไหม้เชื้อเพลิงต่าง ๆ

การเผาฟอสฟอรัสไดออกไซด์และฟิวเรน เนื่องจากมีการใช้วัสดุในกลุ่มสารคลอรีเนต (chlorinated) เป็นวัสดุดับเพลิงในการไว้อาชีวะศพ และสารในกลุ่มคลอรีน (chlorine) ที่ใช้รักษาสภาพศพ รวมถึงพลาสติกต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผา

แนวทางด้านเทคนิคที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวเรนสู่สิ่งแวดล้อม

การปฏิบัติงานทั่วไป

- ติดตั้งอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
- ในพื้นที่ต้องห้ามได้แก่

- จัดเก็บคู่มือการทำงานในบริเวณที่เผาไหม้
- มีการปฏิบัติงานขั้นตอนต่าง ๆ อย่างถูกต้องและครบถ้วน
- ทำการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือและเตาเผาตามคู่มือการใช้งานหรือคำแนะนำของบริษัผู้ผลิต โดยซ่อมแซม/เปลี่ยนอุปกรณ์ที่เสื่อมสภาพทันที หรือ ตรวจสอบสภาพเตาเผาเพื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ตามส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น หัวเผา (burner) เครื่องวัดอุณหภูมิ พัดลมระบายความร้อน น้ำมันเตา สายไฟฟ้า ปริมาณเชื้อเพลิงและความมั่นคงเชิงแรงของภาชนะบรรจุเชื้อเพลิง เป็นต้น อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หากไม่มีการเผาไหม้ระหว่างนั้น
- ผู้ควบคุมการเผาศพควรได้รับการอบรมให้เหมาะสมกับระดับความซับซ้อนของเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อมีทักษะในการทำงานได้อย่างถูกต้อง
- และทำการเผาและเก็บเข้า/กระตุก ควรสวมใส่เสื้อผ้าที่มิดชิด หน้ากาก ผ้าปิดจมูก และถุงมือ

เทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทอุตสาหกรรมหลัก

ส่วนสารอันตราย

สาระสำคัญ การมีแผนพัฒนาคุณภาพของวัตถุดิบ และแนวทางประหยัดพลังงานและเชื้อเพลิง เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำหนดประเภทอุตสาหกรรมหลัก

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนสารอันตราย สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 02 2982430 และ 02 2982428

7) มีการตรวจสอบและบำรุงรักษาระบบบำบัดมลพิษทางอากาศ ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอ เช่น ซีลต่อรั่วซึมหรืออื่น

8) ออกแบบให้โรงโม่หินอยู่ในระยะห่างจากระบบท่อขนส่งและพื้นที่ใช้สอยเพื่อลดการปนเปื้อนของฝุ่นละอองที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายวัสดุ

9) มีการควบคุมการเกิดมลพิษจากการใช้สารเคมี (contaminant) และกากของเสีย (disposal) อย่างเหมาะสม

10) มีการอบรมพนักงานให้มีความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง และมีความรู้ในการลดการเกิดของเสียในกระบวนการผลิต เช่น การทดแทนของวัตถุดิบ อุปกรณ์ในกระบวนการผลิต ชิ้นงานที่ไม่ได้มาตรฐาน รวมทั้งการควบคุมสิ่งแวดล้อมของโรงงานที่เกินจำเป็น เช่น การปนเปื้อนของน้ำ การปนเปื้อนของอากาศ การปนเปื้อนของดิน การปนเปื้อนของน้ำ การปนเปื้อนของอากาศ การปนเปื้อนของดิน การปนเปื้อนของน้ำ การปนเปื้อนของอากาศ การปนเปื้อนของดิน

11) มีความสะอาดเครื่องจักรและเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งการทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน

12) ติดตั้งอุปกรณ์กรองฝุ่นก่อนการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีฝุ่นและจัดเก็บฝุ่นเมื่อการทำงานในบริเวณที่สะอาดในกรณีจำเป็น

แนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวเรน

การมีแผนการพัฒนาคุณภาพของวัตถุดิบ และแนวทางประหยัดพลังงานและเชื้อเพลิง

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ
ศูนย์ประสานงานข้อมูลทางเทคนิคด้านกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2298 2439, 0 2298 2449
โทรสาร 0 2298 2442, 0 2298 2425
E-mail: chemgcd.go.th
Website: <http://pops.pcd.go.th>, <http://www.pcd.go.th>

สารไดออกซินและฟิวเรน

ไดออกซิน (dioxin) หรือ โพลีคลอริเนตเตด ไดเบนโซ-พารา-ไดออกซิน (polychlorinated dibenzo-p-dioxins: PCDDs) และฟิวเรน (furan) หรือ โพลีคลอริเนตเตด ไดเบนโซ-ฟิวเรน (polychlorinated dibenzo furans: PCDF) เป็นสารที่มีพิษสูง และละลายได้ดีในไขมันของมนุษย์และสัตว์ สะสมในร่างกายได้ทั้งในสัตว์ ดิน อากาศ และสามารถปนเปื้อนในอาหาร จึงถูกจัดเป็นสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานที่ปลดปล่อยโดยบังเอิญ (Unintentionally Persistent Organic Pollutants: U-POPs) ตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยมลพิษที่ตกค้างยาวนาน

ความเป็นพิษของสารไดออกซินและฟิวเรน

หากได้รับสารไดออกซินและฟิวเรน ในปริมาณสูงในระยะแรกจะเกิดพิษเฉียบพลัน คือ เกิดโรคผิวหนัง Chloracne ทำให้ผิวหนังเป็นสีน้ำตาลและเป็นสะเก็ดหนา ปวดศีรษะ และอ่อนเพลีย และถ้าได้รับในระยะเวลานาน ๆ จะทำให้เกิดโรคผิวหนังเรื้อรัง เกิดความผิดปกติของตับ เซลล์ตับตาย เกิดโรคผิวหนังอักเสบ เกิดมะเร็งหรือเนื้องอกในอวัยวะต่าง ๆ กล้ามเนื้อเสื่อมไม่มีกำลัง สูญเสียความรับรู้บนเส้นประสาทปลายมือและปลายเท้า เกิดความผิดปกติของระบบสืบพันธุ์และความผิดปกติในการ

กลไกการเกิดสารไดออกซินและฟิวเรนจากแหล่งกำเนิดประเภทอุตสาหกรรมหลัก

สารไดออกซินและฟิวเรนเกิดขึ้นโดยบังเอิญจากกระบวนการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ของสารประกอบคลอรีน เช่น พลาสติก 200 - 850 องศาเซลเซียส ทั้งโดยธรรมชาติ เช่น ไฟป่า และกิจกรรมของมนุษย์ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสารเคมี การหลอมเหล็ก การเผาขยะทุกชนิด การเผาไหม้เชื้อเพลิงต่าง ๆ

อุตสาหกรรมหลักก่อให้เกิดสารไดออกซินและฟิวเรนเนื่องจากการใช้เชื้อเพลิงที่มีการปนเปื้อนของสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานและสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดไดออกซิน/ฟิวเรน เช่น ซีล และฟิวส์ (เช่น คลอรีน/คลอไรด์ คาร์บอน, precursor และน้ำมัน)

แนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อลดการปลดปล่อยสารไดออกซิน/ฟิวเรนสู่สิ่งแวดล้อม

1) ลดการใช้เชื้อเพลิงที่ปนเปื้อน หรือทำความสะอาด/กำจัดสิ่งปนเปื้อนที่อยู่ในวัตถุดิบก่อนนำเข้าสู่กระบวนการผลิต

2) ขนถ่ายวัตถุดิบในเวลาว่างวัน และควรใช้แม่เหล็กแม่เหล็กดูดฝุ่นในการขนถ่ายวัตถุดิบ เพื่อการเกิดเสียงดัง

3) เก็บกองวัตถุดิบไว้บนลานปูนซีเมนต์หรือ แผ่นยางพื้น ไม้ไผ่ 50 วัน รวมทั้งใช้วัตถุดิบตามลำดับ คือ "เข้าก่อนออกก่อน" (First in first out) เพื่อลดการเสื่อมสภาพของวัตถุดิบ หรือ หมุนเวียนใช้งาน และควรลดการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบโดยไม่จำเป็น

4) บดวัตถุดิบให้มีขนาดเล็ก แล้วอัดให้เป็นแท่งเพื่อช่วยลดระยะเวลาและการปลดปล่อยมลพิษทางอากาศในขณะหลอมเหล็ก (Arc)

5) ให้ความร้อนกับเศษเหล็กก่อนเข้าเตาหลอม หรือเรียกว่า hot metal กระบวนการผลิตเหล็กจะขึ้นและลงมีอัตราการผลิตเพิ่มขึ้น

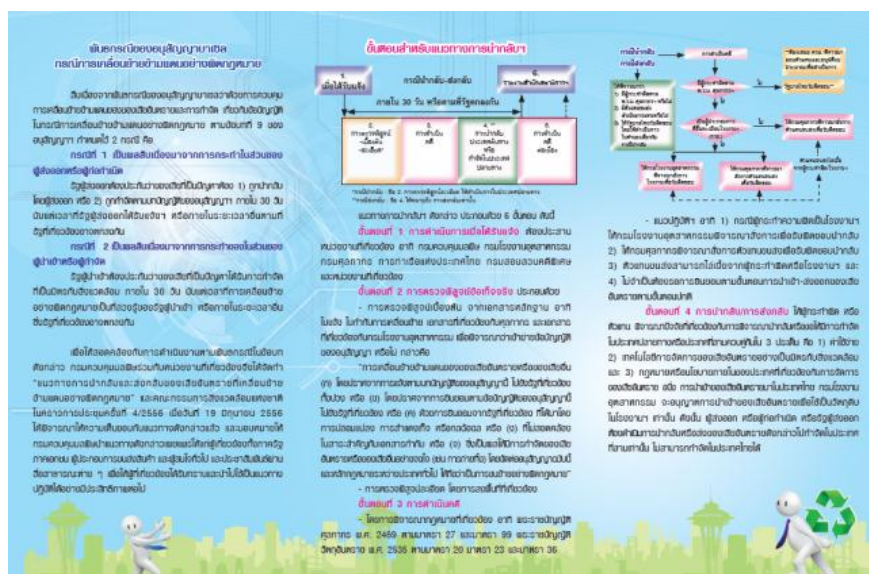
6) มีการควบคุมกระบวนการเผาไหม้เชื้อเพลิงให้มีปริมาณของออกซิเจน การรักษาระดับอุณหภูมิและอุณหภูมิการเผาไหม้ภายในเตาหลอมที่สม่ำเสมอเพื่อป้องกันการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ หรือใช้ออกซิเจนปริมาณมากขึ้นเพื่อให้เป็นเบสเพื่อลดการเกิดออกไซด์ที่ไม่พึงประสงค์ และหลีกเลี่ยงกระบวนการใช้เวลานานเกินไป (operational delay) โดยควบคุมและรักษาอุณหภูมิให้สูงเกิน 850 องศาเซลเซียส ไม่น้อยกว่า 2 วัน

ส่วนของเสียอันตราย

สาระสำคัญ แนวทางการนำกลับและส่งกลับของเสียอันตรายที่เคลื่อนย้ายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1. การดำเนินการเมื่อได้รับแจ้ง 2. การตรวจพิสูจน์ข้อเท็จจริง 3. การดำเนินคดี 4. การนำกลับ/การส่งกลับ 5. การดำเนินคดีต่อเนื่อง และ 6. การรายงานข้อมูลให้สำนักเลขาธิการอนุสัญญาบาเซล ทราบต่อไป

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนของเสียอันตราย
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 022982413-14 และ 022982416-20

สาระสำคัญ การนำเข้า-ส่งออกของเสียอันตรายและสินค้าหรือของที่ใช้แล้วบางประเภทของประเทศไทย อาศัย พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับอนุญาตจาก กรมโรงงานอุตสาหกรรม และพิจารณา/ระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศผู้รับของเสียปลายทางคั่น

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนของเสียอันตราย
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 022982413-14 และ 022982416-20

[illegible]

สาระสำคัญ การขนส่งที่ไม่เป็นไปตาม “การแจ้งล่วงหน้า” ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามอนุสัญญาบาเซลเป็นสิ่งผิดกฎหมาย การเคลื่อนย้ายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมายถือเป็นอาชญากรรม

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนของเสียอันตราย
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 022982413-14 และ 022982416-20

อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดน ของของเสียอันตรายและการกำจัด

ส่วนของเสียอันตราย

สาระสำคัญ การปรับปรุงคำแปลอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดน เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนและการกำจัด ให้กับผู้ประกอบการนำเข้า – ส่งออก และผู้มีหน้าที่ให้อนุญาตที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

ของของเสียอันตรายและการกำจัด

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนของเสียอันตราย
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 022982413-14 และ 022982416-20

เอกสารการฝึกอบรมหลักสูตร “เทคโนโลยีและการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สาระสำคัญ เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร “เทคโนโลยีและการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (Solid Waste Technology and Management) สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ วันที่ 25 - 27 พฤศจิกายน 2556 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานครโดยมีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 เจ้าหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย และวิทยากรผู้ทรงเกียรติหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการทำงานร่วมกัน ผ่านกระบวนการฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากคณาจารย์และนักวิชาการ ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มาถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคนิควิชาการ แนวทางและประสบการณ์ ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อได้ที่ ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 02 298 2480 – 3 โทรสาร 02 298 5398

การฝึกอบรมหลักสูตร
เทคโนโลยีและการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
(Solid Waste Technology and Management)
ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร

กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพลโยธิน ๗ ถนนพลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ : ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๑๒-๔ โทรสาร : ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๑๕
<http://www.pcd.go.th>, www.facebook.com/ส่วนขยะนครี กรมควบคุมมลพิษ

สถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สาระสำคัญ รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจ ภายในบรรจุเป็นข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ที่ได้จากการสำรวจข้อมูลจากแบบสำรวจและการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของประเทศไทย โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำมาเรียบเรียงและประมวลผล เพื่อประเมินสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2556 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนในการใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ให้ รวมทั้งภาคประชาชน เห็นถึงปัญหาขยะมูลฝอย และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อได้ที่ ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 02 298 2480 – 3 โทรสาร 02 298 5398

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

สถานการณ์ขยะมูลฝอย
ของประเทศไทย ปี พ.ศ. **2556**

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
กรมควบคุมมลพิษ
เมษายน 2557

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ
10400
โทรศัพท์ : 0 2298 2480 - 3 โทรสาร : 0 2298 2478
<http://www.pcd.go.th>

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ”

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สาระสำคัญ รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ” จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจ เนื้อหาภายในบรรจุเนื้อหาการมอบนโยบายของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ การติดตามและทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และร่วมกันหารือเพื่อกำหนดทิศทางแนวทางการทำงานต่อไป เสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม และบูรณาการการดำเนินงานเพื่อให้สามารถจัดการและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือสามารถติดต่อได้ที่ ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย โทรศัพท์ 02 298 2480 – 3 โทรสาร 02 298 5398

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการดำเนิน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ”

วันที่ 6 – 8 พฤษภาคม 2557
โรงแรมอิมพีเรียล หัวหิน บีช รีสอร์ท จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย
กรมควบคุมมลพิษ

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ
10400

โทรศัพท์ : 0 2298 2480 - 3 โทรสาร : 0 2298 2482

<http://www.pcd.go.th>

ที่ปรึกษาและคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปี 2557 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมพิษ

ที่ปรึกษา

1. นายอนุพันธ์	อิฐรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
2. นายอนุคุณ	สุธาพันธ์	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู
3. นายสุเมธา	วิเชียรเพชร	ผู้อำนวยการส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
4. นางสาวพรพิมล	เจริญส่ง	ผู้อำนวยการส่วนของเสียอันตราย
5. นางสาวนภวิศ	บัวสรวง	ผู้อำนวยการส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
6. นางสาวธีราพร	วิริวฒิกร	ผู้อำนวยการส่วนสารอันตราย
7. นางสาวสุรฐา	กวัคหิรัญ	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

คณะกรรมการ

1. นางสุนีย์	ตีปินตา	ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน/ประสานคณะกรรมการ
2. นางสาวศศิวิมล	แนวทอง	คณะกรรมการ
3. นางสุนันทา	พลทวงษ์	คณะกรรมการ
4. นายสุพจิต	สุขกันตะ	คณะกรรมการ
5. นายสุรินทร์	อารีย์	คณะกรรมการ
6. นายกิตติพงษ์	ยอดเด่น	คณะกรรมการ
7. นายชัยรัตน์	จันทรวงศ์	คณะกรรมการ
8. นางศรินาถ	ผองญาติ	คณะกรรมการและเลขานุการ
9. นางสาวจิราพร	ร่วมรักษ์	คณะกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
10. นายชูเกียรติ	จันทโรจน์	คณะกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0 2298 2402-10 โทรสาร 0 2298 5393 <http://www.pcd.go.th>